

Пәннің бағдарламасының
(Syllabus) титулдық парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.4/19

**Қазақстан Республикасының білім және ғылым
министрлігі**

**С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік
университеті**

Қаржы кафедрасы
(кафедраның атауы)

OSK 2204 «Компания құнын бағалау»
(пәннің коды мен атауы)

ПӘНІНІҢ БАҒДАРЛАМАСЫ (Syllabus)

Пәннің
бағдарламасының
парағы (Syllabus)

Павлодар, 2013 ж.

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.4/19

БЕКІТЕМІН

Қаржы - экономика
факультетінің деканы
_____ Т.Я. Эрназаров
« ____ » _____ 201__ ж

Құрастырушылар: аға оқытушы Р.С.Ещанова _____
аға оқытушы М.М.Мухамедова _____

5B050900 «Қаржы», мамандығының
күндізгі оқу нысанындағы студенттеріне арналған
«Компания құнын бағалау»
ПӘНІНІҢ БАҒДАРЛАМАСЫ (Syllabus)

Бағдарлама « ____ » _____ 201__ ж. бекітілген жұмыс оқу бағдарламасының
негізінде әзірленген.

20__ ж. « ____ » _____ кафедра отырысында ұсынылған
№ _____ хаттама.

Кафедра меңгерушісі _____ Д. З. Айгужинова 201__ ж. « ____ »

(қолы) (А.Ж.Т.)

Қаржы-экономика факультетінің оқу-әдістемелік кеңесімен
құпталған _____ 201__ ж. « ____ » _____ № _____
хаттама

ОӘК төрағасы _____ А. Б. Темиргалиева 201__ ж.
« ____ » _____

1 Оқу пәннің паспорты

Пәннің атауы «Компания құнын бағалау» пәні міндетті пән болып табылады.

Барлығы – 3 кредит

Курс: 3

Семестр: 6

Аудиторлық сабақтардың барлығы: 45

Дәрістер – 30;

Практикалық/ семинарлық сабақтар-15 сағат;

СӨЖ – 90 сағат, оның ішінде СӨЖМ - 30 сағат;

Жалпы жұмсалған еңбек -135 сағат.

Бақылау нысаны

Емтихан -6 семестр

Пререквизиттер

Аталмыш пәнді меңгеру үшін келесі пәндерді оқудан алынған білімі, машықтары қажет: «Экономикалық теория», «Менеджмент», «Макроэкономика», «Микроэкономика», «Ақша, несие, банктер», «Қаржы».

Постреквизиттер

Пәнді оқу барысында алынған білімі, машықтары келесі пәндерді меңгеруге қажет: Корпоративтік қаржы, Қаржылық талдау, Қаржы менеджменті, Банк ісі, Инвестицияларды қаржыландыру және несиеу т.б.

2. Оқытушылар туралы мәлімет және байланыс ақпараты

А.Т.Ә. _ Ещанова Р.С., М.М.Мухамедова

Ғылыми дәрежесі, атағы, қызметі: аға_оқытушылар_____

Кафедра «_Қаржы_____», аудитория _519_____, _____

телефон: __67-36-43_____

E-mail: _____.

3. Пәнді оқу негізі, мақсаттары және міндеттері

«Компания құнын бағалау» **пәнді оқу негізі** болып бизнесті бағалау жеткілікті дәрежеде өтімді емес акциялары бар ашық акционерлік қоғамдардың немесе жабық кәсіпорындардың меншікті капиталының нарықтық құнын бағалауға мүмкіндік береді.

Инвестициялауда, несиеуе, сақтандыруда, салық салынатын базаны есептеуде бизнесті бағалаудың қажеттілігі өседі.

Бизнесті бағалау кәсіпорынды қайта құрылымдаудың негізделген бағытын таңдау үшін қажет. Бағалау үрдісінде оның қызметінің ең жоғарғы тиімділігін қамтамасыз ететін, кәсіпорынды басқаруға шынайы және мүмкін болатын тәсілдерді анықтайды, демек ең жоғарғы нарықтық бағаны, ал ол меншік иесінің негізгі мақсаты және фирма менеджерлерінің міндеті болып табылады.

Пәнді оқытудың мақсаты – компания құнын бағалаудың негізгі әдістері мен тәсілдерін зертеу болып табылады.

Курста салыстырмалы, табыстық және шығын тәсілдері ерешеліктері, құнды бағалаудың негізгі қағидалары және құн түрлері қарастырады. Активтердің жекелеген топтарының бағалау техникасын зерттеуге зейін қояды. Берілген пән материалдарының негізінде студенттер әр түрлі жағдайлардағы жекелеген актив топтарының және компания құнын бағалауға талдау жүргізу дағдыларын игереді.

Пәнді меңгерудің міндеттері:

- компания құнын бағалау сұрақтары бойынша терең теориялық білімдерін қалыптастыру;

- құнды бағалау қағидалары мен түрлерін зерттеу;
- бизнесті бағалау әдістемесін зерттеу;
- компания құнын бағалаудың қазіргі жолдарын зерттеу;
- инвестициялық жобаларды бағалаудың әдістерін зерттеу.

«Компания құнын бағалау» пәннің оқу нәтижесінде студенттер білуі керек:

- компания құнын бағалау төңірегіндегі негізгі ұғымдар;
- бизнесті бағалау субъектілері мен объектілері;
- бизнесті бағалау үдерісінде ақпаратпен қамтамасыз ету;
- бизнесті бағалаудың негізгі жолдары;
- инвестициялық жобаларды бағалаудың негізгі әдістері;
- көп профилді компанияны бағалау әдістері;
- несие мекемелерін бағалау әдістері.

4. 3. Білімге, икемділікке, машықтарға және құзіреттерге талап:

Осы пәнді меңгеру нәтижесінде студент білуге тиісті :

- компания құнын бағалау әр түрлі әдістермен компанияның құнын бағалауды жүргізу;
- инвестициялық жобаларды бағалау;
- көп профилді компанияларға баға жүргізу;
- несие мекемелерінің құнын бағалау.

Сондай-ақ студенттер практикалық машықтарды иемденуі қажет:

- компанияның құнын бағалау жолдарын, әдістерін қолдану;
- бағалау үшін мәліметтерді дұрыс іріктеу;
- бағалау аяқталғаны бойынша есептемені қалыптастыру және т.б.

5 Пәнді оқытудың тақырыптық жоспары

Сабақ түрлері бойынша академиялық сағаттарды бөлу

№ р/ р	Тақырыптар атауы	Сабақ түрлері бойынша аудиторлық сағаттар саны		СӨЖ	
		Дәріс	Практикалық (семинарлық)	Барлығы	оның ішінде СӨЖМ
1	2	3	4	5	6
1	Компания құнын бағалаудың даму тарихы	3	2	7	3
2	Бизнесті бағалаудың мәні және міндеттері, мақсаттары, түсінігі.	3	2	7	3
3	Бизнесті бағалаудың қағидааттары және құнның түрлері	3	1	7	3
4	Бизнесті бағалау құнын құқықтық реттеу	3	1	7	3
5	Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолы	2	1	7	2
6	Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолын	2	1	7	2

	салыстыру				
7	Бизнесті бағалаудың шығынды жолы	2	1	7	2
8	Акциялардың бақыланатын және бақыланбайтын пакетінің құнын бағалау	2	1	7	2
9	Компания құнын бағалау бойынша есептеме	2	1	7	2
10	Инвестициялық жобаларды бағалау	2	1	7	2
11	Қайта құрылымдау мақсаттары үшін компания құнын бағалау	2	1	7	2
12	Көп профилді компания құнын бағалау	2	1	7	2
13	Несие мекемелерінің құнын бағалау	2	1	6	2
БАРЛЫҒЫ		30	15	90	30

6. Дәріс сабақтарының мазмұны

1 Тақырып. Компания құнын бағалаудың даму тарихы – 3 сағат.

Мазмұны:

Соңғы кезде бизнесті бағалау Қазақстанда актуальді және қажетті қызмет болып отыр. Бизнестегі әрбір операция соған жұмсалған мүлікке алдын ала бағалау өткізуді талап етеді. Бизнестің нарықтық құнын анықтау тек кепілдік мақсатта ғана емес, сату мен сатып алуды өткізу үшін, тағы да стратегиялық және басқару шешімдерін дұрыс қабылдау үшін де қажет.

Компания құнын бағалау – бизнесті бағалаудың кездейсоқ жағдайы, қызметінің көрсеткіші. Бағалау өзіне материалдық, қаржылық және экономикалық құрамдастарын қосатын стандартты әдістер негізінде жүргізіледі.

Компания құнын оның басқару қызметін бағалау үшін жүргізіледі, яғни оның болашақтағы құнын жоғарылату үшін. Сонымен қатар, стандартты сату-сатып алу операциялары, сақтандыру, акциялармен операциялар (ашық акционерлік қоғамдармен жаңа акциялар шығару, жабық акционерлік қоғамдардың акцияларын сатып алу), компанияны қайта құруда және инвестициялық жобалармен жұмыстар жүргізілгенде бағалау жүзеге асырылады. Инвесторлар үшін компания құны өте маңызды, себебі олар содан өздерінің алдағы кірістерін біле алады. Инвесторлар болашақта пайда табу мақсатында бастапқыда ақша қаражатын салады, ал қазір әлемдік экономикалық дағдарыс кезінде ақша қаражатын жоғалтып алмау үшін көптеген тәуекелдерді ескеру қажет.

Компания құнын бағалауда негізгі пункттердің бірі болып оның активтерінің бағасы, ерекше нарықтық активтері табылады. Көптеген активтер олардың жоғары салық салымының дәрежесіне байланысты, жасырынды болуы мүмкін, сонымен қатар активтер несие кепілі ретінде болуы да мүмкін. Сондықтан да активтерді бағалау жоғары қызығушылыққа ие. Көп жағдайда активтерді бағалау әртүрлі әдістер арқылы жүзеге асырылады, және соңында қорытынды баға беріледі. Бағалауды компанияны дұрыс бағалай алатын, негізінде активтерді бағалай білетін, тәжірибелі бағалаушы жүргізу қажет.

Компанияның құнын тиімді бағалау, оның даму кезеңдері жайлы түсінік.

3 кезең: революцияға дейінгі, кеңес өкіметі, қазіргі замандағы. (нарықтығы)

- Жерді бағалау
- Жылжымайтын мүлікті бағалау
- Кәсіпорынды (фабриканы) бағалау
- Мүлікті бағалау
- Бизнесті бағалау
- Шығынды
- Салыстырмалы
- Табысты

Кәсіпкерліктің баға әдістерін құрастыруы, эволюция процесстерінде орын алатын халықаралық тәжірибедегі белгілі жолдар.

Активтердің негізіндегі жол, яғни шығын бастапқыда қолданылды - XX ғасырдың 50 - 60жылдары таратуын алды.

Араласып кетулер 1970 жылдың соңына бастап нарықтық жолда қолданыла бастады. Ол нарықтық мультипликаторларды қолданды. Бірінші жоспарға инвестициялық шешімдер шығады. 1980 жылдың басы - табыс жолын белсенді енгізуі, ААД әдісі

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.

2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

3 Бизнесі бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.

4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б

2 Тақырып. Бизнесі бағалаудың мәні және міндеттері, мақсаттары, түсінігі. – 3 сағат.

Мазмұны:

Бағалау қызметпен бағалау қызметтің субъекттерінің нарықтық немесе басқа меншіктің бағасының объекттерінің қатынасындағы анықтау бағыты қызметі ұғылады.

Кәсіпкерліктің құнының бағасы, сонымен қатар меншіктің кез келген басқа объектісі сияқты, нақты уақыт, нақты шарттарында ол ықпал ететін факторлардың есепке алуы бар, ақшалай өрнегіндегі объекті құнының шамасын анықтауындағы нысананы көздейтін, ретке салған процессі болады.

Кәсіпкерлік бағасын өткізу мақсаты:

- фондылық нарықтағы акциялар, кәсіпорындардың облигацияларының саудасаттықтары;
- ағымдағы кәсіпорын, фирмамен басқару тиімділігін жоғарылату
- қисынды инвестициялық шешімнің қабылдануы;
- кәсіпорынның сауда-саттықтары оның иесімен бүтінмен немесе бөліктермен;
- қол қою, шартты бұзу жағдайы немесе әріптестің біреуінің өлімінің жағдайында ортақтастар еншісінің анықталуы;
- кәсіпорынның қайта құрылымдаулары;
- кәсіпорынның дамытуларын жоспарлау.
- несие беруде анықталатын кәсіпорынның борыш өтерлігі мен кепілдіктің құны;
- сақтандыру процессінде пайда болатын қажеттілік кезінде, актив бағаларын олардың жоғалту қарсаңында анықтайды;
- салық салу;
- қисынды басқарушылық шешімдерді қабылдау;
- кәсіпкерліктің дамуын инвестициялық жобаның жүзеге асыруы;.

Бағалау қызметінің субъекттеріне жатқызуға болады:

- өкіметтің атқарушы органдары, субъекттері, муниципалдық білімдері;
- жеке кәсіпкерлер, заңды тұлға болатын бағашылар;
- бағашылардың кәсіби біріктірулері;
- тапсырыс бағашылардың -негізгі әрекеті бойынша заңды және жеке тұлғалардың арасындағы келісім шарт, жазбаша түрдегі келісім бағашылары арасында әр түрлі объектілердің бағаларын анықтайды;
- бағалау қызметтердің тұтынушылары-заңды немесе жеке тұлғалар, сонымен қатар өкіметтердің атқарушы органдары, бұлар мәліметтерді қолданады, есептеу нәтижесінде

бағалар туралы айтылған.

Баға объектісіне жататындар:

- жеке заттық объекттер (болжағыш);
- жиынтық болжағыш, тұлғаның дүние мүлкін құрайтын, сонымен қатар нақтылы түрдің дүние мүлкін анықтайды (жылжитын және жылжымайтын, кәсіпорын)
- меншік құқығы және басқа мүлік дүние құқықтары немесе жеке дүние құрамының болжағыштары;
- талап, (парыздар) міндеттеменің құқықтары;
- жұмыс, қызмет, мәлімет
- азаматтық заңның басқа объекттері, заңның қатынасының шешімімен азаматтық айналымда қатысуға мүмкіндік береді

Географиялық, әлеуметтік, саяси, демографиялық, экономикалық.

Баға анықталғаннан кейін бағалаушы назарына әр түрлі микро және макроэкономикалық факторларды алып келесі санына жататындарды есептейді

Сұраныс. Меншік иесіне кәсіпкерліктің әкелетін табыстары тұтынушылардың жоғары бағалауларымен анықталады, қай кезде болсын, қай тәуекелдер болсын, бақылаудың мүмкіндігімен осы кәсіпкерліктің қайта сатуы кездесіп отыр

- Табыс. Табыс, объекттің меншік иесі ала алатын пайданың операциялық қызметтің сипаты және алу мүмкіндігін қолданудан кейін тәуелді болады. Операциялық қызметтен, пайда өткізуден тыс табыстар мен шығындар ағындарының байланысы өз кезегінде анықталады

- Уақыт. Кәсіпорын құнының құрастыруы үшін үлкен мән табыстарды алуына қол тиеді. Егер меншік иесі активтер алса, жылдам пайда тапса бір іс, басқа іс, инвестиция салу және капиталды қайтару уақыттың түбегейлі аралығымен бөлінеді

- Тәуекел. Құндарды шамада сөзсіз тәуекел алу ықтималдығы күтілетін келесі табыстарыда да білінеді.

- Бақылау. Ең маңызды факторлардың бірі құнға ықпал ететін жаңа меншік иесі алатын бақылау дәрежесі болып табылады.

- Өтімдік. Кәсіпорын және оның дүниесінің құнына баға жанында ықпал ететін ең маңызды факторлардың бірі бұл меншіктің өтімділігінің дәрежесі болып табылады.

- Сұраным және ұсынымды байланыс. Кәсіпорынға сұраныс, пайдалылықпен қатар, қаржы нарығында қазынаның потенциалдық инвесторлардың төлеу қабылеті, құндылығы, қосымша капиталды тарту мүмкіндігінен тәуелді болады. Пайдалылық және тәуекел дәрежесінің деңгейіне инвестордың қатынасы жас шамасынан тіпті тәуелді болады. Өрендер болашақтағы көп биігірек пайдалылық үшін үлкен тәуекелге баруға бейім.

Шектеулер. Кәсіпорынның құны кәсіпкерлікті алатын кез келген шектеулерге сезінеді. Мысалы, егер мемлекет, кәсіпорынның өнімінің бағасына шектеу қойса, шектеулердің жоқтығы жағдайында, онда мұндай кәсіпкерліктің құны төмен болады

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.

2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

3 Бизнесі бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.

4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б

3 Тақырып Бизнесі бағалаудың қағидағтары және құнның түрлері – 3 сағат.

Мазмұны:

Өткізілетін бағаның мақсаттарына байланысты және бағашының есептелетін

факторларының сан және нарықтық құн, немесе түр, өте жақсы нарықтықтан да үміт артады. Ресей федерациясының құнының 10 түрлері анықталған, соның ішінде:

- нарықтық құн;

Нарықтық құн — демек, бұл осы объект бойынша мәміленің тараптары дұрыс жұмыс істегенде, бәсекелестік шарттарындағы ашық нарықта мәміле бағасының шамасы қандай болмасын, барлық жағдайды қажетті мәліметпен орналастыра ойыға келгенде істей алатын ықтимал бағалар:

- бағаның объектісінен айрылуына, тараптардың бірі міндетті емес, ал басқа бір жағы орындауды қабылдауға міндетті емес;

- мәміленің тараптары мәміленің заты туралы хабарға қаныққан және өз мүдделерінде жұмыс істейді;

- ашық офертті формадағы сатуға ұсынылған ұқсас объект, яғни тип бағасы үшін;

- мәміленің бағасы өз тарабынан объектке сый ақы, мәміле тараптарының қатынасындағы мәмілені қай тұлға болмасын іске асыру кезінде беріледі.

- бағаның объектісіне төлеу ақшалай формада бейнеленген

- шектелген нарығы бар баға объектісінің құны;

- баға объектісінің орның басуының құны;

- баға объектісі көшірмесінің құны;

- қазіргі күйіндегі баға объектісінің қолдану құны;

- инвестициялық құн;

- салық өндірудің мақсаттары үшін объекттің құны;

- таратушы құн;

- қайталап пайдаға асыру құны;

- арнайы құн.

Үш қағида бағасының тобын ерекшелеуге болады:

1) негізделген меншік иесі ұсыныстарында

- ол қандай болмасын пайдалы потенциалдық меншік ие болса, баға объектісінің пайдалылығының қағидасы - тек қана құнмен ие бола алады

- орның басудың қағидасы - тиімді сатып алушы, көбірек ең төменгі бағаның меншігіне төлемейді;

- күту қағидасы - құнның күтілетін оқиғаларының негізі, объект қанша табыс әкелсе соншалықты оның бағасы болады.

2) пайдалануға қатысты меншіктер

- қалдық өнімділіктің қағидасы - жерге еңбек, капитал және кәсіпкерлікке шығын сияқтығынан кейін төлеуге жатқызылған таза табыс сияқты өлшенеді;

- үлестің қағидасы - бағаның объекті факторының кез келген қосымшасы қосылады;

- тепе-теңдіктің қағидасы - өндіріс факторлары бір-бірімен пропорционал қатынаста болуы керек;

- өсетін және кішірейетін табыстар немесе шекті өнімділіктің қағидасы – анықталғанға дейін негізгі өндіріс факторларға қосымша қорлар.;

- эк қағида. шамалар немесе эк. өлшем - эк ауытқу. Тартымдылықты төмендетуге алып келген өлшем, демек объекттің құны;

- эк қағида. бөлінулер - мұндай тіркес мүлікті дұрыс айтады, ағымдағы және күтілетін пайдалардың ұтымды құрылымы және салдар, максимал құны қамтамасыз етіледі.

3) қағидалар, нарықтық ортаның мерзімді әсерлері:

- бағаның объектісіне сұраным және ұсыныс қағида нарықтармен бекітіледі;

- бәсекелестіктің қағидасы - осы нарықтағы өзгерістерде есепке алынады;

- сәйкестіктің қағидасы - тауардың бағасы бар нарықтық қажеттіктерінің сәйкестігі;

- тәуелділіктің қағидасы - баға объектісінің құны сыртқы және ішкі ортаның факторларынан тәуелді болады

- өзгерістің қағидасы - социалистік, эк факторлардың өзгерісі.,(саяси) уақыт өткенде бағаның объектісінің құн ықпалы етеді.

Ең жақсы және (Ннэи) өте тиімді қолданудың қағидалары - топтардың барлық 3 синтез қағидасы. Бұл қағида: барлық заңға сүйенген талаптар және шектеулерге жауап береді, физикалық жағынан іске асырамыз, экономикалық тиімді, барынша өнімдіміз, яғни құн ағымдағы бағаларын объектісінде ең жоғары қамтамасыз етеді.

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.

2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

3 Бизнесі бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.

4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б

4 Тақырып Бизнесі бағалау құнын құқықтық реттеу – 3 сағат.

Мазмұны:

1.Баға стандарттары, кәсіпорынның бағасы үшін қолданылатын бағалар: кәсіпкерліктегі құнның бағалау принципі, бағалар құнының түрлері, әдістері.

Өткізілетін бағаның мақсаттарына байланысты және бағашының есептелетін факторларының сан және нарықтық құн, немесе түр, өте жақсы нарықтықтан да үміт артады. Ресей федерациясының құнының 10 түрлері анықталған, соның ішінде:

- нарықтық құн;

Нарықтық құн - демек, бұл осы объект бойынша мәміленің тараптары дұрыс жұмыс істегенде, бәсекелестік шарттарындағы ашық нарықта мәміле бағасының шамасы қандай болмасын, барлық жағдайды қажетті мәліметпен орналастыра ойыға келгенде істей алатын ықтимал бағалар:

- бағаның объектісінен айрылуына, тараптардың бірі міндетті емес, ал басқа бір жағы орындауды қабылдауға міндетті емес;

- мәміленің тараптары мәміленің заты туралы хабарға қаныққан және өз мүдделерінде жұмыс істейді;

- ашық офертті формадағы сатуға ұсынылған ұқсас объект тип бағасы үшін;

- мәміленің бағасы өз тарабынан объектке сый ақы мәміле тараптарының қатынасындағы мәмілені қай тұлға болмасын іске асыру кезінде беріледі.

- бағаның объектісіне төлеу ақшалай формада бейнеленген

- шектелген нарығы бар баға объектісінің құны;

- баға объектісінің орның басуының құны

- баға объектісі көшірмесінің құны;

- қазіргі күйіндегі баға объектісінің қолдану құны;

- инвестициялық құн;

- салық өндірудің мақсаттары үшін объектінің құны;

- таратушы құн;

- қайталап пайдаға асыру құны;

- арнайы құн;

Үш қағида бағасының тобын ерекшелеуге болады:

1. негізделген меншік иесі ұсыныстарында

- ол қандай болмасын пайдалы потенциалдық меншік ие болса, баға объектісінің пайдалылығының қағидасы - тек қана құнмен ие бола алады

- орның басудың қағидасы - тиімді сатып алушы, көбірек ең төменгі бағаның меншігіне төлемейді;

- күту қағидасы - құнның күтілетін оқиғаларының негізі, объект қанша табыс әкелсе соншалықты оның бағасы болады.

2. пайдалануға қатысты меншіктер

- қалдық өнімділіктің қағидасы - жерге еңбек, капитал және кәсіпкерлікке шығын сияқтығынан кейін төлеуге жатқызылған таза табыс сияқты өлшенеді;

- үлестің қағидасы - бағаның объекті факторының кез келген қосымшасы қосылады;

- тепе-теңдіктің қағидасы - өндіріс факторлары бір-бірімен пропорционал қатынаста болуы керек;

- өсетін және кішірейетін табыстар немесе шекті өнімділіктің қағидасы – анықталғанға дейін негізгі өндіріс факторларына қосымша қорлар.;

- эк қағида. шамалар немесе эк. өлшем - эк ауытқу. Тартымдылықты төмендетуге алып келген өлшем, демек объектінің құны;

- эк қағида. бөлінулер - мұндай тіркес мүліктік дұрыс айтады, ағымдағы және күтілетін пайдалардың ұтымды құрылымы және салдар, максимал құны қамтамасыз етіледі.

3. қағидалар, нарықтық ортаның мерзімді әсерлері:

- бағаның объектілеріне сұраным және ұсыныс қағида нарықтармен бекітіледі;

- бәсекелестіктің қағидасы - осы нарықтағы өзгерістерде есепке алынады;

- сәйкестіктің қағидасы - тауардың бағасы бар нарықтық қажеттіктерінің сәйкестігі;

- тәуелділіктің қағидасы - баға объектісінің құны сыртқы және ішкі ортаның факторларынан тәуелді болады

- өзгерістің қағидасы - социалистік, эк факторлардың өзгерісі, (саяси) уақыт өткенде бағаның объектісінің құны ықпал етеді.

4. Ең жақсы және (Ннэи) өте тиімді қолданудың қағидалары - топтардың барлық синтез қағидасы. Бұл қағида: барлық заңға сүйенген талаптар және шектеулерге жауап береді, физикалық жағынан іске асырамыз, экономикалық жағы тиімді, барынша өнімдіміз, яғни құн ағымдағы бағаларын объектісінде ең жоғары қамтамасыз етеді

Баға әдістері.

- Актив бағасы;

- Табыс капитализациясының бағасы

- Кәсіпкерлік иесінің пайдасының бағасы

- Коэффициент немесе нарықтық баға

Активтердің бағасы серіктестікке активтердің үлкен көлемімен ие болатын жағдайда қолданылады. Бөлшек сауданың серіктестіктері және өндірістік серіктестіктер бұл дәрежелерде түсіп қалады.

Табыстың капитализациясының бағасы материалдық емес активтер түрлерінің санын көбірек есепке алады. Бұл бағаның әдісі сондай серіктестіктердің негізгі құралы ие болмайтын кәсіпкерліктер субъектілерінің қызмет көрсету саласында ең жақсы түрімен қолданамыз.

Бұл формуланың кәсіпкерлік иесінің пайдасының бағасы дискрециялық қаржылар ағынының көрсеткішінде фокуске келтірген және кәсіпкерлік субъектілерінің бағалауы болып табылады, олардың қабілеттілігінен құнның шамалары үшін жиірек қолданылады, ақшалай ағын және пайдаларды шығаруға шығады.

Бұл жол коэффициент немесе нарықтық баға коэффициенті ретінде қолданылатын серіктестіктердің іскерлік белсенділігінің жергілікті индексі арқылы кәсіпкерлік құнының есептеуі түсініледі. Ұқсас серіктестіктер жақында сатқанымен негізделген.

Кәсіпкерлік құнының бағасы үшін ақпарат, базаның сыртқы және ішкі мәліметі.

СЫРТҚЫ МӘЛІМЕТ. Сыртқы мәліметтің блогы кәсіпорынның жұмыс жасау шартында және экономикада толығымен суреттеледі

Оларға жататындар:

- макроэкономикалық және салалық факторлар;

- инфляция деңгейі

- елдің экономикалық дамуының екпіндері,

- саладағы бәсекелестіктің шарттары және тағы басқалар.

Дәл осылай сыртқы мәліметке кәсіпорынның өзара әрекеттесуі - (әр түрлі

кәсіпорындармен) шаруашылық құрылымдарымен; басқарулар және (салық органдары, өзін-өзі басқару органдарымен) реттеудің құрылымдарымен; қаржылай-несиесі (банктермен, несие ұйымдарымен) жүйенің құрылымдарымен өндіріске жатады.

ІШКІ МӘЛІМЕТ

Бағаланатын кәсіпорынның ерекшелігі негізінде алғаны барынша толық және дәл мәліметтер ашылады. Және тек қана сол кезде ішкі мәлімет талаптарға жауап бере алады, кәсіпорынның қызметін сипаттау керек.

Егер кәсіпорында бизнес-жоспары жасалса, кәсіпорындарға арналған сипаттамада келесі мәліметтер бар.

- кәсіпорынның ағымдағы қаржы күйінің негізгі көрсеткіштері,
- ұйымдастыру - заңға сүйенген форма,
- жарлық капиталдың өлшемі,
- хабар-ошар ең үлкен жарлық капитал иелері туралы.
- концерндерге, холдингтерге кәсіпорынның саймандары.

Әйтсе де, бағалар үшін ең маңызды ақпарат блоктары мыналар:

Кәсіпорынның тарихы туралы өткенді шолатын мәліметтер. Бұл жердегі маңызды екі тұрғы бар: әрбір өнім түрі және кәсіпорынның тарихының сипаттамасы бойынша, өнім өндірісі процессінің сипаттамасы.

Кәсіпорынның маркетинг стратегиясының сипаттамасы – біріншіден, сыртқы факторларымен анықталады, екіншіден, шығарылған тауарлардың тіршілік циклының мерзімімен, ал үшіншіден, өндіріс қуаттарымен анықталады.

Ішкі мәліметке сонымен қатар қаржы мәліметін кіргізеді, кәсіпорынның нақты жай-күйін, ағымдағы баға күніне талдау жасау мақсатымен қызметін атқарады. Баға мәліметтері бойынша, жұмыстарды өткізуге келесі негізгі көздер арқылы алуға болады:

- бухгалтерлік баланс (1-ші форма);
- қаржы нәтижелері туралы есептеу нәтижесі (2-ші форма);
- қаржылардың қозғалысы туралы есептеу нәтижесі (3-ші форма).

Мәліметтің жиыны бойынша жұмыстар мақсаты болып табылады:

- Келешек тенденциялардың анықталу мақсатымен кәсіпорын тарихының талдауы;
- Сату көлемі, ақшалай ағындардың болжауы, пайда үшін мәліметтің жиыны;
- Мысалы, жүйесіз тәуекел, әлсін-әлсін пайда болады бұлар берілген кәсіпкерлік үшін

критерия сипаттамалары;

- Құжаттаманың қаржылық талдауы;
- Кәсіпорынның реалистік жағдайының астам күйлері анықталу үшін кәсіпорын

басшыларымен қарым-қатынас.

Кәсіпорын туралы мәліметтер, өзіндегі құжаттар туралы мәліметті қосып, кәсіпорын қатысушыларының меншік құқықтары, құрамы, жарлық капиталындағы олардың еншісі, жер телімінің қолдануы туралы мәлімет, орналасқан ғимарат және ғимараттар кәсіпорындар, физикалық сипаттамаларда ғимарат және ғимараттарды, қаржылай-экономикалық және техникалық сипаттаманы қоса алуға болады.

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.

2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

3 Бизнесі бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.

4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б

5 Тақырып. Бизнесі бағалау құнындағы табыс жолы – 2 сағат.

Мазмұны:

1. Табыс жолы: мән және әдістер

Табыс жолы - табыстардың баға объектілерінің құн бағасының әдістер жиынтығы негізінде анықталатын баға объектісінен күтілетін табыс..

Кәсіпорынның бағасына табыс жолының логикасы келешек табыстардың өлшемі туралы инвестордың ұсынысын ең жақсы қамтып көрсетеді.

Жұмыс істейтін кәсіпорын шеңберінде бағаланатын бірнеше әдіс бар. Нақты әдісті таңдауда объекттен және баға мақсаттарымен тәуелді болады, нарықтық ортаның күйі және шекті нәтижелерге ықпал көрсететін басқа факторлардың қатары бағашының қарамағында болады. Кәсіпкерліктің келешек табыстарының ағымдағы құнына қарағанда, потенциалдық инвестор бағаны осы кәсіпкерлікке төлемейді. Меншік иесі өзінің кәсіпкерлігін ағымдағы келешек табыстарда болжанған төмен бағамен сатпайды.

Кәсіпкерліктің құнының шеңберінде табыс жолы анықтала алады:

- пайда капитализациясының әдісімен;
- ақшалай ағындардың дисконттаулары әдісімен.

2. Кәсіпкерлік құнының бағасы үшін ақшалай ағындардың дисконттаулар әдісі

!!! ААД әдісі дүниежүзілік тәжірибеде кең қолданылады. Ақшалай ағындардың әр түрлі жарыстары жаңадан көрінген кәсіпорындардың бағасы, әдетте мүмкін болсалардың жанында қолданылады. Мысалы, сонымен бірге (туризм) маусымдық ауытқуға душар болған кәсіпорындардың бағасы үшін қолданамыз. Осы әдіс инвестор үшін басты сипаттамалардың бірі болып табылған, оның нарықтық құны кәсіпорынның бір жағынан қарағанда тура сипатталады.

Ақшалай ағындардың дисконттау әдісі, болжалданған келешек табыстарды алуымен ағымдағы құнның көрсеткіштерінің аудармасында негізделген. Оның айырмашылық ерекшелігі және бас қадыр-қасиеті, ол табыстардың жүйесіз өзгерістерін ескеруге мүмкіндік беруі болып табылады. Берілген әдіспен, баға ақшалай ағымдарының болжам спектрінің құрастыруы қосылады. Жалпы табыстардан әрдайымды, айналмалы шығындарды, амортизациялық шығындар және сатуға шығындар, проценттер және салықтар және әр жылғы болжамды кезеңіне таза табыстың болжамы жасалына алады. Содаң соң инвестициялық талдау жүргізілуімен қатар дисконт ставкасы есептеледі. Компания құнының шамасы болжам мерзімінде анықталады. Әйтеуір, ақша ағымының ағымдағы сома құны сияқты, әйтеуір, кәсіпкерлік құнының алдын ала көлемі, болжам кезеңінде және болжамдау кезінде ағымдағы құн мәні анықталады.

ААД таңдау: меншікті капитал үшін; барлығы үшін инвестиция капиталы. Ақшалай амортизациялық төлемі таза пайданың меншікті капиталы үшін ағын салықтардың төлемінен кейін таза айналым капиталының (өсу) кішірейтуі (іргелі салым) активтерінің сатуы - ұзақ мерзімді қарыздың (кішірейту) өсуі. Кәсіпорынның (акционерлік) меншікті капиталын нарықтық құндарды бұл үлгіні қолдануына үміт артады. Ақшалай барлық инвестиция үшін ағын.пайыздар және салықтардың төлеуіне дейін пайда капиталы амортизациялық төлемінің пайда салығы таза айналым капиталының (өсу) кішірейтуі - (іргелі салым) активтерді сатуы. Егер жеткіліксіз өтімділік акциялардың миноритарлық пакеті бағаланса, онда жеткіліксіз өтімдікке сипат және бейбақылау жеңілдігі есепке алынады.

3. Табыс капитализациясының әдісі: ұғым және кезеңдері

Пайданың капитализациясының әдісі қаржы жағдайында тұрақты және табыстардың ағын саласы үшін өз жарамдылығы, сонымен бірге тұрақты болып табылады, дәлелдейтіні кәсіпорындардың бағасының жанында қолданылады. Осы әдісті кәсіпкерліктің бағасында бірақ жылдаптарға пайдалар немесе ақшалай ағындар шамаларының түбегейлі тербелістері, бағаланатын кәсіпорындардың тән көпшіліктері артынан сирек болады.

Базалық негізде жіберіліп, кәсіпорынның сәйкес келетіндей, ағымдағы келешек құнының табысындағы баға пайдасын осы меншік әкеледі. = Бағаланған құн., таза пайда., Капитализацияның ставкасы Чод/рын.құн

Ең үлкен дәрежедегі табыс капитализациясының әдісі ахуал жағдайына сәйкес келеді,

осыдан күтілетін, ұзақ мерзім ішінде мысалмен алғанда кәсіпорын табыс шамасы (немесе оның өсуінің екпіндері тұрақты болады) бірдей болады.

Капитализацияның коэффициенті өз тарапынан ставканы ұсынады, осыған байланысты кәсіпкерлік табысы оның құнына аударылады. Капитализацияның коэффициенті (дисконттық ставкадан алынып, осыдан күтілетін жылдық орта мөлшердегі ақшалай ағынның қарқынды өсулері). Ақшалай ағын өсуінің жағына байланысты, капитализация коэффициенті дисконттау ставкасына тең болады. Бизнес құнының мультипликатор қолдануымен анықталғаннан кейін, соңғысы нарықтық мәлімет негізінде алынуы мүмкін (мысалы, серіктестік табысына баға қатынасы). R_g — дисконттау ставкасы, g — ақшалай ағынның ұзақ мерзімді өсу қарқындары немесе табыс.

$$R_k = R_g - g$$

Кезеңдері: 1. Есеп беруді қаржылық талдау анализы, оның нормалауы және (керек болса) өзгеруі. 2. Капиталға айналдыратын, пайда шамасын таңдау. 3. Алдын ала капитализация ставкасын есептеу. 4. Құнның алдын ала шамасын анықтау. 5. (егер осындай болса) істетпейтін активтердің түзеле бастауларын өткізу. 6. Бақылау немесе бейбақылауы бағаланған енші сипаттарына түзетулер жүргізіледі, сонымен қатар өтімдіктің кемшілігіне де түзетулер жүргізіледі.

(Кәсіпкерлік) кәсіпорынның құнының бағасы үшін табыс жолы әдістерінің салыстырмалы талдауы: қолданылатынның шарттары объектке және бағаның мақсаттарына байланысты.

ААД әдісі дүниежүзілік тәжірибеде кең қолданылады. Ақшалай ағындардың әр түрлі бәйгелері жаңадан көрінген кәсіпорындардың бағасы, әдетте мүмкін болсалардың жанында қолданылады. Мысалы, сонымен бірге (туризм) маусымдық ауытқу душар болған кәсіпорындардың бағасы үшін қолданамыз. Осы әдіс инвестор үшін басты сипаттамалардың бірі болып табылады, оның нарықтық құны кәсіпорын жағынан қарасақ турарақ сипатталады.

Компания бағасы кезінде пайда капитализация әдісі қолданылады, сала үшін өзінің «пайдалы» екендігін дәлелдеген, сонымен қатар олардың қаржылық жағдайы бір қалыпты және табыс ағындары, бұларда бір қалыпты болады. Берілген әдіс кәсіпкерлік бағасында, пайда шамалар тербелістері үшін және жыл бойынша ақшалай ағындар сирек қолданылады, бағаланушы кәсіпкерлік үшін сипаттар болып табылады.

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.

2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

3 Бизнесі бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.

4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б

6 Тақырып. Бизнесі бағалау құнындағы табыс жолын салыстыру – 2 сағат.

Мазмұны:

1. Салыстырмалы жол: кәсіпкерліктің әр түрлі объектілерінің бағасы үшін, әдістердің мәні және қолданылуы

Салыстырмалы жол қарастыруымен фирманың меншікті капиталының құндылығы анықтайтын бағасы бойынша құрастырылған нарықтың жеткілікті сомасымен сатылады. Басқаша айтқанда, бағаланатын кәсіпкерліктің құндары өте ықтимал бағамен, ұқсас фирмада

нарықтың жазып алған нақты сатулары болады. Салыстырмалы жол қарастыруымен меншікті капитал құндылығы анықтаған бағасы бойынша, құрастырылған нарықтың жеткілікті сомасымен сатылады.

Салыстырмалы жолдың негізгі артықшылығы, бағашы ұқсас кәсіпорындардың саудасаттық бағдарлаушысы болып табылады. Демек, салыстырмалы жол мәліметте негізделеді және нәтижелер кәсіпорынмен өндірістік - іс жүзінде жеткен заңсыз қаржылық қызметтерді қамтып көрсетеді, осы уақытта табыс жолы келешек табыстар туралы болжамдарына бағытталған. Салыстырмалы жол сонымен бірге, сол кезде бағалау тәжірибесінде қолданылады және елеулі кемшіліктерін қамтиды. Таңдау мақсаттарына тәуелді болып, объект және бағаның нақты шарттарының тәуелді болуында 3 түрлі негізгі әдіс қаралады: Біріншіден, есептеу үшін базасы, өткен қаржы нәтижелері болып табылады. Демек, әдіс кәсіпорынның даму перспективасын болашақта аяққа басады. Екіншіден, салыстырмалы жол бағаланатын кәсіпорын бойынша ғана жағдай болуы мүмкін. Аналогтердің кәсіпорындарынан қосымша мәлімет алу, оған күрделі және қымбат бағалы процесс жеткілікті. Үшіншіден, бағашы күрделі түзету істеу керек, қорытынды шама маңызы және аралық есептеулерге де түзету енгізуі керек кезінде маңызды дәлелдеуді талап етеді. Бұл іс жүзінде ұқсас абсолютті кәсіпорындар жоқ екенімен байланысты. Салыстырмалы жол таңдауы басты үш негізгі әдістер қолдануын қарастырады, таңдау мақсатында объект және бағаның нақты шарттарынан тәуелді болады.

1. Компанияның әдісі немесе капитал нарығының әдісі, ашық фондылық нарық құрастырған баға қолдануында негізделген. 2.. Мәмілелердің әдісі немесе сатулар әдісі, кәсіпорынның алуына бағада бағытталған немесе оның акцияларының бақылау пакеттері. Бұл осы әдісті өте ұтымды қолданылу аясын анықтайды - 100%-ды капитал бағасы, немесе акциялардың бақылау пакеттері 3. Салалық коэффициенттердің әдісі. Салалық коэффициенттердің әдісі немесе салалық байланыстардың әдісі, бағамен және нақтылы қаржы параметрлерінің арасындағы кеңес берілетін байланыстардың қолдануында негізделген. Салалық коэффициенттер кәсіпорынның меншікті капиталының бағасының аралығында, байланысқа ұзақ статистикалық бақылауларын негізге ала отырып, аналитикалық ұйымдармен әдетте есеп айырысады және ең маңызды өндірістік - қаржы көрсеткіштермен.)

2. Серіктестік – аналогының әдісі, оның ең басты ерекшелігі және кәсіпкерліктің құн бағасын қолдану шарттары.

Бағалардың қолдану негізінде, ашық қор нарығы құрастырылған. Кәсіпкерліктің баға базасын салыстыру үшін ашық түрдегі акционерлік қоғамдардың бір акциясының бағасы қызмет көрсетеді. Демек, осы әдіс таза түрде (бақылаулы емес) миноритарлық акциялар пакетінің бағасы үшін қолданылады. - кәсіпкерліктің бағасы. Жылжымайтын мүлік баға базасын салыстыру үшін бір квадрат метрдің бағасы қызмет көрсетеді.

Бағаның кезеңдері: 1.Қажет мәлімет жинау. 2 ұқсас кәсіпорындардың тізімін құрастыру. 3. қаржылық талдау.4. бағалы мультипликатор есептеуі бағалы мультипликаторлардың есептеуі кәсіпорынның базар нарығы және өндірістік, заңсыз қаржылық қызметтің нәтижесін сипаттайтын, қандай болмасын оның көрсеткішінің аралығында байланысты қамтып көрсетеді. 5.Бағалы серіктестік үшін қолдану, орынды қолданған мультипликатордың шамасын таңдауы.6. аралық нәтижелердің өлшеуі, әдіс құнның қорытынды шамасын анықтауы.7. Қорытынды түзетулерді енгізу. Компания – аналогын таңдауының негізгі қағидалары: Мәліметтің екі түрі қолданылады: (бағалы) Нарықтық мәлімет; Қаржы мәліметі. Таңдаудың факторлары: Салалық ұқсастық; Өлшем; Өсудің перспективалары; Қаржы-қаржылық тәуекелдік; аналогтердің қорытынды тізімі, менеджменттің сапасы және тағы басқалар: Кемінде үш ұқсас серіктестіктер қосуы керек. Бағаланатын компанияның қаржы көрсеткіштері және фирмалардың салыстыруы жүргізіледі. Ақырғы шешім қорытындылары құрастырылады, оның ішіне фирмалардың салғастырымдылығы компания аналог тізіміне кіргізіліп, аналог арасындағы бағаланатын кәсіпорын орның анықтауға болады.

3. Кәсіпорынның құнының бағасы үшін бағалы мультипликаторлар, олардың мінездемесі және қолдану шарты.

Салыстырмалы жолды кәсіпорынның меншікті капиталының нарықтық құнының анықтаулары негізгі құрал бағалы мультипликаторлар болып табылады. Бағалы мультипликатор кәсіпорынның базар нарығы және өндірістік және заңсыз қаржылық қызметтің нәтижесі сипаттайтын, қандай болмасын оның көрсеткішінің аралығында байланысты қамтып көрсетеді. Мұндай көрсеткіштер ретінде таңдауға болады: Іске асырудан пайда, Ақшалай ағын, Дивиденд төлеулері, көмек көрсету. Бағалы мультипликатор барлық кәсіпорындар аналогтерімен есеп айырысады және бағаның объектісі бойынша. Есептеудің кезеңдері: Капитализацияның шамасы немесе серіктестік капиталының нарықтық құның анықтау. Акцияның бағасы үндеудегі акциялардың санында көбейеді. Тиісті қаржы көрсеткіштерін есептеу: таза активтерді іске асыру, құн пайда, көмек көрсетулер. Соңғы есеп беру жылына нәтижелерінің қаржы көрсеткіші бола алады. Бағалау тәжірибесін бағалы мультипликаторлардың екі түрі қолданылады: аралықтық және моменттігі. Бірінші түрге мультипликаторларды жатқызуға болады: 1. «баға/табыс. 2. «Ағын ақшалық/баға. 3. «Дивиденд төлеулері баға/.4. «Іске асырулар баға/выручк. Моменттік мультипликаторларға қатысады: 1. «баға/баланс құны». 2. «баға/ таза құны активтердің» «Құн бағасы/баланстық. 2. «Активтердің таза құны Баға/. Мулттың шамасының таңдауы. - Өте күрделі және жауапты кезең. Көрсеткіштер мұндай белгілер бойынша өте жақын болуы керек: Баланстық есептің құрылымы; Қаржы нәтижелері туралы есептеу нәтижелері; Қаржы коэффициенттерінің мәндері. Өлшеулі әдісті - қорытынды шаманың өте объективті түрде анықтау. Соған бағашы нақты шарттар, мақсаттар және бағаның объекті, сенімнің дәрежесіне байланысты немесе басқа мәлімет әрбір мультипликаторға және өз салмағының құнына сәйкесін тұлдайды.

4. Мәмілелердің әдісі және салалық коэффициенттердің әдісі: салыстырмалы талдау, қолдану шарты.

Мәмілелердің әдісі: (жылжымайтын мүлік) кәсіпорынды алуы баға негізімен бағытталған немесе оның акцияларының бақылау пакеттері. Бұл осы әдістің өте ұтымды қолданылу аясын анықтайды - 100%-ды баға - капиталы немесе акциялардың бақылау пакеттері. (сатулар) мәмілелердің әдісі көп кәсіпорын активтері бағасын білуге мүмкіндік береді. Осы әдістің мәні бағаланатын серіктестіктің құны, ұқсас кәсіпорынның түзетілім құны, түзетілген, сатылатын баға болатынына апарады. Кәсіпорын - аналог салғастырымдылық талаптарды қанағаттандыруы керек -, өлшеммен, иеліктің формасына шамалы айырмашылығы болсын, ұқсас болуы керек. Бұл шарттар орындалады, кәсіпорынның базар нарығын мәмілелер бойынша сату мерзімін есепке алуымен, кәсіпорын түрінің мақсатымен, тағы басқа мәліметті сатудың шарттарын түзетуге болады.

Қолданылып жатқан осы әдіс салыстырылатын сатулар туралы мәліметтердің тапшылығымен, сенімсіздігімен шектелген. Салалық коэффициенттердің әдісі: Бағамен және нақтылы қаржы параметрлерінің арасындағы кеңес берілетін байланыстардың қолдануында негізделген. Салалық коэффициенттер кәсіпорынның меншікті капиталының бағасының аралығында байланысқа ұзақ статистикалық бақылауларын базасында арнайы аналитикалық ұйымдармен есеп айырысады және ол ең маңызды өндірістік - қаржы көрсеткіштермен есеп айырысады. Берілген әдіс РФ нарығында әлі таратылмаған, өйткені қажетті мерзімге тұрақты нарық туралы, шарттардағы ұзақ бақылау туралы жиналған мәлімет болмайды. Салалық коэффициенттердің әдісі сонымен бірге "Алтындай қима" салалық байланыстардың әдісі немесе ережемен аталады. Бұл әдіс тұрақты салалық жеткілікті.

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.

2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

3 Бизнесі бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.

4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б

7 Тақырып. Бизнесі бағалаудың шығынды жолы - 2 сағат.

Мазмұны:

1. Шығынды жол: кәсіпкерліктің құнының бағасы үшін қолданылатын мән және әдістер.

Кәсіпкерліктің бағасындағы (шығынды) мүлктік жолды бір жағынан алып қарасақ, алып кеткен кәсіпкерліктің шығындар құны қарайды. Баланстық активтер құны және кәсіпорын міндеттемелері инфляция жағдайында, нарық конъюнктураларының өзгерістері, әдістің қолдану есептері нарықтың құнына сәйкес келмейді. Нәтижесінде бағашының алдында кәсіпорын түзетуін өткізу есепке алынады. Әйтеуір, орындалу үшін бұл баланстың әрбір активінің қисынды нарықтық құнының бағасы алдын ала жеке жүргізіледі, содан соң ағымдағы міндеттемелер анықталады, сосын кәсіпорын активтерінің сомасының құны. Нәтижесінде кәсіпорынның меншікті бағалау құны көрсетеді.

Меншікті капитал = Активтер - Міндеттемелер.

Демек, шығынды жолдың бас белгісі - бұл бағаланатын мүлктік кешені, элемент бойынша баға құрама бөліктері бытырайды, әрбір бөліктің бағасы істелінеді, содаң соң мүлктік кешенінің құны ол құндардың жинақтаулар жолының бөліктерін алады..

Мүлктік (шығынды) жолдағы негізгі формула болып табылады: Активтер меншікті капитал - міндеттеме.

Осы жорық екі негізгі әдістермен ұсынылады:

- Таза актив әдісі;
- Ликвидация құнының әдісі.
- Қолданылу аясы

Шығынды негізде бағаға жол өте қолайлы болып табылады:

- мемлекеттік объекттердің бағасының жанында;
- Мүлктің бағасын есептеуде, арнайы қолданылу үшін арналған: ол мектеп, мәдени ғимараттар, аурухана, поштаның ғимараты (табыстың алуысыз).
- бухгалтерлік есеп үшін негізгі қорларды қайта бағалау;
- Бағалау мақсатындағы салық өндірулер және сақтандыру мүлкті сотпен бөлісуінде;
- ашық саудаларда дүниелерді сату

2 әдіс. Таза активтердің құнының әдісі және оның негізгі ерекшеліктері кәсіпкерліктің тағы басқа элементтерін кәсіпорынның құнының бағасын өткізуінде.

Бұл әдістер, аналогтердің теңестіруін талап етпейді, тек қана бағаланатын фирманың мәліметтеріне тұрақтанған. Мән: міндеттемелердің нарықтық құнын шегеретін осы баланстарды коррекция активтердің нарықтық құн жолымен анықталады.

Таза активтердің құнының есептеуі бірнеше кезеңдерді қосады:

1. Фирманың қаржы құжаттамасы тағы басқалар есеп беру балансы зерттеледі. Егер қаржы құжаттамасы тексерушімен расталмаса, бағашы өзі немесе тәуелсіз тексерушіні шақыруға құқықты. Балансқа түзетулер енгізіледі. Анықтап алған баланс қорытындысы жасалынады.

2. (пассивтың элементтері және активтерді қайта санау) экономикалық баланс нарық бағасы бойынша жасалады:

- Нм тозуды шегермеге алуда баға бойынша баланстың активтерінде бар болады. Эк құрастырулар процессте. белгілі бөлігінің балансы жоғалтқан өз құндарымен мойындала алады.

- Материалдық активтерді құнның бағасы жылжымайтын мүлктің бағасы, жабдықтың әдістері тағы басқалар негізгі активтер өндіріп алады. Негізінен нарықтық және шығынды жол қолданылады. Құндар стандарты кең таралған. Орның басудың құны;

- Тауарлық-заттық қорлар түгендеу нәтижелері бойынша талданады. Алынған қорлар

әлдеқашанғы жұмсалмайтын заттар - бағалар бойынша іске асыру шығындарын шегермеде іске асырады.

- Егер оларға қатысты пайда бар болса, мерзімдердің бұл шығындары, номиналды құн бойынша бағаланады;

- Дебиторлық мына жағынан талданады, ықтималдық және оның алу мерзімдерімен. Дебитті алуға байланысты ол бірнеше айды қамтыса онда эк-а балансында кәсіпкерліктің сомасын келтіру керек болады.

- Сол сияқты дебиторлық арт – а кредиторлық арт түзетіледі

- Сол кездегі кәсіпкерлік бағасында жұмыс жасайтын, финанстық актив курсы бойынша. Қаржы активі бағаланатын серіктестікке басқа кәсіпорынның акциялары кіреді, бағашыға олардың құны және жоғарғы әдістерін бағалау керек.

- Мол пайданың әдісі бойынша Гудвилл бағаланады

- Баланс Эк-шы меншікті капиталды құнының өзгерісі жолымен қалыптасады;

3. Экономикалық баланстың негізінде активтер құны және міндеттемелердің құнымен анықталады.

4. Кәсіпкерліктің құны, экономикалық актив құнына, экономикалық құн міндеттемелеріне тең.

3 әдіс. Кәсіпкерліктің құнының бағасы үшін таратушы құнның әдісі және оның мәні.

- Объектінің құны анықтау мақсатында банкроттық және оның мүмкіндік күйінде бағаланады.

- Егер серіктестік құны қызметінің ликвидация құнына қарағанда, жоюдың жанында биік бола алады

Ликвидация құнының есептеу әдісі нарықтық құн активі мен міндеттемелерінде негізделген. Таза актив құн әдісіне қарағанда, кәсіпорын жағдайында анықталады.

Ликвидация құны есептеген кезде гудвилл босатылады, қалған НМА құны нөлге тең болады, сондай-ақ мұнда сатып алушылар болмауы мүмкін.

Ең басты ерекшелік мұнда, кәсіпорын ликвидация активін міндетті түрде төлеу керек және бағаны төмендету керек, ол нарық құнынан төмен болуы керек, сонда ол ликвидацияны қамтамасыздандырады. Сатылған активтер құнынан міндеттеменің құны шегеріледі, комиссияның арашалауы салықтарды сату дүниесі мен кәсіпкерліктің шығыны. Барлық табыстар мен шығындар бағаны анықтау кезінде болу керек.

4 әдіс. Кәсіпкерліктің құнының бағасындағы опциондар және оның қолдануы шартының әдісі. (Есиповтан алынған).

Қазіргі жолдардың кемшіліктері:

1. Шығынды жолды қолдану кезінде жиі пайда болатын, компания акциясы баға кесілгенде және нақтылы құнға ие болады (егер ЖАҚ туралы сөз болса) инвесторлар акционерлерден олардың акциясын сатып алады, қайта компания құны (өзінің капиталының құнынан әдетте айырмашылығы болады), таза актив әдісімен, бағаланғаны теріс болып табылады.

2. ААД әдісі фирма нақты активтерін пассивті ұстайтының жанама ойлайды. Онда опциондар есепке алынбайды, нақты активтерде салынған – опциондар, тәжірибелі менеджерлер пайдалана алады, артықшылығын алу үшін. Компания бағалауында опциондық модуль қолдануының қадірі келісіледі, мұндай жағдайда компания бағасы қатар мөлшермен, сыртқы көрінісіне байланысты өндірістік қаржы сипаттамаларының шарттары. Мұндай шамалар баға белгілеуге, техника опциондық баға белгілеуімен орынды.

3. Онда опциондары есепке алынбайды, нақты активтерде салынған – опциондар, тәжірибелі менеджерлер пайдалана алады, артықшылығын алу үшін қолданылады. Мұндай шамалар, баға белгілеу, техника – опциондық баға белгілеуімен орынды., шектеулі әдісінің бірі оның қабілеттігінің адекватты активын қарастыру.

Шектеулі әдісінің бірі оның қабілетсіздігінің адекватты активын қарастыру, үнемі шығармайтын ағындар дендері, алайда олардың түсуі жақын арада күтілмейді, бәрібір бағалылығы оның потенциалды фирманың жоғарғы құны үшін.

Азық-түлік патенті, фирма өнімінің даму құқығын және нарығын қамтамасыз етеді. Қазіргі күтіліп жатқан ағынның құны, өнім сатуынан түсетін, даму шектеулігін жоғарлатса ғана осылай болады. Егер бұл жүзеге аспаса, ары қарай шығындарға душар болмауы үшін фирма патентті кейінге қалдырады. Егер өнім I өнім құнының дамуы және V – күтілетін ақшалай ағындар бағасы дамуынан, онда өтем иеліктен $V-I$, егер $V>1$, тең 0-ге, егер $V<1$. Сондықтан патент өнімі коллопцион бойынша қарастырыла алады, осында өнімнің өзі активтің базасы болып табылады. Өнім патенттінің бағасын анықтау үшін Блэк-Шоулздің моделін қолдануға болады.

$$СПП = V * e^{-yt} * N(d1) - X * e^{-rt} * N(d2),$$

$$\text{мұндағы, } d1 = \{ \ln(V/X) + (r - y - \sigma^2/2)t \} / \sigma \sqrt{t},$$

$d2 = d1 - \sigma \sqrt{t}$; V - түсулерден күтілетін дендер өнімінің енгізілуінен келтірілген құн; X -келтірілген баға дамуы және қазір өнім енгізу; σ^2 күтілетін дисперсиядан түсуі мерзімі өтілгеннен кейінгі патенті, t - патент мерзімі (немесе кезең, тосқауылдар үшін болатын барьерлер); $y = \ln(1 + \text{патент мерзімі, жыл})$ -ставка процентінің шешімі, өнім құнының енгізілу тоқтауына сәйкес, r -үздіксіз есептеп шығарылатын тәуекелсіз ставка, патент өмірінің мерзіміне сәйкес келеді.

Бұл модель жақсы жағынан фирмалар үшін келісімді, өсе бастады және 1 немесе 2 тәуекелденген өнімге ие болады, өнім нишесі мен сәйкес келеді және сол кезде аз немесе тіпті табысқа және ақшалай жолға ие болмайды.

Опцион теориясы компания акциясының бағасында қолдануға болады (меншік капиталы). Қиын уақыттарда бастарынан кешіреді және қарыздар шығарылымының өтелмеген мөлшеріне ие болады.

Меншікті капитал фирма ұжымының опционы ретінде ұсынылады, опцион орындалуын қажет етеді, фирма жойылғандай және номинал қарызы төленгенің қажет етеді (орындау бағасына сәйкес келеді).

Егер фирма қарызы өз алдында облигацияның жалғыз шығарылымы нөлдік купонмен және бекітілген уақытпен көрсетілсе, сондай жағдайда фирма акционерлер жағынан кез келген уақытты ликвидириттіледі назар аударту мерзімі аяқталғанша, меншікті капитал өмірінің уақыты, опцион көп ретінде көрсетілген, уақыт өмірінің облигациясына сәйкес келеді.

$$СК = VN(d1) - D * e^{-rt} * N(d2),$$

$$d1 = \{ \ln(V/D) + (r + \sigma^2/2)t \} / \sigma \sqrt{t}, \quad d2 = d1; \quad V - \text{қаралып жатқан фирма активының бағасы,}$$

D -сөндірілмеген қарыздың номиналы; σ^2 -фирма активтер бағасының диспериясы; t - қарызын өтеуінің мерзіміне дейін; r -үздіксіз есептеп шығарылатын тәуекелсіз ставка, қарызын өтеу мерзіміне сәйкес; $N(d)$ –үйреншікті нормал қисық стандарты бойынша, 1-ге тең, нәтижесі. $d1$ и $d2$. $R + (V/D) \ln d1 = \text{қайда?}^2/2 / t \text{ пе?} * t 0, 5 \quad d2 = d1$

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.

2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

3 Бизнесті бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.

4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б

8 Тақырып. Акциялардың бақыланатын және бақыланбайтын пакетінің құнын бағалау – 2 сағат.

Мазмұны:

1. Акциялардың бақыланбайтын пакетінің құнын бағалау реті.

Акциялардың бақыланбайтын пакетінің - миниотарлық, меншік иесінің акцияларының сату

жағдайында акционерлердің еншісі бағалауға мүмкіндік береді.

Капитал нарығының әдісі арқылы иеліктегі бақыланбайтын пакетінің бағасы анықталады, еркін жүзеге асырылатын кішірек еншімен құны, атап айтқанда, бұл әдіс дүниежүзілік қор нарықтарға акциялардың баға белгілеулері туралы мәліметте тұрақтанады.

Егер бағашыға бақыланатын пакетінің деңгейінде құның алу керек болса, онда құнға, капиталдың нарығынан алған әдісімен бақылау сипатына сый ақыны қосу керек. Бақыланатын пакетінің миноритар құның алу үшін, бақылау пакетінің құнынан, табыс әдістерімен алынған, мүлдіктік жолдар, мәмілелердің әдісі үшін бейбақылауға жеңілдік алу керек.

2. Акциялардың бақыланбайтын пакетінің бағасына негізгі жолдар.

Үш негізгі жолдар бар.

Бірінші жол «Жоғарыдан төмен»

Үш негізгі жолды қосады.

1. Дисконтталған ақшалай ағындардың, капитализация табыстарының, таза активтердің құны, таратушы құнның әдісі, сонымен бірге мәмілелердің әдісімен барлық кәсіпорынның құны бағаланады.

2. Кәсіпорынның жалпы құнының бөлігі пакетіне пропорционал бейбақылауымен есеп айырысады. Сайып келгенде, база мөлшері, осыдан бейбақылау пакет сипатында жеңілдігінің есептелуі, берілген пропорционалдық пакетінің еншісі жалпы кәсіпорын құнымен бақылаудың барлық құқықтарын қосу негізінде.

3. Анықталады, содан соң бейбақылау жеңілдігін пропорционал еншісінен шегереді. Сайып келгенде, бұл этапта бірнеше қажетті және жеткіліксіз өтімділікке қосымша жеңілдіктің көлемі қаншалықты екені белгілену керек.

Екінші жол «Көлденең»

Бұл тәсілді қолдануда бүкіл кәсіпорынның құның анықтауға міндетті емес. Пакетінің бейбақылауы құнының бағасы үшін мәліметтер, ашық компания пакеттерінің салыстырылатын бейбақылауының сатылуы туралы мәлімет, капиталдың нарығының әдісімен бірінші алу құнына шығуға болады. Бұл мәмілелер осы мәлімет бойынша жабулы компаниялар туралы сөз болғанда, жеткіліксіз өтімдіктің жеңілдігін алу.

Үшінші жол «Төменнен жоғарыға».

Бағашының 2 алдыңғы жолдарында бағалаушы белгілі бір шамадан бастайды (немесе барлық кәсіпорындардың құны немесе салыстырылатын құны бейбақылауы пакеттердің), содан соң одан тиісті жеңілдіктер шегеріледі. Қаралатын жолда бағашы керісінше төмен бастайды, барлық элементтер бейбақылау пакет құның сомалайды.

Бақыланбайтын пакетінің иесі қаржының екі көзі болады.

1) дивиденд формасында таралған;

2) бейбақылау пакетінің таралуынан түскен түсімдер.

Күтілетін келешек төлеулер, бағалаушы келешек табыстарымен қарастырылады, күтілетін, болжаланатын (мерзімдер және сома бойынша) дивиденд және болжаланатын (мерзімдер және сома бойынша) сатылу түсімі келешекте минаритор пакеті ақшалай ағын негізіне салынады.

Дисконт ставкасына сәйкес келумен ағымдағы құнға тура келеді және сайып келгенде, миноритар пакетінің құны анықталады. Керісінше, есептеуге болады: есептеулер негізіне салу, қалдық құның есепке алусыз, шексіз болжам ағын дивидендтері кезінде .

Бақыланбайтын жабулы компаниялардағы пакеттер өтімділігінің кемшілігі екі әдістермен ескеріледі:

Дисконт ставкасының үлкеюі арқылы;

Есептеу жеңілдіктері жеткіліксіз өтімдікке.

3. Кәсіпорын акцияларының бақылау пакеттер бағасының реті.

Акциялардың бақылау пакеттері - басымы, барлық компанияның құның бағалауға мүмкіндік береді.

Бақылау пакетінің құндары табылуда қолданылатын әдістер: дисконтталған ақшалай ағындар, табыстар, мәмілелердің капитализациясы, таза активтерді құн және таратушы құн.

Табыс жолының әдістері: инвестор кәсіпорынмен иелікке төлер еді; бағаны білдіреді, инвестор кәсіпорын иеленуі үшін төлер еді, шешімдерін бақылауда негізделеді.

Меншіктік жолды пайдалану кезінде бақылаулы пакет акциясының құны анықталады, тек қана бақылау пакетінің иесі облыстағы актив саясатын анықтай алады: алу, қолдану немесе оларды сату.

Бақылау емес пакетінің иесі қаржыландырудың құнының екі көзіне ие: Бағашының екі алдыңғы жолдарында бағалаушы белгілі бір шамадан бастайды (немесе барлық кәсіпорындардың

құны немесе бейбақылау пакеттердің салыстырылатын құны), содан соң одан тиісті жеңілдіктер шегеріледі. Қаралатын жолда бағашы керісінше төмен бастайды, барлық элементтер бейбақылау пакет құнының сомалайды.

Нарық капиталының әдісі арқылы иеліктің бейбақылау пакетінің құны анықталады, атап айтқанда еркін жүзеге асырылатын кішірек енші құны, өйткені бұл әдісте фондтылық нарықтарда акциялардың баға белгілеулері туралы мәлімет қолданылады. Егер бағашыға бақылау пакетінің деңгейінде құның алу керек болса, онда құнға, алынған капитал нарығының әдісі, бақылау үшін сый ақы қосу керек. Бақылау үшін сый ақы-иелікке қатысты артықшылар құны, акциялардың бақылау пакет иелігіне қатысты. Ол кәсіпорынның үстінде бақылаудың қосымша мүмкіндігін қамтып көрсетеді (миноритар пакет акция иелігімен).

Есепте болатын жағдай, практикада жиі факторлар әсер етеді, бақылау пакетінің иелерінің құқықтарын шектейді және төмендетеді, бақылау құнымен нақты.

1. Меншіктің үлестірілу эффектісі.

Мысалы, барлық акциялар үш акционерлердің арасында бөлінген. Екі акционер тең ірі пакеттермен иеленеді, үшінші де акциялар пакеті үлкен емес. Бірақ тап сол, өзінің пакеті үшін сый ақы ала алады компания құнының бір бөлігі оның капиталдағы еншісіне.

Бұл мынамен байланысты, дауыс беруде оның акциялары «таразы табақшасымен өлшене» алады бір не басқа жағынан. Немесе тағы мысал: компанияның барлық акциялары тең ірі пакеттерге бөлінген. Бұл пакеттер толық тексерулерге ие болмайды. Сондықтан бейбақылау сипаттамасына жеңілдік іске асырылады, миноритар пакетіне қарағанда, бірақ жеңілдік өлшемі төмен болады, тіпті ешқандай бақылау бермейтіндігі. Нәтижесінде осы пакеттердің құн бағасы толық бақылау құнынан төмен болады, толық кәсіпорын құны.

2. Дауыс беру тәртібі.

Дүниежүзілік тәжірибеде жинақы және жинақы емес жүйелі дауыс беру, кеңес директорларын таңдауда қолданылады.

Жинақы емес жүйе: 1 дауыс – 1 акция 1 директор үшін. Мысалы, акционер 500 дауыс беруші акцияны қамтиды және 5 директор сайланады. Ол алдымен 500 дауысты бірінші директорды сайлауында қолдана алады, ал сосын 500 дауысты екінші сайлаушыға қолданады және т.б.

Жинақы емес жүйе кезінде дауыс беру бақылау пакеттерін ұстауында ұтыста болады. Ал жинақы жүйеде кішкентай акционерлер кез келген пропорцияда өз беттерінше дауыстарды үлестіре алады, нақ солай, бір кандидатураға жиналған. Осы дауыс беру жүйесі миноритар пакеттері ұстаушыларға тиімді. Осы жағдайда бақылаудың құны, директорларды сайлау қатысымен миноритар акционерлеріне өтеді. Бір директорды сайлау үшін, қажет болатын акция саны анықталады, жинақы жүйе кезінде дауыс беруде келесі формула қолданылады:

3. Түйіскен шектеулер

Егер компанияның міндеттемелері маңызды болса, онда бұл дивиденд төлеулеріне шек қояды және тағы басқалар. Осы жағдай да сый ақының құны бақылау үшін жоғалады.

4. Кәсіпкерліктің қаржы шарттары

Егер компанияның қаржы жағдайы аумалы болса, онда көп құқығы, бақылаумен байланыстылары қиын жүзеге асады (мысалы, басқа компаниялардағы бақылау пакет акциясын сатып алуға құқығы бар). Осыған байланысты, нақты жағдайда бақылау элементтеріне талдау жүргізу керек, егер оның ішіндегі біреуі болмаса, онда бақылау пакетінің құны төмендетілу керек. Керісінше, егер бақылаулы миноритар элементінің пакеті қатысуымен, онда соңғысының құны үлкейтілу керек.

3. Сый ақы, кәсіпорынның бақылау пакетінің акциясы құны есепке алғанда жол бағасын «төменнен жоғарыға».

Кәсіпорынның пакет акцияларын құнның барлық элементтерін есептеуімен өндіріліп алады.

Акциялар бойынша келешек төлеулер есепке алынады, түсімнен (дивидендтер үшін) және пакеттерді сатудан түскен түсімдер.

. Бағашы төменнен бастайды, барлық элементтер құнының сомалаумен.

Пайда, дивидендтер формасы бойынша таралған.

Акциялар пакетінің иесі құн қаржыландыруының екі көзі болады:

Пайда, дивидендтер формасы бойынша таралған

Акциялардың пакетін сатудан түскен түсімдер

Бұл күтілетін келешек төлеулер, дисконтталатын келешек табыстарын бағалаушы ретінде қаралады, күтілетін, болжаланатын (мерзім және сома бойынша) дивидендтер және болжаланатын (мерзім және сома бойынша) сатудан түскен түсім келешек пакеттен ақшалай ағынның негізіне алады. Дисконт ставкасымен сәйкес келуімен ағымдағы құндарға тура келеді және содан соң

пакет акциясының құны анықталады.

Есептеу кезінде болжамда шектелмеген уақытында дивиденд жолына қалдық құнды есепке алусыз тұрақтану керек.

Бақылау пакетінің бағасы жағдайында, көрсетілмеген элементтерден басқа, бұларға табыс жатады, дивидендтер формасында таралған, пакет сатылымынан түскен түсім, құнда бақылау сый ақысы есепке алынады. Бақылауға сый ақы-нарық бағасымен акцияны жоғарылату, нәтижесінде жеке факторларының оң ықпалы немесе бағаланатын пакеттің жиірек өтімділігі, сондықтан бақылау пакетінің жоғары өтімділігі үшін сый ақы есепке алынады.

5. Жеңілдік және сый ақы, бағалаушымен есептелетін анықтау кезіндегі кәсіпорын пакет акцияларының құны.

Бақылауға сый ақы-артықшыларда болатын құн өрнектері, акциялардың бақылау пакеті иелігімен қатысты. Кәсіпорынның үстінен бақылауы қосымша мүмкіндігін қамтып көрсетеді (кішірек түсімімен салыстырғанда, миноритар акциялардың пакетінің иелігімен).

Бейбақылау сипатына жеңілдік-шама, оның бағаланатын түсім пакетінің құны (жалпы кәсіпорын акциялар пакетінің құнында) оның бейбақылау сипатын есепке алумен төмендейді.

Негізгі элементтерін қисынды ерекшелеу, солар сол факт негізінде жатыр, құны бөлу / ие болу бақылау пакетімен, әрдайым миноритар пакетімен бөлу / ие болу құнынан жоғары.

1. Директорлар кеңесін таңдау және менеджерлерді тағайындау;

2. Менеджерлердің сый ақыларын анықтау және олардың артықшылығын.

3. Кәсіпорынның саясатын анықтау, кәсіпкерлік даму стратегиясының өзгерісі

4. Басқа серіктестіктермен жұтулар немесе араласып кетулер туралы шешім қабылдау.

5. Жою, кәсіпорын мүлігінің сатылуы туралы шешім қабылдау.

6. Эмиссия туралы шешім қабылдау.

7. Жарлы құжаттарының өзгерісі.

8. Кәсіпорын қызметінің қорытындылары бойынша пайда үлестірілуі, соның ішінде дивидендтер өлшемдерін анықтау.

9. Сатылу немесе компания акцияларын өз меншігіне алу туралы шешім қабылдау.

Жеткіліксіз өтімдікке жеңілдік. Өтімдік-бағалы қағаздың тез сатылып кетуіне қабілеттілік және ақша айналымына айналу ұстаушылар үшін шығынсыз болғандайы. Осыдан бейбақылау өтімдікке жеңілдік шама немесе (%) түсімі анықталады, бағаланып жатқан пакет құны төмендейді, яғни жеткіліксіз өтімдік шағылысуына. Жоғары өтімділік бағалы қағаздың құны жоғарылатады, аласа – ұқсас құнмен салыстырғанда төмендетеді, бірақ жеңіл істелетін қағаздар.

Базалық шама, бұдан жеткіліксіз өтімдік жеңілдігі шегеріледі, жоғары өтімді салыстырылатын пакет құны.

Қажет факторларды болжамдау, өршітуші және кішірейтетін өлшем жеңілдіктері. Факторлардың 2 тобын ерекшелейді:

Фактордың бірінші тобы қосады:

- аласа дивидендтер немесе олардың төлей алмау мүмкіндігі;

- Қолайсыз перспективалар немесе өзінің компаниялардың акцияларын сатуында;

- операция акциялармен шектеулер (мысалы, жабулы компанияның еркін сату акцияларына заң бойынша шектеу қою).

Фактордың екінші тобына жатады:

- акциялардың еркін сатылуына мүмкіндік немесе компанияның өзі;

- дивидендтердің жоғары төлемдері.

Акциялар пакетінің өлшемі факторға жатады, үлкейтеді де және жеткіліксіз өтімдік жеңілдігі төмендете де алады. Акцияның бақылау пакеті жеткіліксіз өтімдік үшін төмен жеңілдікті талап етеді. Бақылау пакетінің өлшемі өтімдік өлшемімен байланысты.

Жабулы компаниялар миноритар акцияларының пакеттеріне қатысты. Олар былайырақ өтімді, ашық миноритар пакеттеріне қарағанда. Біріншіден, бірінші ақау құқығы, миноритар пакетінің акционері өзінің акцияларын сату жағдайында компанияға ұсынуға ол міндетті; екіншіден, бөлінуге байланысты құқықтың жоқтығы (сатуға араласуға құқықтың жоқтығы). Акцияны сату кезінде миноритар пакеттерінің иелері акция үшін сондай бағаны ала алмайды, бақылау пакеттерінің иелері сияқты. Заң бойынша, бұл баға едәуір төмен. Сонымен, жабулы компанияларда миноритар акцияларының пакеті бағаланып жатқан кезде, жеткіліксіз өтімдік үшін жеңілдік және бақылау емес сипаты қолданылады.

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

- 1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.
- 2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

- 3 Бизнесті бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.
- 4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б

9 тақырып. Компания құнын бағалау бойынша есептеме – 2 сағат.

Мазмұны:

1. Есеп, құрылым және есептеу нәтижесінің мазмұны. Есептеу нәтижесінің баға туралы келісім шартпен және кәсіпкерлік құнының бағасының мақсатымен байланысы.

Заңның 11-шы бабына сәйкес, баға туралы келісім шарттың орындалуымен баға объектісі дер кезінде құрастыру болып табылады және бағалаушымен берілетін тапсырма жазбаша түрінде құрастырылған заңның талаптарын қоса баға туралы есептеу нәтижесінің баға объектісі болып табылады.

Бағалаушының алдында кәсіпкерлік бағасы туралы есептеу нәтижесін жазуында келесі негізгі есептер тұрады: біріншіден, талдау логикасын айту керек; екіншіден, бағаның барлық маңызды сәттерін жазып қою; үшіншіден есептеу нәтижесін дайындау керек, оның тұтынушысы талдау ниетінде қайталай алатындай етіліп және бағашы жасайтын келісімге келер еді. Берілген есептер шешімі талаптарды орындау қатарында болуы мүмкін.

Ең алдымен, ол мәліметті қолданушыларының есептеу нәтижесін қабылдау үшін қисынды болу керек. Әрбір келесі мәселенің мазмұндамасы алдыңғы мәліметтен алу керек, әр түрлі бөлімдердің қорытындылары бір-бірін толықтыру және жалпы шешімге жұмыс істеу керек. Есептеу нәтижесінің материалын қабылдау жеңілдетеді, егер соңғысы жақсы толық болса және қажет ақпаратты қамтыса, құжаттармен расталатын. Сонымен бірге есептеу нәтижесі жоқ мәліметтермен салмақ салуға болмайды. Көбінде есептеу нәтижесін қабылдау стильмен анықталады, онымен жазылған. Ол бұл есептеу нәтижесін кім қабылдайтынына тәуелді. Бағашы қызметтерінің тұтынушылары ол адамдар, бағаның терминологиясымен таныс еместер, сондықтан кәсіби терминдер түсіндірілу керек.

Бағаның мақсаттарына тәуелсіздің есептеу нәтижесінің құрылымы біркелкі: ол ортақ бөлімдіге қағидаларда негізделген. Есептеу нәтижесінің негізгі бөлімдері:

1. Кіріспе.
2. Жалпы экономикалық бөлім.
3. Саланың қысқаша мінездемесі.
4. (фирма) кәсіпорынның қысқаша мінездемесі.
5. қаржылық талдаудың күйі.
6. Бағаның әдістері.
7. Қорытындылар және қосымша.
8. Баға бойынша ортақ шешім.

Баға мақсаттарына және объект ерекшеліктеріне сүйене отырып, есептеу нәтижесінің құрылымына біраз өзгертулер енгізілуі мүмкін. Мысалы, дербес бөлімге кәсіпорын-аналогтары бойынша талдау мәліметі берілуі мүмкін. Егер кәсіпорын бағасына мемлекетте немесе өлкеде жалпы экономикалық жағдай қажет болса, онда оларға арнайы бөлімдер арнауға болады. Қаржылық талдаудың жағдайы бөлімге кіре алады, мынада кәсіпорын сипаттамасы беріледі.

Есептеу нәтижесінің мазмұнында болу керек:

- ❖ күн құрастыруы және есептеу нәтижесінің реттік нөмірі;
- ❖ объекттер бағаларын бағашылармен өткізу үшін негіз;
- ❖ бағашының заңды мекен – жайы және оған берілген лицензия туралы хабар, оған берілген мүлік бойынша бағалау қызметін жүзеге асыру;

- Баға объектісінің дәл сипаттамасы, ол объекті бағасының қатынасында, заңды тұлғаға тәуелді.

❖ заңды тұлғаның реквизиттері және берілген баға объектісінің баланстық құны;

❖ бағаның стандарттары сәйкес келетін баға объектілерінің құны анықтау үшін, оларды дәлелді қолдану тек берілген бағаның объектісінің бағасын өткізуінде, қолданылған бағалардың объекті бағасын өткізуі берілген мәлімет көздерді көрсетуі бойынша берілген, сонымен қатар алынған баға объектісін өткізу кезінде баға жорамалы.

❖ баға объектісі құнының шамалы анықтау және оның қорытынды шамасы, сонымен қатар шектеулігі және алынған нәтижеде қолдану шектері;

❖ баға объектісінің құнының күнің анықтау;

❖ құжаттар тізбелері, бағашымен қолдануда және сандық қолдану және баға объектісінің сапалы сипаттамасы.

Егер есептеу нәтижесінің қорытындысына қандай болмасын шектейтін шарттар қолданылса, онда оларды көрсету керек. Шектеулердің мысалы болып алдын ала жазулары немесе жартылай есептеу нәтижесі бола алады.

Есептеу нәтижесінің маңызды кезі-бағаның әдістер таңдау дәйектемесі. Бағаны тәуелсіз бағашы өткізу керек, сондықтан есептеу нәтижесінде бағаланатын объектегі, бағашының дербес мүдделілігінің жоқтығын растауы және оның нарықтық құнының шамасы.

Есептеу нәтижесі үшін ондағы барлық қол қоюлар жекелердің маңызы, бағаны өткізушілер, мәтін, олардың келісімі туралы нәтижесін куәландыратын.

Егер де қайсы біреуі бағалашылардан, жұмысқа араласулардан қабылдаған, кейбір немесе есептеу нәтижесінің барлық қорытындыларымен келіспейтіні болса, онда ол өзінің дербес пікірін қосу керек, осы немесе басқа баға сұрақтарымен.

Кәсіпкерліктің бағасы туралы есептеу нәтижесі, оның мазмұны, көлем және стиль мазмұндамасы бағалар мақсатынан тәуелді болады, бағаланатын объект сипатынан және есептеу нәтижесіне тапсырыс беретіндердің қажеттіктері. Осылай, инвестор үшін есептеу нәтижесі, несие беру есептеу нәтижесінен немесе салық инспекторы үшін ерекшеленеді. Сондай-ақ есептеу нәтижесі күрделілік және бағаланатын кәсіпорын өлшемінен. Егер есептеу нәтижесінің оқырмандары тұлғалар болса, кәсіпорынмен таныс еместер болса, соңғының толық сипаттамасы міндетті түрде. Егер де есептеу нәтижесі фирманың қызметкерлері үшін арналса, онда оның толық сипаттамасы міндетті емес.

2. Кәсіпкерліктің бағасы туралы есептеу нәтижесінің мазмұны: оған жалпы талаптар, сонымен бірге өздігінен реттелетін ұйымның талаптарына байланысты.

Есептеу нәтижесі қысқаша кіріспе бөлімінен басталады-кіріспеде: тапсырманың мәні баяндалады (бағалар) және мәліметтің қолданылатын көздері қайта саналады; кәсіпорын туралы қысқаша мәлімет және оның капиталы туралы; құн түрі анықталады, баға процессінде анықтау керек; баға әдістері жүргізіледі; берілген есептеу нәтижесінде қолданылады және қорытынды.

Тапсырмалар мазмұндамада атап өтеді: бағалау компаниясы және тап, кіммен қабылданды, мерзім, оған баға жарамдылығы және баға мақсаты.

Кіріспеде лазым сипаттау, кәсіпорын не өндіреді, қайда ол орналасқан, қандай капиталға, және соңғысы қалай бөлінеді. Бұдан әрі құнның стандарты хабарланады. Олардың мақсатына сүйене бағада қолданылады. Қолданылып жатқан құнға анықтауды пайдалы беру.

Сонымен бірге, кіріспеде бағаның әдістері қысқа баяндалады және бағаланған кәсіпорынның құнының шамасы туралы қорытынды келтіріледі.

Жалпы экономикалық бөлімде, тек қана мемлекет немесе өлкедегі ахуалы бойынша тура келуі керек, кәсіпорын дамуына әсер етеді. Бұл мәліметтер бөлімде де болуы мүмкін, баға әдісімен болжаланатын табысқа және кәсіпорын шығындарына арналады. Онда берілген бөлім белгіленбейді.

Бөлім, саланың ерекшелігі бар, есептеу нәтижесінің тұтынушысын, қазіргі кезде оның жағдайымен және келешектегі ерекшеліктерімен таныстыру керек. Ерекше ілтипаты өткізу

нарығының сипатына және факторларына, сұранысқа ықпал ететін. салада және бағаланған кәсіпорын жағдайы, бастаушы бәсекеші жағдаймен салыстырғанда, сонымен бірге бөлімде бәсекешілер туралы мәлімет келтіріледі,. Бөлімнің ең басты мақсаты, кәсіпорын сипатына арналған- оның ерекшелігінің көрсетілуі және нарақтық құнға ықпалы.

Бөлімде қаралатын негізгі сұрақтар: кәсіпорын тарихы, шығарылатын тауар мәмілелері және қызметі, өткізу шарты, тізімі, менеджмент, өткен мәмілелер кәсіпорын акцияларымен.

Кәсіпорынның ағымдағы қызмет қатысының сұрақтар тобы осы бөлімде ашылады. Біріншіден, белгіленеді, қандай өнімді берілген кәсіпорын шығарады және ол қандай қызмет атқаратыны; өнімнің жүргізуші түрлері белгіленеді немесе қызметтері және олардың проценттік қатынасын көрсетеді; екіншіден кәсіпорынның келешек табыстарды болжалау үшін нарық туралы мәліметі маңызды және оның онда қандай орын алатыны, сол өнімнің тұтынушылары туралы және қаржылық жағдайы;, үшіншіден, жабдықтау жүйесі туралы мәлімет беру керек; төртіншіден осы бөлімде осы кәсіпорынның қызметкерлер саны туралы мәліметтер, қанша адам мұнда әрдайым қолы бос емес екенің көрсетеді, қаншасы уақытша және маусымды. Кадрлар квалификациясы жөнінде мәлімет берген орынды және олардың ағымдағысы.;бесіншіден, кәсіпорын бағалауында басқару жағдайы туралы міндетті түрде мәлімет беріледі. Бұл мәліметтер тізім түрінде берілуі мүмкін бастаушы жетекшілердің білімі және карьерасы туралы.

Берілген бөлім жалпылауда болатын факторлармен аяқталады, бағашы көзқарасымен, оң және теріс ықпалдар болады, кәсіпорын құнына.

Бөлім, кәсіпорынның қаржылық күйіне арнаулы, үш жолды бағаға мәліметті қамтиды: табыс, шығынды және салыстырмалы.Бөлімде бухгалтерлік баланстар талданады және кәсіпорын қызметінің қаржы нәтижелері туралы алдыңғы жыл қатарында, ең маңызды қаржы көрсеткіштер есеп айырысады. Егер бухгалтерлік есеп беруге нақтылы түзетулер енгізілсе, онда бұл есептеу нәтижесінде шағылысады.

Баға әдісінің бөлімі, берілген кәсіпорын бағасы үшін қолданылатын, таңдау әдістер дәйектемесінен не бір бастайды. Таңдаулы әдістердің осы кәсіпорын бағасының тізбегі осыдан кейін баяндалады.

Бағаланатын кәсіпорынның құнының шамасы туралы шешім осы бөлімде бітеді. Әдеттегідей, әртүрлі жол алған құндар көрсеткіштер бұл жерде кестелік формаға, оларға апаратын нақтылы салмақтар, және бұл негіздерге қоса беріледі, құнның шамасы туралы шешім шығарылады.

Қосымшада қатысушы есептеу нәтижесінің жазуларындағы академиялық білім және бағашылардың кәсіби әзірлік сипаттайтын документ көшірмелері сонымен бірге болады.

Баға туралы есептеу нәтижесіне жалпы талаптар

Баға туралы есептеу нәтижесі, дүниенің құны туралы бағашының қисынды пікірі болуы керек. .Сонымен бірге, РФ-на бағалау қызметі туралы заңға сәйкес, бағашыны баға туралы есептеу нәтижесінің құрастыруында мәліметті пайдалануға міндетті, дәлел мәнінің хабар-ошар болатын құжат сияқты баға туралы есептеу нәтижесін қамтамасыз ететін ақиқаттығы.

Баға туралы сапалы есептеу нәтижесінің әзірлеулері керекті шарт келесі белгілерге есептеу нәтижесінің қанағаттандыруы болып табылады:

- бағалау қызметтің төңірегіндегі қолданыстағы заңның қойылған талаптары, баға туралы есептеу нәтижесінің сәйкестігі;

- баға туралы есептеу нәтижесі қаралатын дүниенің құндылықтарына ықпал ететін барлық маңызды тұрғыларда, бағаның объекті туралы нақты ұсыныстың қолданушысында қалыптастыруы керек (баға объектісінің толық сипаттамасы, жылжымайтын мүліктің базардағы орнын анықтау және тағы басқалар);

- баға туралы есептеу нәтижесі мынандай түрде берілу керек, баға объектісі құнның қолданушы өз бетінше бүкіл жүйені жаңадан өндіре алу керек (жеке көрсеткіштердің есептеуін қоса);

- баға туралы есептеу нәтижесінде бағаға нақты жолдар, бағаның әдістері және жеке көрсеткіштерінің анықтау әдістері дәлелді болу керек;

- мәліметтер, есептеу нәтижесінде қолданылатын баға туралы, верификацияға еріксіз көнуге тиісті, яғни айғақтардың барлық көрсетілген есептеу нәтижелерінің ақиқаттығының нақты тексеру мүмкіндігі бар болу керек (жеке алғанда, баға және баға объектісінің аналог сипаттамасы, құқықтары, баға объектісімен байланыстырылатын және сол сияқтылар);

- баға туралы есептеу нәтижесінде барлық жағдай шағылысуын табу керек, жорамал, шектеу, бағаның процессінде ықыластарға қабылданған.

3. Кәсіпкерліктің бағасы туралы есептеу нәтижесінің тағайындауы, бағашының оңашалықты сақтау және жауапкершілігі.

Бағашылардың жұмыстарының нәтижесі болып табылады: баға туралы есептеу нәтижесі. Есептеу нәтижесі ресми құжат мәртебесін алады. Анықтауға қатысты істерді сотта қарастыру, анықталған мүліктің құнымен байланысты, кәсіпкерліктің және мүліктің басқа түрлері немесе бағаның құны дүниеге залал келтіргені үшін.

Кәсіпкерліктің бағасы туралы есептеу нәтижесі қажет:

- сатып алу/сату мәміледегі сенімді шешімнің қабылданулары;
- банкте несие алу туралы;
- соттағы мүдделердің дәлелдері;
- әділ сақтандыру төлеулерін алу;
- инвестор үшін құнның дәлелдемелері;
- қаржы есеп беруі;
- қайта бағалау.

Кәсіби бағалаушы қатал оңашалығын сақтау керек және өз арақатынасын жұмысшы және клиентпен сақтау керек. Клиент немесе жұмысшыдан алынған конфедициалдық мәліметті кәсіби бағашы үшінші жаққа айтпау керек, ол тапсырма нәтижесіндей тең, жұмысшы немесе клиентке істелінген. Кәсіби бағашылардың есептеу нәтижелерінің сараптамасын орындайтын тұлғалар, сонымен бірге қабылдаушы және сақталатын тиісті көшірме есептеу нәтижесінің құжаттары, кәсіби бағалаушылармен құрастырылған, толық конфедициалдықты қамтамасыз ететін және сақталынған мәліметтер.

Толық жауапкершілікті кәсіби бағашы, бағаның есептеу нәтижесінде қол қойғанында және осындай мазмұны үшін алып жүреді.

Бағашының (мүліктік) азаматтық жауапкершілігі бағаның объекттерінің бағасы бойынша, бағаның өткізуіне келісім шарты бойынша міндеттемелерді орындамаумен немесе лайықсыз орындау келтірілген шығындар (немесе) және көрсеткен қызметтердің бағашы салдарынан келтірілген кемшіліктерін, мүліктік зиянының бағашысымен орнын толтыруға болады.

Бұл сақтандыруда бағашы өз азаматтық жауапкершілігі, бағалау қызметін жүзеге асыруда сөзсіз шарт болып табылады. Бағашылардың әрбір Сросындағы өтемақы қоры тап бұл мақсат үшін қалыптасып келді. Бұл ұжымдық жауапкершіліктің формалары.

Бағашының тәртіптік жауапкершілігі ол мүшесі болып табылған, бағашылардың өздігінен реттелетін ұйымымен бағашыға қолдануында (бағашылардың мүше Сроларының шығаруы туралы ұйғарымның шығаруы, ескерту, айыппұл, ұсыныс) тәртіптік әсердің шаралары болады. Мұндай шаралар РФ-ның заңының талаптары, бағаның федералды стандарттары, стандарттар және бағалау қызметтің ережелері, федералды заң қойылған талаптардың бағашыларының бұзылыстарында қолданылады.

4. Бағаның нәтижелерінің келісуі: сипаттама, мәні.

Жылжымайтын мүліктің объектінің нарықтық құны туралы қорытынды шешімді құрастыру үшін, бағаның нәтижелерінің ақырғы келісуін өткізу керек. Ол үшін алынған үш жолдарда бағаның нәтижелері таразының коэффициенттері берілу керек. Таразының коэффициенттерінің бағаның қалай қолданылатын әдістер қолдануының нәтижесінде, әрбір алған құнға енші бағаланатын объектінің нарықтық құнының қорытынды шамасында қатысатынын көрсетеді.

Әдеттегідей, жолдардың бірі негізді, екі басқа болып есептеледі, алынатын нәтижелердің түзетуі үшін қажет. Сонымен бірге нақты ахуалдағы әрбір жолының маңыздылық және қолданылғыштығы есепке алынады. Нәтижелердің келісуі, дәл осылай, сонымен қатар, бағаның мақсаттары, қандай болса да дәрежелерде жолдардың әрқайсыларының қолдануын адекваттылықты қамтып көрсетеді. Егер бағаның нәтижелері объекттің сақтандыруы үшін қажет болса, жоғары бағалау шығыны жолға беріледі. Егер сауда-саттық үшін объекттің нарықтық құны анықтау керек болса, онда табыс және салыстырмалы жолдар жиірек әдістерді пайдаланады. Егер бағаның нәтижелері кәсіпкерліктің дамытуына нақтылы құралдарды инвестиция салу үшін қажетті болса, онда табыс жолының әдістердің бірлерін жақсы қолдану керек.

Баға туралы сөзсіз есептеу нәтижесінің бөлімдерінің бірі, бағаның нәтижелерінің келісуі болып табылады. Нәтижелердің келісулері бөлімде әр түрлі жолдардың қолдануымен алған есептеулердің нәтижелерінің келісуін келтіруі керек.

Әрбір жолдың қолданулары, бағашы бағаға әр түрлі жолдарының қолдануын алған нәтижелердің келісуі, сонымен бірге әртүрлі әдістердің қолдану шеңберінде тиісті келісуді процедураның сипаттамасын баға туралы есептеу нәтижесінде келтіруі керек. Егер келісу кезінде, бағаға әр түрлі жолдарының қолдануы, сонымен бірге әрбір жолдың қолдануы, бағашы әртүрлі әдістердің қолдануы шеңберінде қолданылған бағаға, әр түрлі жолдарының қолдануынан алған нәтиже иемденілетін салмақтардың таңдауын, сонымен бірге алған нәтижелердің өлшеуін қолданылса дәлелдеуі керек.

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.

2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

3 Бизнесі бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.

4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б

10 тақырып. Инвестициялық жобаларды бағалау - 2 сағат.

Мазмұны:

1. Инвестициялық жобалардың құн бағасының ерекшеліктері, бұл кәсіпкерліктің элемент дербес объекттері.

Инвестициялық жоба - капиталдың өсу пайдасы қаржы алудың мақсатынан ақша қаражатына салынады.

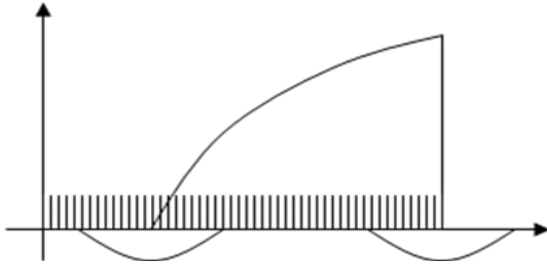
Жобаның инвестициялары - бұл техникалық-экономикалық маркетингтің жасалынған комплексі, техника-экономиканың, құрылыстың, ұйымдардың, қаржыларды, басқарушылардың және басқа шешушілердің, құрылыстың жаңа формасында сферамен өндірістің жасалу мақсаты табысына бағытталған жұмыс істеп жатқан өндірістің техникалық қайта жабдықтауының реконструкциясы.

Қарапайымы. Алғашында ақшаларды салады, содан соң оларды өтейді.

– Қарапайым емес (ақша қаражаттарының түсімдер қайтулармен кез келген дәйекті түрде кезектеседі) Ерекше үш түрлері болады:

– Бастапқыда олар қаражат алады (қарыз), ал сосын орның толтырады;

– Бастапқыда қаражаттарды салады, сосын орның толтырады және үстеп төлейді;

– Қаржы толқындарының орның қамтиды. Инвестициялық жобаны ағымдағы сальдо таңба өзгертеді;

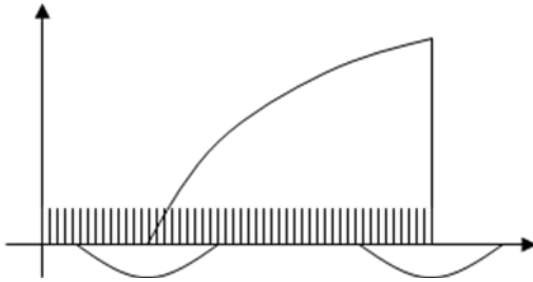
Бір жағынан, инвестициялық жоба бағаның дербес объектісі немесе меншік иесі элементтері, белгіленген жұмсалатын қаражат тәсілдеріне жүктелім машиналарымен және интеллектуалды меншіктің жабдығымен және интеллектуалды меншіктің жабдығымен т.б. қатысады. Бір жағынан, егер ақшаның мақсаты меншікті сатып алу – сату болып табылса, онда потенциалды меншік иесі қаражаттарды инвестициялауын ұйғарады, құнның қорытынды көлемімен сәйкес, жиынтықтың үш тәсілімен анықталған: табыс, шығынды және салыстырмалы. Инвестициялық жоба факторлардың үлкен сандарымен бағалануы мүмкін: инвестиция нарығындағы жағдай, қаржы нарығының жағдайы, кәсіби ынтамен және инвесторлардың дағдысымен, жобаның қаржы мүмкіндігі, геосаясат факторлары және т.б. Баға мақсаты: берілген жобаға пайдалы салым салынып жатырма, қандай жобаны көбінен таңдауын анықтау. Аналитик бағалауы керек, жобадағы қаншалықты шамаланған табыстары инвесторларды қанағаттандырады. СССР-да бағаның жай инвесторлы әдісі қолданылған, салу және алу аралығындағы табыстардың уақыттар алшақтығы есепке алынбаған. Күрделендірілген әдістермен жобалардың бағалары мынада негізделеді, бизнес-жоспарында ұсынылған ағындардың табысы және жоба бойынша шығындар салыстырылмайтын. Нақты баға үшін жоба бойынша шығындарды салыстыру керек, яғни шығындарды тәуелділіктің деңгейінен сүйене, шығындар продисконтирован болу керек. Көрсеткіштердің жүйесі: өтемділіктің кезеңі; ағымдағы құн; табыс жобасының ставкасы; табыс жобасының ішкі ставкасы; табыстың модифицировандалған ставкасы; менеджмент табысының ставкасы.

Инвестициялық жоба құнының бағасының жанында есептелетін қағида және факторлар.

Инвестициялық жоба факторлардың үлкен саны бойынша бағалай алады: инвестиция нарығындағы жағдай, қаржы нарығының жағдайы, кәсіби қызығушылықтарға және инвестор мүдделері, жобаның қаржы қисындылығы, геосаясат факторы т.б. Бір жағынан, инвестициялық жоба бағаның дербес объектісі немесе меншік иесі элементтер, белгіленген жұмсалатын қаражат тәсілдеріне жүктелім машиналарымен және интеллектуалды меншіктің жабдығымен т.б. қатысады. Бір жағынан, егер ақшаның мақсаты меншікті сатып алу-сату болып табылса, онда потенциалды меншік иесі қаражаттарды инвестициялауын ұйғарады, құнның қорытынды көлемімен сәйкесі, жиынтықтың үш тәсілімен анықталған: табыс, шығынды және салыстырмалы. Баға мақсаты: берілген жобаға пайдалы салым салынып жатыр ма, сонымен қатар қандай жобаны көбінен таңдауын анықтау керек.

Инвестициялық жобаны тиімділіктің бағасының жанында қолданылатын көрсеткіштер: қолданудың шарттары, салыстырмалы талдау.

- Қарапайымы. Алғашында ақшаларды салады, содан соң оларды өтейді.
-
- Қарапайым емес (ақша қаражаттарының түсімдер қайтулармен кез келген дәйекті түрде кезектеседі) Ерекше үш түрлері болады:
 - Бастапқыда олар қаражаттар алады (қарыз), ал сосын орның толтырады;
 - Бастапқыда қаражаттарды салады, сосын орның толтырады және үстеп төлейді;

– Қаржы толқындарының орның қамтиды. Инвестициялық жобаны ағымдағы сальдо таңба өзгертеді;

PВ

Pay-back period (PВ | РР | РРВ | DPP)-): инвестициялардың кеткен қаржысының қайту мерзімі

$$PB(d) = \min t = t^*$$

$$\sum_{t=0i}^{t_{0i}+T} \frac{R_i(t) - t_i^+}{(1+d)^{t-t_{0i}}} - \sum_{t=0i}^{t_{0i}+T} \frac{K_i(t)}{(1+d)^{t-t_{0i}}} = 0 \quad t \in [t_{0i} + t^*; t_{0i} + T_i]$$

Іргелі салымы дисконттамайды: өйткені жұмсалып қойылған ақшалай. Егер ақшалар жұмыс істесе, онда іргелі салым дисконттауы керек.

Ерекше жағдай ерекше жобалар үшін өтелімділік кезеңің анықтау болып табылады. Орны толатындықтың уақыты минимизациялауға (лазым) керек.

$$DPP = \left[1 - \frac{\sum PV}{(1+d)^n} - \frac{K_i(t)}{(1+d)^n} \cdot PV_n \right]$$

• 12 мес

NPV

Таза аударылған құн (ЧДД/ NPV, таза дисконтталған табыс, ағымдағы таза құн табыс)

$$NPV_i | t_0 = \sum_{t=0i}^{t_{0i}+T} \frac{R_i(t) - t_i^+}{(1+d)^{t-t_0}} - \sum_{t=0i}^{t_{0i}+T} \frac{K_i(t)}{(1+d)^{t-t_0}}$$

, t0 – кез келген уақыты произвольный момент времени.

Біз іргелі шығындардың шегермесіне келешек түсулерін алып келеміз.

NPV . Жобаның сызбасын сипаттайды.

NPV жобаға инвестиция салуы, орындылық туралы шешім қабылдауға мүмкіндік береді (!);

NPV үйреншікті инвестициялық салымымен салыстырғанда табыстың жоғарылауын сипаттайды. Үйреншікті салу - салу, дисконттауды тең ставка пайдалылығымен сипаттайды.

Егер NPV нолден жоғары болса онда бұл жоба құптауға лайық (Кандидатура).

Егер NPV нолден төмен болса, онда бұл жоба ағымдағы кәсіпорын сипатын нашарлатады(Отбраковка).

(!!) Кәсіпкерліктің бірінші мақсаты– меншікті әл-ауқатың жақсартуы.

Екінші мақсаты кәсіпкерліктің құны жоғарлату. Көрсеткіш NPV кәсіпкерлік құнының

сипатын жоғарлатады, нәтижесінде берілген инвестициялық жоба мәліметінің іске асырулары.

(!!!) NPV көрсеткіші басқа көрсеткіштермен тығыз байланысты.

NPV есептеуінің ережелері

1. қазына ағындарын дисконттау керек
 2. қазына, тек қана алдағы шығындар және түсудің тек қана қосымша сомалары бағаларына жатады

3. инвестициялық жобаның баға тиімділіктерінің, жанында инфляцияның факторы есепке алынады.

$$PI_i(t) = \frac{\sum_{t=0}^{t_i} \frac{R_i(t) - t_i^+}{(1+d)^{t-t_0i}}}{\sum_{t=0}^{t_i} \frac{K_i(t)}{(1+d)^{t-t_0i}}}$$

PI - - инвестициялардың тиімділігінің индексі, пайдалылықтың ставкасы

Profitability index PI

• Жоба реализациясы уақытында салынған қаражаттар единицасына беруді сипаттайды.

- DPI – PI. дисконттаулар есепке алуымен
- Егер NPV жағымды болса, онда индекс нөлден жоғары болады.

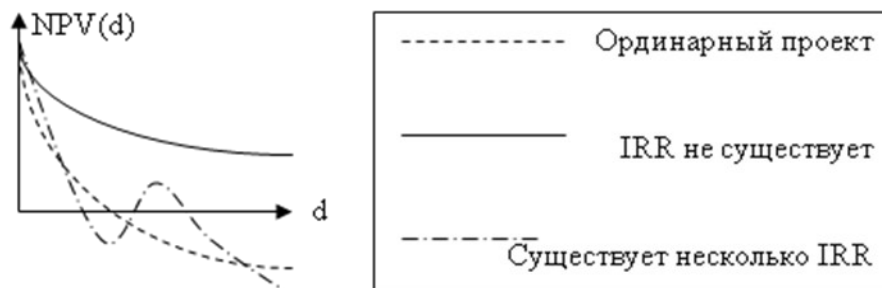
$$DPI = \frac{PV}{K_i}$$

IRR - Салынған капиталдың пайдалылық екіні, пайдалылықтың ішкі ставкасы

$$NPV(d^*) = 0$$

$$IRR = d^*$$

• Берілген көрсеткіш сынау дисконттары деп жиі атайды

- Дисконт үлкеюімен эффект жобаның іске асыруынан төмендейді
- IRR. пайдалылықтың екінініне жақын жүрген баға болып табылады
 Жақын жүрген есептеу үшін IRR келесі формуланы қолдануға болады

$$IRR \approx d_1 + \left[\frac{NPV(d_1)}{NPV(d_1) - NPV(d_2)} \right] \cdot (d_2 - d_1)$$

- $NPV(d_1) > 0$
- $NPV(d_2) < 0$

IRR көрсеткішінің артықшылықтары:

- IRR дисконт мәнін сипаттайды, осындай жағдайда нөлге тең болады NPV.
- IRR. Салынған капитал пайдалылығының екпінің сипаттайды.
- IRR дисконттан тәуелді болмайды.
- IRR-ші көрсеткіш барлық инвестициялық жобалар бойына қарай тұрғызылады.

IRR көрсеткішінің жетіспеушілігі:

- IRR болмауы мүмкін. (ерекше жоба үшін)
- Дәл есептеу формуласы IRR болмауы.
- IRR-дің бірнеше көрсеткіші болуы мүмкін.
- Жоба іске асыруынан фактическая табыс есеп айырысудан төмен болуы мүмкін, егер санайтын болсақ салынған капиталдың табыс екпініне теңеледі.

MIRR- пайдалылықтың түрлендірілген ставкасы

NPV есеп айырысуында қаржы нәтижесінің адекваттық жетістіктерінің мәселелерін шеттетуге мүмкіндік береді. IRR ($IRR > \tilde{d}$) есебіне дисконттың тең немесе жақын мәндеріне әкеледі.

MIRR көрсеткіш IRR-ші қасиет қатарын сақтайды, және тең немесе жақын мәндерге NPV Дисконт мәндерімен қаржы нәтижесінің адекваттылығының табысының мәселесін есептеулерде шеттетуге мүмкіндік береді IRR ($IRR > \tilde{d}$).

MIRR – модифицировандалған ВНД

- Артықшылықтар - дәл есептеу формуласы бар болады.
- MIRR инвестициялық жобалар бойына қарай тұрғызады.

$$MIRR_i = \sqrt[T_i]{\frac{R_i}{K_{i0}}} - 1$$

$$\tilde{R}_i = \sum_{t=t_0}^{t_0+T_i} (R_i(t) - Z_i^+(t))(1+d_2)^{t_0+T_i-t}$$

$$K_i = \sum_{t=t_0}^{t_0+T_i} \frac{K_i(t)}{(1+d_1)^{t-t_0}}$$

Былай қарағанда, бағаның сенімділіктері, 1-ші дисконттау коэффициентін былай қарағанда үлкен ғып құруға болмайды, іргелі салым қымқырылады және пайдалылықтың екпіні көтерме бағаны қояды

Егер $d_1 = d_2 = MIRR_i$, онда, **MIRR_i = IRR_i**

IRR бұл бойынша материалдан шығады

Қаржы менеджментінің пайдалылығының ставкасы, жобадан алынатын табыстар алынады, бірнеше жобаларда инвестициялай әр түрлі табыстың деңгейіне ие болады.. Аналитик ортаншысын анықтайды, немесе "Айналмасын", пайдалылықтың ставкасы және оның негізінде соңғы табыстар жиынтықтың пайда болу моментін жинақталулар шамасына үміт артады. Шығын және табыстар ағынының түзетулері үшін шындыққа максималды жақындауы әр түрлі ставка қолданады.

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.

2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

3 Бизнесі бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.

4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б

11 тақырып. Қайта құрылымдау мақсаттары үшін компания құнын бағалау - 2 сағат.

Мазмұны:

1. Кәсіпорынның қайта құрылымдауының мақсаттары үшін кәсіпкерліктің бағасының жолы және әдістері.

Объекттің қайта құрылымдауымен қолданылатын шарттың объектілерінің өзгеруі түсініледі компанияның жұмыс істеу экономикалық нәтижесімен жоғарылату мақсатымен немесе қайта құрылымдау барысында тікелей ат салысу бойынша қолданылған шаралардан экономикалық нәтиже алу.

Екі жолдар қолданылады: шығындар бойынша жетекшілік және дифференциация. Ең алдымен бірінші жол кәсіпорынның шығыны қатал бақылауда және өндірістің тиімділігінің максимал жоғарылатуы болады; екінші - өндірістегі кәсіпорынның күштерін шоғырландыруларында және өнімдерді сатуы, рұқсатсыз бәсекелес аналогтарға ие болу.

Объекттерімен бар әсерлерінен құмарлығы, қайта құрылымдауларға жататын , келесі топтарда жағдайы қайта құрылымдаудың әдістерін бірлестіреді:

- әдістер, жатсынуға қатысты активтері,
- баланстағы әдістер, бекітуге қатысты активтері.

Белгі қойылған топтардың шеңберінде әрбір қайта құрылымдаудың әдістері адырайды.

Міндеттемелердің қайта құрылымдауының әдістері объекттің мәніне байланысты бекітіледі. Дебиторлық және кредиторлық қарыздың қайта құрылымдауының есептерінде айырмашылығы болатыны анық. Есепті дебиторлық қарызына қарағанда, талаптың құқығынан болуы мүмкін, сома алу максимал экономикалық эффектін табыс жолы болып табылады. Есепті кредиторлық қарызға қарағанда, олардан өтеу сабақтас шығындардың минимизациялауы максимал экономикалық эффектін табыс жолы болып табылады.

Кредиторлық қарыз бойынша кейінге қалдыру немесе төлеу мерзімін ұзарту, мән бойынша, инвестициялық жобаларды іске асыру кәсіпорын құндылығының көтерілуі үшін, қажетті қосымша қарыз қаржыландыруын алуының қажетті болатынын атап өту керек. Сайып келгенде, қайта құрылымдаулар әдістерінің дебиторлық қарызы болып табылады: Дисконтпен талапты сату, құқыққа қайта жол беруі, өтеу, кейінге қалдыру немесе мерзім ұзарту, есептен шығару, өзара төлем. Қайта құрылымдаудың әдістері кредиторлық қарызға қарағанда - келесі есептен шығаруы, бар парыздың есептен шығаруы, кейінге қалдыру немесе мерзім ұзартуы, қарыздың мойындау жарамсызы, тағы сол сияқтылар.

2. Тәуелсіз сараптама өткізуінің шарттары, кәсіпорынның банкроттығының жағдайында кәсіпорын құны бағалануымен өткізіледі.

(«Банкроттық бейшаралық туралы») 2 110-ші баптар, заңның тарауы) конкурстық шығарылымда конкурс басқармасы дүние мүліктің бағасы үшін тәуелсіз бағашыны тартуға міндетті. Олардың іске асыруын мерзімдеуі үшін, кәсіпорынның активтер өтімдігін анықтау, жарыс өндірісінің ортақ мерзімін есептеу, осы жағдайында бәсекелес басқарушы бағасы, жарыс өндірісі шығады.

(Кризиске қарсы басқарудың формаларының бірі) банкроттықтың процедурасы дәулетсіз кәсіпорын құнының бағасы нақтылы таңба процедурасы сияқты үстіне қояды, сол сияқты құнның бағасы ұғым және кәсіпорынның құны, өз ұғымы «баға құны».

(Банкроттықтың процедурасының қорытынды кезеңі) жарыс өндірісінің кезеңінде

кәсіпорын тұр, объектен таратушы құнынан үміт артуға болады.

Таратушы құн, бағалау қызметтің төңірегіндегі шетел және ресейлік экономистер және мамандардың басым көпшілігінің ойынша, қысылған мерзімдерінде дүниенің сатуынан меншік иесімен алынған ақшалай соманы ұсынады. Кәсіпорын осы жағдайда біртұтас мүліктік кешен ретінде сатылады, немесе активтер бөлек сатылады. Таратушы құнның есептеуінде, бірінші, кәсіпорын активтерінің сатуынан түсімін анықтап, екінші, оның (заң қызметтері, шығындар, олардың ликвидациясына дейінгі активтер иелігімен байланысты) жоюында шығынды есептеу керек. Бұл екі компоненттердің арасындағы айырым және кәсіпорынның таратушы құнының шамасы болады.

Таратушы құнның әдісі дүниенің іске асыруында құрастыратын конкурстық массаның жуық шамамен өлшемінің анықтауы үшін кәсіпорынның банкроттығының процедурасы, (сиректеу - сыртқы басқаруды кезеңде) жарыс өндіріс кезеңінің шеңберінде қолданылады.

Ресейлік бағашылардың арасында кең таралғандарын таратушы құнының келесі анықтауы болып табылады: «Таратушы құн» ликвидация құны өз тарапынан таза ақша сомасын ұсынады, кәсіпорынды ликвидациялау кезінде және оның активтерін жеке сатуынан меншік иесі ала алады.

Егер баға объектісі мерзімде ойыға келуі, ұқсас объектілердің кәдімгі экспозицияның кәдімгі мерзімінен кішісі, бағалардың объект құны түсініледі, ликвидациялық құнында бағалар стандартында ұғылады.

- Экономикалық әдебиетте үш таратушы құнның түрлерін ерекшелейді:
- активтердің жанында қысылған мерзімдерінде керемет үлкен құндағы жоғалтуларымен сатылған еріксіз ликвидацияның құны;
- ретке салған жою құны – активтер ақылға қонымды мерзімде іске асырылады, мүлікті сатуынан максималды табысымен қамтамасыз етеді;
- кәсіпорынның активтер құн болуының тоқтатылуы, яғни кәсіпорын активтері жүзеге асырылмайды, керісінше баланстан көшіріледі. Құн осы жағдайда теріс шаманы иемдене алады.

Ликвидация құн түрімен сәйкес келуінде, мұндай жағдайда келесі мәселені негізге алуға болады, бағдарлаушы төрелікте мына мәлімет әдісін қолдану кезінде:

- жарыс өндірісін кәсіпорында кіріспе туралы шешімді несие берушілерінің жиналысымен қабылдану;
- таратушы құн, таза активтерді құн, ақшалай ағындардың дисконттау әдістерді қолданып алған кәсіпкерліктердің құн бағасының нәтижелерінің салыстыруы арқылы, дәулетсіз кәсіпорынды сыртқы бағдарлаушы, сыртқы басқаруды жоспардың өңдеуі, мерзімге кәсіпорын қызметінің дамытуының тұжырымдамасын ғылыми тұрғыдан негіздеуі;
- қызметтің барлық түрлерінде кәсіпорын табыстары, оның таза активтерінің құнымен салыстырғанда болмашы;
- кәсіпорын иелерінің кәсіпорынды жоюы туралы шешім қабылдау.

Маңызды фактор бағаның күнің анықтау болып табылады. Ол банкротпен қарыздардың мойындауы туралы өтініштің төрелік сотына беруі кезіне бекіте алады, бірақ ("банкроттық бейшаралық туралы ") банкроттықтың жеке кезеңдеріне қарай заң құрам және қарыздардың міндеттемелері өлшемінің анықтауында заң мәнін тұлдайды, сотқа өтініштің беруі күн емес, (сыртқы басқаруды процедураның өткізуі, несие берушылардың талаптарының қанағаттандыруына тоқтату, жарыс өндірісінің кіріспесі) тиісті процедураның кіріспесі туралы шешім немесе анықтауды соттың қабылдану моменті болып табылады. Бағалар күнің анықтайтын басқа фактормен дүниенің түгендеуін өткізу күні немесе сарапшы-бағашы бағаның объектісін тексеру күні бола алады.

3. Ұзақ мерзімді қаржы баға салулары, бұл қайта құрылымдаудың объекттері.

Ұзақ мерзімді қаржы салулары - басқа заңды тұлғалар, әр түрлі ұйымдастыру - заңға сүйенген формалардағы серіктестіктің иелігі.

Ұзақ мерзімді қаржы салулары, қайта жататын құрылымдаулардың объекттер таңдауының белгілері: серіктестік, (әдеттегідей, нақты пайдалылықтың арқасында

бағаланбаған менеджменттің сапасы теріс шама немесе төмен бола алады) объектінің потенциалдық пайдалылығы, компанияға потенциалдық қызығушылық, компания объектісін бақылау.

Бақылау кезеңінен ұзақ мерзімді қаржы салымы келесі топтармен қарастырылады: ликвидацияның ұзақ мерзімді қаржы салымы (51 % бақылауы), жартылай бақыланатын (20 %), бақыланбайтын (10 % акция); бей ликвидті ұзақ мерзімді салымы (кәсіпорынға банкротты салым) объектер, қаржы салымдары, яғни мұнда меншік иесінің құқығы туралы құжат болмауы.

Әдеттегідей, серіктестік тексерілетін едәуір бөлік қаржы салулары едәуір бөлік жекешелендірудің бөлектеген процесс серіктестіктерінің бұрынғы құрылымдық бөлімшелерін жарғылық капиталға пайда болған үлесінде қаржы салулары орналасады. Маңыздылық осы жағдайда баға алады, бақылаудың сұрағын көздің нүктесімен толық қарастыруын меншік иеленеді.

Қайта құрылымдау ұзақ мерзімді қаржы салуларының объектері варианттары болып табылады:

1) іске асыру;

2) объектке және келесі іске асыру инвестициялары; ұзақ мерзімді қаржы салуларының объектісіне құнның үлкеюі мақсатымен және келесі реализациясымен (егер кәсіпорын объектіні тексерсе) инвестицияларды іске асыру;

3) қаржы ағындарының құрастыру айқыны және мөлдір схемасының анықтауы, баланстағы бекіту, келесі заңды тұлғаны ерекшелеу (мыс: аяқталған цикл шығарылымымен минихолдингті құрастыру).

4) көпшіліктен шығу, келесі іске асыруымен салынған дүние мүлкінің балансына қайту;

5) қалғаны.

4. Араласып кету, жұту жағдайындағы кәсіпкерлік бағасының ерекшеліктері: бағаның өткізуі, бағаның қолдану тиісті әдістері үшін мәліметтің талдауы.

Компанияларының араласып кетуі бойынша, тиімділіктің анықтау ережесі және мәмілесінің тартымдылығының мәндеріне қарамастан ұғындырыла алады, баланстық құн баға бойынша бөлтек-бөлтегілгендік саладан серіктестігінің алуы немесе компанияның алуы жай ғана төменде жеткілікті, есепке алу бағаның өткізуінде керек болады, факторлардың үлкен саны жеткілікті.

Араласып кетуден эффекттің экономикалық есептеу әдістемесін анықтаймыз. Бағалар әдістермен кең таралған EPS-тар болып табылады және NPV. Ресейлік шындықтағы EPS-тың қолдану әдістері, сонымен бірге көбінесе (ресейлік фондылық нарық осы уақытқа жеткілікті дамытуы болмайды, жеке мәмілелердің шектелген саны бар болады) мүмкін емес те қиналған.

Әдістерді қолдануына тоқталайық, есеп айырысуларды жүзеге асыруға рұқсат етеді, кәсіпкерліктің алуы бойынша мімілені бекіту инвестициялық жобаның жекелілігі сияқты табыс және шығын бөліктеріне ие болуы. Бағалар өте тиімді жаттығу қолдануларындағы қазіргі аспаптарының арасында, сонымен бірге бағаның әдісі болып санала алады, опциондар және NPV- ті әдісі негізделетін.

Жұтуды араласып кетуді орындылықтың бағалары үшін опционды кеңейтілуін қарап шығамыз. Бізде серіктестікті алу үшін қажетті инвестициялық қорлар болатынын жібереміз. Бізде құқық пайда болады, бірақ өндірістің кеңейтілуі міндетті емес. Жақсы шарттарда біз опционды орындаймыз. Ана сипаттарына қарағанда, бірақ опционсыз кеңейту мүмкіндігі бар жоба көбірек тұрады.

Модельдер көлемі:

S — кеңейтуде ақша қаражаттар ағымының қазіргі құны;

X — бастапқы инвестиция жобаның кеңейтілуі үшін;

s — бір жылға үйреншікті ауытқу;

T - жобаның кеңейту құқығының ие болу уақыты;

rfr - тәуекелсіз процентті ставка;

ady = 1/T-жыл сайынғы дивиденд пайдалылығы.

Опционның құнының есептеуінің формуласы:

$$\text{Ortexpand} = e^{(0-\text{ady}) * T} \cdot C * S * N(d1) - X \cdot C \cdot e^{(0-\text{rfr}) * T} \cdot N(d2)$$

Берілген модель шешім қабылдауға рұқсат етеді, қажеттілік және араласып кету бойынша келісімді жүзеге асырады. Келесі моменттерге NPV ерекше ілтипатты әдістің қолдануында бөлу керек: инвестициялардың есептеуі синергетиканың кез келген эффекттері (есеп өйткені олардың ішінен ортақ құндылықтың жұтуын келешек қаржы құрылымының бөлшектеуінде тұрады, бұл инвестиция) қаржы шығындарының есепке алуысыз (сонымен қатар Блэк Шоулсаның үлгісі үшін) жұтудан кейін есепке алуы керек, әкелетін келешек ақшалай ағындар дисконттау қолданылатын ставка қылғылатын серіктестік үшін капиталды құн болуы керек (төлеуді құрал жұту қолданылатын (акция немесе облигация) немесе міндеттеме) бағалы қағаз болып табыла алғанын еске сақтау керек) ақшалай баламаға олардың келтіруін есепке алуымен іске асыруы керек.

Баға шеңберінде ерекше ілтипатты араласып кетулер және жұтулар кезінде мәмілелер тұрғысынан бөлу керек.. Талдау және қауіп-қатерді бағалау үшін мәміленің арқау болатынын айқын түсіну керек: қылғылатын (оның кәсіпкерлікті қалыптастырады немесе компания акциялары) компания активтері немесе компания акциясының активтері.

□ Егер мәміле заты компания акциясы болса, онда берілген жағдайда сатып алушы компанияның қарызын ала алатының есте сақтау керек. Осы жағдайда міндеттемелердің алынған сомасына құнның есепті мәнін түзету қажет.

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.

2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

3 Бизнесті бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.

4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б

12 тақырып. Көп профилді компания құнын бағалау - 2 сағат.

Мазмұны:

1. Көп профилді компанияның нарықтық құнының бағасының реті

Көп профилді компания бағасының негізгі кезеңдері:

1. Іскер бірліктерді анықтау

■ Кәсіпкерліктің түрлері бойынша оларды бөлу

■ Алдағы кеңсені ерекшелеу

2. Іскер бірліктер туралы мәліметті жинау

■ Салыстырылатын объекттер анықталсын және мәліметтер жинау

■ Мерзімін ұзартпаған бөлімшелердің қарды есептеу нәтижелерін пайдалану

3. Іскер бірліктер бағасының салмақтауын өткізу

■ Іскер бірліктер үшін анықтау

✓ Ақшалай ағындар

✓ Салық мөлшерлері

✓ Капиталдың құрылымдары

✓ Дисконттық мөлшерлер

■ Алдағы кеңсе үшін анықтау

✓ Издержки

✓ Пайдалар

Дисконттық мөлшерлер

■ Искер бірліктердің және алдағы кеңсенің ақшалай ағындарының дисконтировкасы.

4. Искер бірліктердің құнын бәрін бірге түйістіру

5. Шығын және искер бірліктердің құнға алдағы кеңсенің пайдасын қосу

6. Қарыздың көлемін тәуекел және қосымша шығындардың бабын анықтау.

7. Искер бірліктердің құнның компаниясының дисконтталған ақшалай ағынының жиынтық құны бар нәтижелері және құрылымдық қайта құруды пентаграмманың негіздерін құрайтын корпорацияның алдағы кеңсесін салыстыру.

2. Сыртқы және ішкі өзгерістердің есепке алуы бар потенциалдық құнының бағасы.

3. Көп профилді серіктестіктің бағасының мақсаттары және анықталатын құнның түрлері.

Негізгі мақсат:

барлық ішкі және сыртқы жақсартуларды жиынтықтың есепке алуы бар компанияның ұтымды құны анықтауы

Ірі көп профилді компаниялары өз бағалауынан ірі пайдаларын алуға қабілетті, искер бірліктің және корпоративтік орталықтың құны анықтау кезінде;

Көп профилді компанияның нақты құнының бағасы:

Негізінде, қоңыр серіктестіктің бағасын салмақтауынан айырмашылығы болады, қандай болса да бір кәсіпкерлік шұғылданатын.

Ерекшелік бар, құн анықталуына ықпал етеді,

Көп профилді компаниялардың бағасының ерекшеліктері:

Әрбір искер бірліктерінде осындай компанияның өз меншігіндегі структура капиталы және капиталға шығыны болады;

Искер бірліктер көбінесе өз арасында ақшалай ағындарды бөліседі;

Шығын және пайдалар, корпорацияның кеңселерімен байланысты, бағаларға зорға еріксіз көнеді.

!!! Банкроттық процедураларындағы баға:

Қаржылық талдау қарызшылардың күйі анықталады құнның тәуелдісі, мүліктің қарыздары үшін:

сот шығындарының жамылғылары,

сыйлық берулер төлеуіне шығындар жабуы төрелік бағдарлаушы,

реттегі мүмкіндік немесе қарыздардың төлеу қабылетінің қалпына келтіруі мүмкін еместіктің анықтаулары және банкроттық туралы заңмен белгіленген мерзімдер мақсаттарында

Құн түрі:

Кәсіпорынды сату немесе қарыздардың дүниесінің бір бөлігі бастапқы бағасымен нарықтық құн негізінде анықталады

Бағашы үшін негізгі құжат осы жағдайда - банкроттық туралы заң

Құн жүйесін анықтау:

Жарыс өндірісі: бәсекелес басқарушы түгендеуді және қарыздардың мүліктің бағасын өткізеді

Қарыздар олардың қызметтерінің төлеуімен тағы басқа консультанттардың тәуелсіз бағашыларының тартуы мүлік есебінен.

Құнды анықтау кезеңі:

Егер банкроттық туралы заң бойынша басқа көрсетілмесе, борышқордың мүлктік құн тәуелсіз бағашымен есеп айырысады

Мысалы, егер ақшалар жүйесінің сомасы баланс бойынша 100 мың руб-ден кем болса, онда басқарушы бәсекелес бағаны өз бетінше жасай алады.

Борышқордың мүлікті сатудың шарттары:

Әлеуметтік

Инвестициялық

Сатудың осы шарттары тек қана несие берушілер жиналысы келісімімен орнатыла

алады.

Сыртқы басқару шеңберіне кәсіпорынның бастапқы бағасын анықтау керек

Баға құнының түрі:

□ Қарызшының кәсіпорынның сату сыртқы басқару процедурасында тек қана инвесторлар болған жағдайда мүмкін, берілген кәсіпкерліктің алуларында қызығушылар болады (сатып алушылар).

□ Сондықтан кәсіпорынның инвестициялық құны анықталады.

Бағалар принциптері:

□ Кәсіпорын - оның сатуы мақсаттарындағы банкрот пайдалылықтың қағидасы және күтуін осы жағынан қарағанда бағалау керек - кәсіпорынның құны жаңа меншік иесі ала алады, кәсіпорын алынатын, күтілетін келешек табыстардың ағымдағы құны түрінде көрсетеді.

Бағаға басты жол-табыс жолы, инвестор активтерді жинап алуға тырыспайды, керісінше салынған құралдарды қайтуға мүмкіндік беретін келешек табыстардың ағымдарын алуға тырысады.

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.

2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

3 Бизнесі бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.

4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б

13 тақырып. Несие мекемелерінің құнын бағалау - 2 сағат.

1. Несие мекемелерінің құнның бағасының ерекшеліктері коммерциялық кәсіпорындарға қарағанда.

Бағаның мақсаты:

- ҚР-ғы несие ұйымдары 1990-шы жылдарынан бастап бір қалыпты дамиды
- Экономиканың тұрақты өзгерістері, банктік қарыз 1998 жыл, банктерге мемлекеттің талабы несие ұйымдарының жұмыс сапасын жақсартуы және қайта ұйымдастыруды талап етеді.

• Бағаның ерекшеліктері:

Жолдар және әдістемелердің өндірулер процессінде, несие ұйымының қаржы есеп беруі және өнеркәсіптік фирмадағы банктік кәсіпкерліктің ерекшелігін және айырмашылығын есепке алуы керек

Мүдде жеке субъекттердің баға өткізуінің мүмкіндіктерінің шекараларын ұсынады: аутсайдерлермен және инсайдерлермен.

Банк құндарының жеке ұғымдарын ашу кезінде ең басты маңызға ие болады, түрлі тәуекелдер бағасы, банк құнның төмендетуге жетектейді (процентті, несие, валюталық тағы басқалар).

РФ Цб жағынан қызметке қатты регламенттеу және қадағалау;

- қаржы қаражаттарының биік салмағы меншікті капиталдың аласа деңгейі
- банк балансындағы тәуекелдерді шоғырландыруының биік дәрежесі;
- бухгалтерлік есептің ерекшелігі;
- (мысалы, өндірілген құралдармен операциялар) туындысындағы және операция қатарын ресімдеудегі күрделілік;

Банктерге талаптар:

1. капиталды жеткілікті деңгей;

2. өтімділік баланс;

3. төлеу қабылеті;
4. капиталды сапа бойынша талаптардың қанағаттандыруы;
5. шамалы тәуекел.

1-3 тармақтар банка капиталына байланған және оның құндарына ықпал етеді

Капиталды қорғайтын функция:

- Капитал буфер болып қалыптасады, шығындарды жоюға қабілетті
- Капитал нарықтарға рұқсатты қамтамасыз етеді және депозиттердің қайтуы артынан (салымшылар) несие берушылардың өтімдік мәселелерінен қорғайды

- Капитал активтердің өсуін баяулатады және тәуекелді шек қояды

Барлық операциялар банкта тек қана қағаздарда шағылысады:

Кәсіпорынға қарағанда, қасында материалдық активтер қоймасы бар және олардың түгендей алу мүмкіндігі банкте кез келген операция тек қана бухгалтерлік жазбамен пісіп жетіліп, тиісті тіркеусіз бар болмайды.

Баланстың күн сайынғы өзгерісі:

Осы жағдай бухгалтерлік есептің маңыздылығын, банкте ерекшеленеді және оның заңға сүйенген жүйесі байланысты көп тығыздайды.

Бас банктің эмиссиялық қызметінде - құралдарды депозиттер түрінде тарту және құралдарды қарызға беруі - баланстың жоғары өтімділігі.

Баланстарды теңестіре:

• Кәсіпорын және несие ұйымы айналым активтердің көлемдерімен ғана емес, баланс және шығынмен пайдалы туралы ақпаратты құрылыммен де айырмашылығы болады

- Бұл қаржылай шешімдер қабылданудың нәтижесі болып саналады
- Кәсіпкерліктің бағасы осы баланстар негізінде өндіріп алатындығы, соның ішінде және несие, онда бағашы ұйымдағы бухгалтерлік есептің ерекшелігін білуі керек

Несие ұйымының ерекшеліктері:

- Банктегі конфедиялық есепке алу сипаты.
- Сенімді мәліметті алу үшін есепке алу маңыздылығы
- Қаржы тәуекелдіктерінің биік дәрежесі
- Капиталдың аласа деңгейі
- Құралдарды тартуы, халыққа тиістісі
- Банктердің араласып кетуі және жұтуы банк жүйесі сенімін жоғарылатуы үшін.

1. Талпыныс пайданың өсуін алу үшін

2. Ақшалай ақшаның ағып кету белгісі және имидждың күшейтуін төмендету

3. Нарықта жаулап алулар пайдасы.

4. Масштаб эффектісінің табысы

5. Мамандандырылған кадрларды алу.

Банктер бағасының ерекшеліктері:

• Баға қолданылады шынайы бағаны алу үшін, яғни ол сорып алатын банк акционерлері үшін, сонымен бірге дүкенші үшін қымбат баға.

• Ресейде кішірек банктер көп және олар өз кәсіпкерлігінің болашақтағы мүмкіншіліктері жалғасының шансы болады.

• Бір жағынан араласып кетулер және жұтуларды өткізуін бақылап реттейтін орган өндіріп алады, басқа - бағаның өткізуі және дағдылардың болуы үшін жолдардың өндіруін талап етеді

Нарықтық құн:

- Несие ұйымының қаржы орнықтылығының деңгейі осы жағдайда анықталады
- Уақыттың факторлары және белгілері есепке алынбайды
- Қадағалау органы, банк активтерінің нарықтық құнның жеке анықтауын талап ете алады

Қорытынды:

Әлемде де, Ресейде де несие ұйымдарының құн бағасы әдістемелігі күрделі және аз талқыланды.

Жиірек барлық банк бағаланбайды, керісінше оның жеке бөлігі бағаланады:

1. Активтер және міндеттемелердің құны
2. Банк капиталының құны
3. Несие портфелінің құны
4. . Бағалы қағаздар портфелінің құны
5. Міндеттемелердің құны
6. Негізгі құралдардың құны

2. РФ ЦБ кеңесімен, несие ұйымдар құнының түрлері және бағаның мақсатымен өзара байланысы.

Баға мақсаты	Құн түрлері
Қаржы банкінің тұрақтылығы	Баланстық құн
Несие ұйымының қаржы сауығуы	Баланстық құн Нарықтық құн
Рейтингтің шығарылуы	Баланстық құн
Инвестициялық шешімдердің қабылдануы	Нарықтық құн
Активтер, бөлімшелер, кәсіпкерлігін алу	Нарықтық құн Жұмыс істейтін кәсіпорынның құны
Қайта құрылымдау	Нарықтық құн
Таратушылық	Таратушылық құн

5

1) **ақшалай ағындардың тұжырымдамасы** Қшаның қолма қол ағымдар концепциясының негізгі қаржы ресурстерін тартудың төңірегіндегі кәсіпорынның саясаты, олардың қозғалысын ұйымның өңдеуі, сүйемелдеу оларды нақтылы сапалы күйінде құрайды.

2) банк құн бағасының тұжырымдамасы, яғни бұл үздіксіз жұмыс істейтін құрылым.

Банкте араласып кетудің артықшылығы қаралады, бұл үздіксіз жұмыс істейтін құрылымды және бағаға табыс жолын қолдану. Банк кәсіпкерлігінің ерекшеліктерін есепке алуы табыс жолының қолдануы, алайда, шектеулерді қатар алады: түсінікті мәлімет бойынша жайғасынған бюджет жасау жүйесінің, сонымен бірге шектеудің жоқтығы.

Банк құнының бағасы бойынша есептің қойылуының әдістемелігі, бұл нақты бөлімшелердің құндылығының, баға негізделген үздіксіз жұмыс істейтін құрылымдарда айырмашылығы болады, бір жағынан, күрделіліктің биік деңгейі, басқа, оның іске асыруы көбінесе жай ғана мүмкін емес, нәтижесінде бағашының мәлімет жеткіліксіздігі салдарынан.

Қойылған есептің күрделігінде бізге көрінетіндей, қарыз меншікті капиталында шығынды орташа өлшемді құнын анықтауда қиындықтар бар болады.

3) біртұтас объект сияқты банк құн бағасының тұжырымдамасы - капиталды құн бойынша.

Бұл жолдың негізінде, несие ұйымының капитал құнының бағасы жатады. Капитал құны банк иелеріне дивиденд төлеулері түрінде сипатталына алады. Қапылыста, компанияның құны банктің нарықтық экономикасы бар елде, кесілген акциялардың құнының негізінде анықталына алады.

Акциялардың нарықтық құны акцияға төленген табысына және капиталды мультипликатор, Р/Еның коэффициентіне тәуелді болады. Бірақ баға белгілеулер туралы мәліметтер қолдану, дегенмен ұзақ мерзімді перспективадағы баға объектісінің құның

бағалауға мүмкіндік бермейді. Бұдан басқа, ереже бойынша банктердің акцияларымен мәмілелер жиі болмайды, сатып алу және сатудың көлемдері үлкен емес. Ресейдегі банктер акциясы еркін базарға айналмайды, ерекшелік РФ-ның сақтау банкінің акцияларын құрайды. Яғни бұл, басқа жолдар қолдану керек екенің және жеке алғанда, ақшалық ағындар, банк акционерлеріне бағытталғандар, бұлардың бағалары капитал құнынан анықтауға рұқсат етіледі.

4..Несие мекемелерінің қаржы тұрақтылығының бағасы.

Табыс жолымен баға:

- Сауда-саттық мәмілесін жасауда несие ұйымының құн бағасы ддп әдісімен анықталады.

- **Бағалар объектісі нарықтық құн болып табылады**

Шығынды жолмен баға:

- Банк құны таза активтер әдісімен қаралады
- құнның бағасы былай қарағанда банк активтерінде алынған шығындар.
- Нарықтық құнның есепке алуы бар теңгерім баптарына түзетулер өндіріп алады:

нарық конъюнктурасының өзгерістері, инфляция, есепке алудың стандарттары.

Салыстырмалы жолмен баға:

- Несие ұйымдарының бағасы үшін таралған болып табылмайды, Бағаның мақсаттары банктегі сенімді құнды анықтауға мүмкіндік бермейді.

Қорытынды:

Әлемде де, Ресейде де несие ұйымдарының құн бағасының әдістемелігі күрделі және аз талқыланған

Жиірек барлық банк бағаланбайды, жеке оның бөліктері ғана:

1. Активтер және міндеттемелердің құны
2. Банк капиталының құны
3. Несие портфелінің құны
4. Бағалы қағаздар портфелінің құны
5. Міндеттемелердің құны
6. Негізгі құралдардың құны

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.

2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

3 Бизнесі бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.

4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б

7. Тәжірибелік (семинарлық, зертханалық, жеке, студиялық) сабақтардың мазмұны, сағаттағы олардың көлемі

1 тақырып. Компания құнын бағалаудың даму тарихы - 2 сағат.

Мазмұны:

Соңғы кезде бизнесті бағалау Қазақстанда актуальді және қажетті қызмет болып отыр. Бизнестегі әрбір операция соған жұмсалған мүлікке алдын ала бағалау өткізуді талап етеді. Бизнестің нарықтық құнын анықтау тек кепілдік мақсатта ғана емес, сату мен сатып алуды өткізу үшін, тағы да стратегиялық және басқару шешімдерін дұрыс қабылдау үшін де қажет.

Компания құнын бағалау – бизнесті бағалаудың кездейсоқ жағдайы, қызметінің

көрсеткіші. Бағалау өзіне материалдық, қаржылық және экономикалық құрамдастарын қосатын стандартты әдістер негізінде жүргізіледі.

Компания құнын оның басқару қызметін бағалау үшін жүргізіледі, яғни оның болашақтағы құнын жоғарылату үшін. Сонымен қатар, стандартты сату-сатып алу операциялары, сақтандыру, акциялармен операциялар (ашық акционерлік қоғамдармен жаңа акциялар шығару, жабық акционерлік қоғамдардың акцияларын сатып алу), компанияны қайта құруда және инвестициялық жобалармен жұмыстар жүргізілгенде бағалау жүзеге асырылады. Инвесторлар үшін компания құны өте маңызды, себебі олар содан өздерінің алдағы кірістерін біле алады. Инвесторлар болашақта пайда табу мақсатында бастапқыда ақша қаражатын салады, ал қазір әлемдік экономикалық дағдарыс кезінде ақша қаражатын жоғалтып алмау үшін көптеген тәуекелдерді ескеру қажет.

Компания құнын бағалауда негізгі пункттердің бірі болып оның активтерінің бағасы, ерекше нарықтық активтері табылады. Көптеген активтер олардың жоғары салық салымының дәрежесіне байланысты, жасырынды болуы мүмкін, сонымен қатар активтер несие кепілі ретінде болуы да мүмкін. Сондықтан да активтерді бағалау жоғары қызығушылыққа ие. Көп жағдайда активтерді бағалау әртүрлі әдістер арқылы жүзеге асырылады, және соңында қорытынды баға беріледі. Бағалауды компанияны дұрыс бағалай алатын, негізінде активтерді бағалай білетін, тәжірибелі бағалаушы жүргізу қажет.

Компанияның құнын тиімді бағалау, оның даму кезеңдері жайлы түсінік.

- 3 кезең: (нарықтығы) төңкеріліске дейін, кеңес, қазіргі
- Жер бағасы
- Жылжымайтын мүліктің бағасы
- (фабрика)кәсіпорынның бағасы
- Мүліктің бағасы
- Кәсіпкерліктің бағасы
- Шығынды
- Салыстырмалы
- Табысты

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

- 1 Компания құнын бағалаудың даму кезеңдері.
- 2 Кеңес уақытындағы кәсіпорын құнын бағалау.
- 3 90-шы жылдардағы бизнесті бағалау.
- 4 Нарықтық экономика жағдайындағы бизнесті бағалау.
- 5 Бизнес құнын бағалаудағы шетел тәжірибесі.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Компанияның құнын тиімді бағалау рөлі мен бағалаудың негізгі әдістері: олардың мазмұны және компания құнын бағалаудың қазіргі жолдарын зерттеу бағытын меңгеру қажет.

2 тақырып. Бизнесті бағалаудың мәні және міндеттері, мақсаттары, түсінігі. - 2 сағат.

Мазмұны:

Бағалау қызметпен бағалау қызметтің субъекттерінің нарықтық немесе басқа меншіктің бағасының объекттерінің қатынасындағы анықтау бағыты қызметі ұғылады.

Кәсіпкерліктің құнының бағасы, сонымен қатар меншіктің кез келген басқа объектісі сияқты, нақты уақыт, нақты шарттарында ол ықпал ететін факторлардың есепке алуы бар, ақшалай өрнегіндегі объекті құнының шамасын анықтауындағы нысананы көздейтін, ретке салған процессі болады.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Бизнесті бағалаудың ұғымы, мақсаттары, міндеттері және мәні.

2. Бизнес құнын бағалауды анықтау кезіндегі факторлар.
3. Бизнесі бағалау субъектілері мен объектілері.
4. Бағалау субъектісі сияқты бизнестің ерекшеліктері.
5. Бағалау субъектілері мен объектілерінің өзара байланысы.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Бизнесі бағалаудың ұғымы, мақсаттары, міндеттері және мәнін меңгеріп, Бизнес құнын бағалауды анықтау кезіндегі факторлар түсіктеріне назар аудару қажет.

3 тақырып. Бизнесі бағалаудың қағидаттары және құнның түрлері - 1 сағат.

Мазмұны:

Өткізілетін бағаның мақсаттарына байланысты және бағашының есептелетін факторларының сан және нарықтық құн, немесе түр, өте жақсы нарықтықтан да үміт артады. Ресей федерациясының құнының 10 түрлері анықталған, соның ішінде:

- нарықтық құн;

Нарықтық құн — демек, бұл осы объект бойынша мәміленің тараптары дұрыс жұмыс істегенде, бәсекелестік шарттарындағы ашық нарықта мәміле бағасының шамасы қандай болмасын, барлық жағдайды қажетті мәліметпен орналастыра ойыға келгенде істей алатын ықтимал бағалар:

- бағаның объектісінен айрылуына, тараптардың бірі міндетті емес, ал басқа бір жағы орындауды қабылдауға міндетті емес;

- мәміленің тараптары мәміленің заты туралы хабарға қаныққан және өз мүдделерінде жұмыс істейді;

- ашық офертті формадағы сатуға ұсынылған ұқсас объект, яғни тип бағасы үшін;

- мәміленің бағасы өз тарабынан объектке сый ақы, мәміле тараптарының қатынасындағы мәмілені қай тұлға болмасын іске асыру кезінде беріледі.

- бағаның объектісіне төлеу ақшалай формада бейнеленген

- шектелген нарығы бар баға объектісінің құны;

- баға объектісінің орның басуының құны;

- баға объектісі көшірмесінің құны;

- қазіргі күйіндегі баға объектісінің қолдану құны;

- инвестициялық құн;

- салық өндірудің мақсаттары үшін объектінің құны;

- таратушы құн;

- қайталап пайдаға асыру құны;

- арнайы құн.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Сатудың нарықтық құны мен бағасы.
2. Құнның нарықтық емес түрлері.
3. Инвестициялық құны. Таратушы құны. Баланстық құны.
4. Бизнесі бағалау топтарының қағидаты.
5. Нарықтық ортамен байланысты қағидалары.
6. Бизнесі бағалау құнының математикалық негіздері.
7. Бағалау құнына ықпал ететін қаржы көрсеткіштері.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Сатудың нарықтық құны мен бағасын, есептеу әдістерін меңгеріп, бағалау құнына ықпал ететін қаржы көрсеткіштеріне назар аудару қажет.

4 тақырып. Корпорацияның айналым капиталы - 1 сағат.

Мазмұны:

1. Баға стандарттары, кәсіпорынның бағасы үшін қолданылатын бағалар:

кәсіпкерліктегі құнның бағалау принципі, бағалар құнының түрлері, әдістері.

Өткізілетін бағаның мақсаттарына байланысты және бағашының есептелетін факторларының сан және нарықтық құн, немесе түр, өте жақсы нарықтықтан да үміт артады. Ресей федерациясының құнының 10 түрлері анықталған, соның ішінде:

- нарықтық құн;

Нарықтық құн - демек, бұл осы объект бойынша мәміленің тараптары дұрыс жұмыс істегенде, бәсекелестік шарттарындағы ашық нарықта мәміле бағасының шамасы қандай болмасын, барлық жағдайды қажетті мәліметпен орналастыра ойыға келгенде істей алатын ықтимал бағалар:

- бағаның объектісінен айрылуына, тараптардың бірі міндетті емес, ал басқа бір жағы орындауды қабылдауға міндетті емес;

- мәміленің тараптары мәміленің заты туралы хабарға қаныққан және өз мүдделерінде жұмыс істейді;

- ашық офертті формадағы сатуға ұсынылған ұқсас объект тип бағасы үшін;

- мәміленің бағасы өз тарабынан объектке сый ақы мәміле тараптарының қатынасындағы мәмілені қай тұлға болмасын іске асыру кезінде беріледі.

- бағаның объектісіне төлеу ақшалай формада бейнеленген

- шектелген нарығы бар баға объектісінің құны;

- баға объектісінің орның басуының құны

- баға объектісі көшірмесінің құны;

- қазіргі күйіндегі баға объектісінің қолдану құны;

- инвестициялық құн;

- салық өндірудің мақсаттары үшін объектінің құны;

- таратушы құн;

- қайталап пайдаға асыру құны;

- арнайы құн;

Үш қағида бағасының тобын ерекшелеуге болады:

1. негізделген меншік иесі ұсыныстарында

- ол қандай болмасын пайдалы потенциалдық меншік ие болса, баға объектісінің пайдалылығының қағидасы - тек қана құнмен ие бола алады

- орның басудың қағидасы - тиімді сатып алушы, көбірек ең төменгі бағаның меншігіне төлемейді;

- күту қағидасы - құнның күтілетін оқиғаларының негізі, объект қанша табыс әкелсе соншалықты оның бағасы болады.

2. пайдалануға қатысты меншіктер

- қалдық өнімділіктің қағидасы - жерге еңбек, капитал және кәсіпкерлікке шығын сияқтығынан кейін төлеуге жатқызылған таза табыс сияқты өлшенеді;

- үлестің қағидасы - бағаның объекті факторының кез келген қосымшасы қосылады;

- тепе-теңдіктің қағидасы - өндіріс факторлары бір-бірімен пропорционал қатынаста болуы керек;

- өсетін және кішірейетін табыстар немесе шекті өнімділіктің қағидасы – анықталғанға дейін негізгі өндіріс факторларына қосымша қорлар.;

- эк қағида. шамалар немесе эк. өлшем - эк ауытқу. Тартымдылықты төмендетуге алып келген өлшем, демек объектінің құны;

- эк қағида. бөлінулер - мұндай тіркес мүліктік дұрыс айтады, ағымдағы және күтілетін пайдалардың ұтымды құрылымы және салдар, максимал құны қамтамасыз етіледі.

3. қағидалар, нарықтық ортаның мерзімді әсерлері:

- бағаның объектісіне сұраным және ұсыныс қағида нарықтармен бекітіледі;

- бәсекелестіктің қағидасы - осы нарықтағы өзгерістерде есепке алынады;

- сәйкестіктің қағидасы - тауардың бағасы бар нарықтық қажеттіктерінің сәйкестігі;

- тәуелділіктің қағидасы - баға объектісінің құны сыртқы және ішкі ортаның факторларынан тәуелді болады

- өзгерістің қағидасы - социалистік, эк факторлардың өзгерісі, (саяси) уақыт өткенде бағаның объектсінің құны ықпал етеді.

4. Ең жақсы және (Ннэи) өте тиімді қолданудың қағидалары - топтардың барлық синтез қағидасы. Бұл қағида: барлық заңға сүйенген талаптар және шектеулерге жауап береді, физикалық жағынан іске асырамыз, экономикалық жағы тиімді, барынша өнімдіміз, яғни құн ағымдағы бағаларын объектсінде ең жоғары қамтамасыз етеді

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Бағалау бойынша тапсырманың қойылуы.
2. Бизнестік бағалаудағы салық аспектісі.
3. Компанияны қайта құрылымдау және қайта ұйымдастыру, сату.
4. Бағалау кезеңдері. Бағалау сапасы.
5. Ақпараттық қамтамасыз ету жүйесі.
6. Ішкі және сыртқы мәліметтер.
7. Қаржы құжаттамасын әзірлеу және өңдеу.
8. Есептемені инфляциялық түзету.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Бизнестік бағалаудағы салық аспектісін, компанияны қайта құрылымдау және қайта ұйымдастыру, сату ролін ашыңыз, ақпараттық қамтамасыз ету жүйесін анықтау қажет.

5 тақырып. Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолы - 1 сағат.

Мазмұны:

1. Табыс жолы: мән және әдістер

Табыс жолы - табыстардың баға объектілерінің құн бағасының әдістер жиынтығы негізінде анықталатын баға объектсінен күтілетін табыс..

Кәсіпорынның бағасына табыс жолының логикасы келешек табыстардың өлшемі туралы инвестордың ұсынысын ең жақсы қамтып көрсетеді.

Жұмыс істейтін кәсіпорын шеңберінде бағаланатын бірнеше әдіс бар. Нақты әдісті таңдауда объекттен және баға мақсаттарымен тәуелді болады, нарықтық ортаның күйі және шекті нәтижелерге ықпал көрсететін басқа факторлардың қатары бағашының қарамағында болады. Кәсіпкерліктің келешек табыстарының ағымдағы құнына қарағанда, потенциалдық инвестор бағаны осы кәсіпкерлікке төлемейді. Меншік иесі өзінің кәсіпкерлігін ағымдағы келешек табыстарда болжанған төмен бағамен сатпайды.

Кәсіпкерліктің құнының шеңберінде табыс жолы анықтала алады:

- пайда капитализациясының әдісімен;

ақшалай ағындардың дисконттаулары әдісімен.

2. Кәсіпкерлік құнының бағасы үшін ақшалай ағындардың дисконттаулар әдісі

!!! ААД әдісі дүниежүзілік тәжірибеде кең қолданылады. Ақшалай ағындардың әр түрлі жарыстары жаңадан көрінген кәсіпорындардың бағасы, әдетте мүмкін болсалардың жанында қолданылады. Мысалы, сонымен бірге (туризм) маусымдық ауытқуға душар болған кәсіпорындардың бағасы үшін қолданамыз. Осы әдіс инвестор үшін басты сипаттамалардың бірі болып табылған, оның нарықтық құны кәсіпорынның бір жағынан қарағанда тура сипатталады.

Ақшалай ағындардың дисконттау әдісі, болжалданған келешек табыстарды алуымен ағымдағы құнның көрсеткіштерінің аудармасында негізделген. Оның айырмашылық ерекшелігі және бас қадыр-қасиеті, ол табыстардың жүйесіз өзгерістерін ескеруге мүмкіндік беруі болып табылады. Берілген әдіспен, баға ақшалай ағымдарының болжам спектрінің құрастыруы қосылады. Жалпы табыстардан әрдайымды, айналмалы шығындарды, амортизациялық шығындар және сатуға шығындар, проценттер және салықтар және әр жылғы болжамды кезеңіне таза табыстың болжамы жасалына алады. Содаң соң инвестициялық талдау жүргізілуімен қатар дисконт ставкасы есептеледі. Компания құнының шамасы болжам мерзімінде анықталады. Әйтеуір, ақша ағымының ағымдағы сома құны

сияқты, әйтеуір, кәсіпкерлік құнының алдын ала көлемі, болжам кезеңінде және болжамдау кезінде ағымдағы құн мәні анықталады.

ААД таңдау: меншікті капитал үшін; барлығы үшін инвестиция капиталы. Ақшалай амортизациялық төлемі таза пайданың меншікті капиталы үшін ағын салықтардың төлемінен кейін таза айналым капиталының (өсу) кішірейтуі (іргелі салым) активтерінің сатуы - ұзақ мерзімді қарыздың (кішірейту) өсуі. Кәсіпорынның (акционерлік) меншікті капиталын нарықтық құндарды бұл үлгіні қолдануына үміт артады. Ақшалай барлық инвестиция үшін ағын.пайыздар және салықтардың төлеуіне дейін пайда капиталы амортизациялық төлемінің пайда салығы таза айналым капиталының (өсу) кішірейтуі - (іргелі салым) активтерді сатуы. Егер жеткіліксіз өтімділік акциялардың миноритарлық пакеті бағаланса, онда жеткіліксіз өтімдікке сипат және бейбақылау жеңілдігі есепке алынады.

3. Табыс капитализациясының әдісі: ұғым және кезеңдері

Пайданың капитализациясының әдісі қаржы жағдайында тұрақты және табыстардың ағын саласы үшін өз жарамдылығы, сонымен бірге тұрақты болып табылады, дәлелдейтіні кәсіпорындардың бағасының жанында қолданылады. Осы әдісті кәсіпкерліктің бағасында бірақ жылдаптарға пайдалар немесе ақшалай ағындар шамаларының түбегейлі тербелістері, бағаланатын кәсіпорындардың тән көпшіліктері артынан сирек болады.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Бағалаудың табысты тәсілінің негізгі ережелері.
2. Табыс жолын қолдану барысында ақша құнын есепке алу уақыты.
3. Табыс капитализациясының әдісі.
4. Ақшалай ағындардың дисконттау әдісі.
5. Бизнесті бағалау табыстарын болжау.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Бағалаудың табысты тәсілінің негізгі ережелерін ЖӘНЕ табыс жолын қолдану барысында ақша құнын есепке алу уақытына, әдісіне назар аудару қажет.

6 тақырып. Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолын салыстыру - 1 сағат.

Мазмұны:

1.Салыстырмалы жол: кәсіпкерліктің әр түрлі объектерінің бағасы үшін, әдістердің мәні және қолданылуы

Салыстырмалы жол қарастыруымен фирманың меншікті капиталының құндылығы анықтайтын бағасы бойынша құрастырылған нарықтың жеткілікті сомасымен сатылады. Басқаша айтқанда, бағаланатын кәсіпкерліктің құндары өте ықтимал бағамен, ұқсас фирмада нарықтың жазып алған нақты сатулары болады. Салыстырмалы жол қарастыруымен меншікті капитал құндылығы анықтаған бағасы бойынша, құрастырылған нарықтың жеткілікті сомасымен сатылады.

Салыстырмалы жолдың негізгі артықшылығы, бағашы ұқсас кәсіпорындардың саудасаттық бағдарлаушысы болып табылады. Демек, салыстырмалы жол мәліметте негізделеді және нәтижелер кәсіпорынмен өндірістік - іс жүзінде жеткен заңсыз қаржылық қызметтерді қамтып көрсетеді, осы уақытта табыс жолы келешек табыстар туралы болжамдарына бағытталған. Салыстырмалы жол сонымен бірге, сол кезде бағалау тәжірибесінде қолданылады және елеулі кемшіліктерін қамтиды. Таңдау мақсаттарына тәуелді болып, объект және бағаның нақты шарттарының тәуелді болуында 3 түрлі негізгі әдіс қаралады: Біріншіден, есептеу үшін базасы, өткен қаржы нәтижелері болып табылады. Демек, әдіс кәсіпорынның даму перспективасын болашақта аяққа басады. Екіншіден, салыстырмалы жол бағаланатын кәсіпорын бойынша ғана жағдай болуы мүмкін. Аналогтердің кәсіпорындарынан қосымша мәлімет алу, оған күрделі және қымбат бағалы процесс жеткілікті. Үшіншіден, бағашы күрделі түзету істеу керек, қорытынды шама маңызы және аралық есептеулерге де түзету енгізуі керек кезінде маңызды дәлелдеуді талап етеді. Бұл іс

жүзінде ұқсас абсолютті кәсіпорындар жоқ екенімен байланысты. Салыстырмалы жол таңдауы басты үш негізгі әдістер қолдануын қарастырады, таңдау мақсатында объект және бағаның нақты шарттарынан тәуелді болады.

1. Компанияның әдісі немесе капитал нарығының әдісі, ашық фондылық нарық құрастырған баға қолдануында негізделген. 2.. Мәмілелердің әдісі немесе сатулар әдісі, кәсіпорынның алуына бағада бағытталған немесе оның акцияларының бақылау пакеттері. Бұл осы әдісті өте ұтымды қолданылу аясын анықтайды - 100%-ды капитал бағасы, немесе акциялардың бақылау пакеттері 3. Салалық коэффициенттердің әдісі. Салалық коэффициенттердің әдісі немесе салалық байланыстардың әдісі, бағамен және нақтылы қаржы параметрлерінің арасындағы кеңес берілетін байланыстардың қолдануында негізделген. Салалық коэффициенттер кәсіпорынның меншікті капиталының бағасының аралығында, байланысқа ұзақ статистикалық бақылауларын негізге ала отырып, аналитикалық ұйымдармен әдетте есеп айырысады және ең маңызды өндірістік - қаржы көрсеткіштермен.)

2. Серіктестік – аналогының әдісі, оның ең басты ерекшелігі және кәсіпкерліктің құн бағасын қолдану шарттары.

Бағалардың қолдану негізінде, ашық қор нарығы құрастырылған. Кәсіпкерліктің баға базасын салыстыру үшін ашық түрдегі акционерлік қоғамдардың бір акциясының бағасы қызмет көрсетеді. Демек, осы әдіс таза түрде (бақылаулы емес) миноритарлық акциялар пакетінің бағасы үшін қолданылады. - кәсіпкерліктің бағасы. Жылжымайтын мүлік баға базасын салыстыру үшін бір квадрат метрдің бағасы қызмет көрсетеді.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолын салыстыру ерекшеліктері.
2. Капитал нарығының әдістері және мәмілелері.
3. Салалық байланыстардың әдісі

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолын салыстыру ерекшеліктерін, капитал нарығының әдісінің артықшылықтары мен кемшіліктерін сипаттау.

7 тақырып. Бизнесті бағалаудың шығынды жолы - 1 сағат.

Мазмұны:

1.Шығынды жол: кәсіпкерліктің құнының бағасы үшін қолданылатын мән және әдістер.

Кәсіпкерліктің бағасындағы (шығынды) мүлтік жолды бір жағынан алып қарасақ, алып кеткен кәсіпкерліктің шығындар құны қарайды. Баланстық активтер құны және кәсіпорын міндеттемелері инфляция жағдайында, нарық конъюнктураларының өзгерістері, әдістің қолдану есептері нарықтың құнына сәйкес келмейді. Нәтижесінде бағашының алдында кәсіпорын түзетуін өткізу есепке алынады. Әйтеуір, орындалу үшін бұл баланстың әрбір активінің қисынды нарықтық құнының бағасы алдын ала жеке жүргізіледі, содан соң ағымдағы міндеттемелер анықталады, сосын кәсіпорын активтерінің сомасының құны. Нәтижесінде кәсіпорынның меншікті бағалау құны көрсетеді.

Меншікті капитал = Активтер - Міндеттемелер.

Демек, шығынды жолдың бас белгісі - бұл бағаланатын мүлтік кешені, элемент бойынша баға құрама бөліктері бытырайды, әрбір бөліктің бағасы істелінеді, содан соң мүлтік кешенінің құны ол құндардың жинақтаулар жолының бөліктерін алады..

(шығынды) мүлтік жолдағы негізгі формула болып табылады: Активтер меншікті капитал - міндеттеме.

Осы жорық екі негізгі әдістермен ұсынылады:

- Таза актив әдісі;
- Ликвидация құнының әдісі.
- Қолданылу аясы

Шығынды негізде бағаға жол өте қолайлы болып табылады:

- мемлекеттік объекттердің бағасының жанында;
- Мүліктің бағасын есептеуде, арнайы қолданылу үшін арналған: ол мектеп, мәдени ғимараттар, аурухана, поштаның ғимараты (табыстың алуысыз).
- бухгалтерлік есеп үшін негізгі қорларды қайта бағалау;
- Бағалау мақсатындағы салық өндірулер және сақтандыру мүлікті сотпен бөлісуінде;
- ашық саудаларда дүниелерді сату

2 әдіс. Таза активтердің құнының әдісі және оның негізгі ерекшеліктері кәсіпкерліктің тағы басқа элементтерін кәсіпорынның құнының бағасын өткізуінде.

Бұл әдістер, аналогтердің теңестіруін талап етпейді, тек қана бағаланатын фирманың мәліметтеріне тұрақтанған. Мән: міндеттемелердің нарықтық құнын шегеретін осы баланстарды коррекция активтердің нарықтық құн жолымен анықталады.

Таза активтердің құнының есептеуі бірнеше кезеңдерді қосады:

1. Фирманың қаржы құжаттамасы тағы басқалар есеп беру балансы зерттеледі. Егер қаржы құжаттамасы тексерушімен расталмаса, бағашы өзі немесе тәуелсіз тексерушіні шақыруға құқықты. Балансқа түзетулер енгізіледі. Анықтап алған баланс қорытындысы жасалынады.

2. (пассивтың элементтері және активтерді қайта санау) экономикалық баланс нарық бағасы бойынша жасалады:

- Нм тозуды шегермеге алуда баға бойынша баланстың активтерінде бар болады. Эк құрастырулар процессте. белгілі бөлігінің балансы жоғалтқан өз құндарымен мойындала алады.

- Материалдық активтерді құнның бағасы жылжымайтын мүліктің бағасы, жабдықтың әдістері тағы басқалар негізгі активтер өндіріп алады. Негізінен нарықтық және шығынды жол қолданылады. Құндар стандарты кең таралған. Орның басудың құны;

- Тауарлық-заттық қорлар түгендеу нәтижелері бойынша талданады. Алынған қорлар әлдеқашанғы жұмсалмайтын заттар - бағалар бойынша іске асыру шығындарын шегермеде іске асырады.

- Егер оларға қатысты пайда бар болса, мерзімдердің бұл шығындары, номиналды құн бойынша бағаланады;

- Дебиторлық мына жағынан талданады, ықтималдық және оның алу мерзімдерімен. Дебитті алуға байланысты ол бірнеше айды қамтыса онда эк-а балансында кәсіпкерліктің сомасын келтіру керек болады.

- Сол сияқты дебиторлық арт – а кредиторлық арт түзетіледі

- Сол кездегі кәсіпкерлік бағасында жұмыс жасайтын, финанстық актив курсы бойынша. Қаржы активі бағаланатын серіктестікке басқа кәсіпорынның акциялары кіреді, бағашыға олардың құның және жоғарғы әдістерін бағалау керек.

- Мол пайданың әдісі бойынша Гудвилл бағаланады

- Баланс Эк-шы меншікті капиталды құнының өзгерісі жолымен қалыптасады;

3. Экономикалық баланстың негізінде активтер құны және міндеттемелердің құнымен анықталады.

4. Кәсіпкерліктің құны, экономикалық актив құнына, экономикалық құн міндеттемелеріне тең.

3 әдіс. Кәсіпкерліктің құнының бағасы үшін таратушы құнның әдісі және оның мәні.

- Объектінің құның анықтау мақсатында банкроттық және оның мүмкіндік күйінде бағаланады.

- Егер серіктестік құны қызметінің ликвидация құнына қарағанда, жоюдың жанында биік бола алады

Ликвидация құнының есептеу әдісі нарықтық құн активі мен міндеттемелерінде негізделген. Таза актив құн әдісіне қарағанда, кәсіпорын жағдайында анықталады.

Ликвидация құның есептеген кезде гудвилл босатылады, қалған НМА құны нөлге тең болады, сондай-ақ мұнда сатып алушылар болмауы мүмкін.

Ең басты ерекшелік мұнда, кәсіпорын ликвидация активін міндетті түрде төлеу керек және бағаны төмендету керек, ол нарық құнынан төмен болуы керек, сонда ол ликвидацияны қамтамасыздандырады. Сатылған активтер құнынан міндеттеменің құны шегеріледі, комиссияның арашалауы салықтарды сату дүниесі мен кәсіпкерліктің шығыны. Барлық табыстар мен шығындар бағаны анықтау кезінде болу керек.

4 әдіс. Кәсіпкерліктің құнының бағасындағы опциондар және оның қолдануы шартының әдісі. (Есиповтан алынған).

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1 Кәсіпкерліктің құнының бағасы үшін қолданылатын мән және әдістер.

2 Таза активтердің құнының әдісі және оның негізгі ерекшеліктері кәсіпкерліктің тағы басқа элементтерін кәсіпорынның құнының бағасын өткізуінде.

3 Таза активтердің әдісі.

4 Таратушы құнның әдісі.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Кәсіпорынның меншікті бағалау құның көздерін меңгеріп, құнның әдісінің артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау қажет.

8 тақырып. Акциялардың бақыланыатын және бақыланыбайтын пакетінің құнын бағалау - 1 сағат.

Мазмұны:

1. Акциялардың бақыланыбайтын пакетінің құнын бағалау реті.

Акциялардың бақыланыбайтын пакетінің - миниотарлық, меншік иесінің акцияларының сату жағдайында акционерлердің еншісі бағалауға мүмкіндік береді.

Капитал нарығының әдісі арқылы иеліктегі бақыланыбайтын пакетінің бағасы анықталады, еркін жүзеге асырылатын кішірек еншімен құны, атап айтқанда, бұл әдіс дүниежүзілік қор нарықтарға акциялардың баға белгілеулері туралы мәліметте тұрақтанады.

Егер бағашыға бақыланыатын пакетінің деңгейінде құның алу керек болса, онда құнға, капиталдың нарығынан алған әдісімен бақылау сипатына сый ақыны қосу керек. Бақыланыатын пакетінің миноритар құның алу үшін, бақылау пакетінің құнынан, табыс әдістерімен алынған, мүлдіктік жолдар, мәмілелердің әдісі үшін бейбақылауға жеңілдік алу керек.

2. Акциялардың бақыланыбайтын пакетінің бағасына негізгі жолдар.

Үш негізгі жолдар бар.

Бірінші жол «Жоғарыдан төмен»

Үш негізгі жолды қосады.

1. Дисконтталған ақшалай ағындардың, капитализация табыстарының, таза активтердің құны, таратушы құнның әдісі, сонымен бірге мәмілелердің әдісімен барлық кәсіпорынның құны бағаланады.

2. Кәсіпорынның жалпы құнының бөлігі пакетіне пропорционал бейбақылауымен есеп айырысады. Сайып келгенде, база мөлшері, осыдан бейбақылау пакет сипатында жеңілдігінің есептелуі, берілген пропорционалдық пакетінің еншісі жалпы кәсіпорын құнымен бақылаудың барлық құқықтарын қосу негізінде.

3. Анықталады, содан соң бейбақылау жеңілдігін пропорционал еншісінен шегереді. Сайып келгенде, бұл этапта бірнеше қажетті және жеткіліксіз өтімділікке қосымша жеңілдіктің көлемі қаншалықты екені белгілену керек.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Акция бумасының құнын бағалаудағы кәсіпорынды бақылау деңгейіндегі есептеме.

2. Сый ақылар және жеңілдіктердің есепке ала отырып акциялар бумасын бағалау.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Бақыланыатын пакетінің миноритар құның алу үшін, бақылау пакетінің құнынан, табыс әдістерімен алынған, мүлдіктік жолдар, мәмілелердің әдісі үшін бейбақылауға жеңілдіктерін меңгеру қажет.

9 тақырып. Компания құнын бағалау бойынша есептеме - 1 сағат.

Мазмұны:

1. Есеп, құрылым және есептеу нәтижесінің мазмұны. Есептеу нәтижесінің баға туралы келісім шартпен және кәсіпкерлік құнының бағасының мақсатымен байланысы.

Заңның 11-шы бабына сәйкес, баға туралы келісім шарттың орындалуымен баға объектісі дер кезінде құрастыру болып табылады және бағалаушымен берілетін тапсырма жазбаша түрінде құрастырылған заңның талаптарын қоса баға туралы есептеу нәтижесінің баға объектісі болып табылады.

Бағалаушының алдында кәсіпкерлік бағасы туралы есептеу нәтижесін жазуында келесі негізгі есептер тұрады: біріншіден, талдау логикасын айту керек; екіншіден, бағаның барлық маңызды сәттерін жазып қою; үшіншіден есептеу нәтижесін дайындау керек, оның тұтынушысы талдау ниетінде қайталай алатындай етіліп және бағашы жасайтын келісімге келер еді. Берілген есептер шешімі талаптарды орындау қатарында болуы мүмкін.

Ең алдымен, ол мәліметті қолданушыларының есептеу нәтижесін қабылдау үшін қисынды болу керек. Әрбір келесі мәселенің мазмұндамасы алдыңғы мәліметтен алу керек, әр түрлі бөлімдердің қорытындылары бір-бірін толықтыру және жалпы шешімге жұмыс істеу керек. Есептеу нәтижесінің материалын қабылдау жеңілдетеді, егер соңғысы жақсы толық болса және қажет ақпаратты қамтыса, құжаттармен расталатын. Сонымен бірге есептеу нәтижесі жоқ мәліметтермен салмақ салуға болмайды. Көбінде есептеу нәтижесін қабылдау стильмен анықталады, онымен жазылған. Ол бұл есептеу нәтижесін кім қабылдайтынына тәуелді. Бағашы қызметтерінің тұтынушылары ол адамдар, бағаның терминологиясымен таныс еместер, сондықтан кәсіби терминдер түсіндірілу керек.

Бағаның мақсаттарына тәуелсіздің есептеу нәтижесінің құрылымы біркелкі: ол ортақ бөліндіге қағидаларда негізделген. Есептеу нәтижесінің негізгі бөлімдері:

1. Кіріспе.
2. Жалпы экономикалық бөлім.
3. Саланың қысқаша мінездемесі.
4. (фирма) кәсіпорынның қысқаша мінездемесі.
5. қаржылық талдаудың күйі.
6. Бағаның әдістері.
7. Қорытындылар және қосымша.
8. Баға бойынша ортақ шешім.

Баға мақсаттарына және объект ерекшеліктеріне сүйене отырып, есептеу нәтижесінің құрылымына біраз өзгертулер енгізілуі мүмкін. Мысалы, дербес бөлімге кәсіпорын-аналогтары бойынша талдау мәліметі берілуі мүмкін. Егер кәсіпорын бағасына мемлекетте немесе өлкеде жалпы экономикалық жағдай қажет болса, онда оларға арнайы бөлімдер арнауға болады. Қаржылық талдаудың жағдайы бөлімге кіре алады, мынада кәсіпорын сипаттамасы беріледі.

Есептеу нәтижесінің мазмұнында болу керек:

- ❖ күн құрастыруы және есептеу нәтижесінің реттік нөмірі;
- ❖ объекттер бағаларын бағашылармен өткізу үшін негіз;
- ❖ бағашының заңды мекен – жайы және оған берілген лицензия туралы хабар, оған берілген мүлік бойынша бағалау қызметін жүзеге асыру;
- ❖ Баға объектісінің дәл сипаттамасы, ол объекті бағасының қатынасында, заңды тұлғаға тәуелді.
- ❖ заңды тұлғаның реквизиттері және берілген баға объектісінің баланстық құны;
- ❖ бағаның стандарттары сәйкес келетін баға объектілерінің құны анықтау үшін, оларды дәлелді қолдану тек берілген бағаның объектісінің бағасын өткізуінде, қолданылған бағалардың объекті бағасын өткізуі берілген мәлімет көздерді көрсетуі бойынша берілген, сонымен қатар алынған баға объектісін өткізу кезінде баға жорамалы.
- ❖ баға объектісі құның шамалы анықтау және оның қорытынды шамасы, сонымен қатар шектеулігі және алынған нәтижеде қолдану шектері;

- ❖ баға объектісінің құнының күнін анықтау;
- ❖ құжаттар тізбелері, бағашымен қолдануда және сандық қолдану және баға объектісінің сапалы сипаттамасы.

Егер есептеу нәтижесінің қорытындысына қандай болмасын шектейтін шарттар қолданылса, онда оларды көрсету керек. Шектеулердің мысалы болып алдын ала жазулары немесе жартылай есептеу нәтижесі бола алады.

Есептеу нәтижесінің маңызды кезі-бағаның әдістер таңдау дәйектемесі. Бағаны тәуелсіз бағашы өткізу керек, сондықтан есептеу нәтижесінде бағаланатын объектегі, бағашының дербес мүдделілігінің жоқтығын растауы және оның нарықтық құнының шамасы.

Есептеу нәтижесі үшін ондағы барлық қол қоюлар жекелердің маңызы, бағаны өткізушілер, мәтін, олардың келісімі туралы нәтижесін куәландыратын.

Егер де қайсы біреуі бағалашылардан, жұмысқа араласулардан қабылдаған, кейбір немесе есептеу нәтижесінің барлық қорытындыларымен келіспейтіні болса, онда ол өзінің дербес пікірін қосу керек, осы немесе басқа баға сұрақтарымен.

Кәсіпкерліктің бағасы туралы есептеу нәтижесі, оның мазмұны, көлем және стиль мазмұндамасы бағалар мақсатынан тәуелді болады, бағаланатын объект сипатынан және есептеу нәтижесіне тапсырыс беретіндердің қажеттіктері. Осылай, инвестор үшін есептеу нәтижесі, несие беру есептеу нәтижесінен немесе салық инспекторы үшін ерекшеленеді. Сондай-ақ есептеу нәтижесі күрделілік және бағаланатын кәсіпорын өлшемінен. Егер есептеу нәтижесінің оқырмандары тұлғалар болса, кәсіпорынмен таныс еместер болса, соңғының толық сипаттамасы міндетті түрде. Егер де есептеу нәтижесі фирманың қызметкерлері үшін арналса, онда оның толық сипаттамасы міндетті емес.

2. Кәсіпкерліктің бағасы туралы есептеу нәтижесінің мазмұны: оған жалпы талаптар, сонымен бірге өздігінен реттелетін ұйымның талаптарына байланысты.

Есептеу нәтижесі қысқаша кіріспе бөлімінен басталады-кіріспеде: тапсырманың мәні баяндалады (бағалар) және мәліметтің қолданылатын көздері қайта саналады; кәсіпорын туралы қысқаша мәлімет және оның капиталы туралы; құн түрі анықталады, баға процессінде анықтау керек; баға әдістері жүргізіледі; берілген есептеу нәтижесінде қолданылады және қорытынды.

Тапсырмалар мазмұндамада атап өтеді: бағалау компаниясы және тап, кіммен қабылданды, мерзім, оған баға жарамдылығы және баға мақсаты.

Кіріспеде лазым сипаттау, кәсіпорын не өндіреді, қайда ол орналасқан, қандай капиталға, және соңғысы қалай бөлінеді. Бұдан әрі құнның стандарты хабарланады. Олардың мақсатына сүйене бағада қолданылады. Қолданылып жатқан құнға анықтауды пайдалы беру.

Сонымен бірге, кіріспеде бағаның әдістері қысқа баяндалады және бағаланған кәсіпорынның құнының шамасы туралы қорытынды келтіріледі.

Жалпы экономикалық бөлімде, тек қана мемлекет немесе өлкедегі ахуалы бойынша тура келуі керек, кәсіпорын дамуына әсер етеді. Бұл мәліметтер бөлімде де болуы мүмкін, баға әдісімен болжаланатын табысқа және кәсіпорын шығындарына арналады. Онда берілген бөлім белгіленбейді.

Бөлім, саланың ерекшелігі бар, есептеу нәтижесінің тұтынушысын, қазіргі кезде оның жағдайымен және келешектегі ерекшеліктерімен таныстыру керек. Ерекше ілтипаты өткізу нарығының сипатына және факторларына, сұранысқа ықпал ететін. салада және бағаланған кәсіпорын жағдайы, бастаушы бәсекеші жағдаймен салыстырғанда, сонымен бірге бөлімде бәсекешілер туралы мәлімет келтіріледі,. Бөлімнің ең басты мақсаты, кәсіпорын сипатына арналған- оның ерекшелігінің көрсетілуі және нарықтық құнға ықпалы.

Бөлімде қаралатын негізгі сұрақтар: кәсіпорын тарихы, шығарылатын тауар мәмілелері және қызметі, өткізу шарты, тізімі, менеджмент, өткен мәмілелер кәсіпорын акцияларымен.

Кәсіпорынның ағымдағы қызмет қатысының сұрақтар тобы осы бөлімде ашылады. Біріншіден, белгіленеді, қандай өнімді берілген кәсіпорын шығарады және ол қандай қызмет

атқаратыны; өнімнің жүргізуші түрлері белгіленеді немесе қызметтері және олардың проценттік қатынасын көрсетеді; екіншіден кәсіпорынның келешек табыстарды болжалау үшін нарық туралы мәліметі маңызды және оның онда қандай орын алатыны, сол өнімнің тұтынушылары туралы және қаржылық жағдайы; үшіншіден, жабдықтау жүйесі туралы мәлімет беру керек; төртіншіден осы бөлімде осы кәсіпорынның қызметкерлер саны туралы мәліметтер, қанша адам мұнда әрдайым қолы бос емес екенің көрсетеді, қаншасы уақытша және маусымды. Кадрлар квалификациясы жөнінде мәлімет берген орынды және олардың ағымдағысы.; бесіншіден, кәсіпорын бағалауында басқару жағдайы туралы міндетті түрде мәлімет беріледі. Бұл мәліметтер тізім түрінде берілуі мүмкін бастаушы жетекшілердің білімі және карьерасы туралы.

Берілген бөлім жалпылауда болатын факторлармен аяқталады, бағашы көзқарасымен, оң және теріс ықпалдар болады, кәсіпорын құнына.

Бөлім, кәсіпорынның қаржылық күйіне арнаулы, үш жолды бағаға мәліметті қамтиды: табыс, шығынды және салыстырмалы. Бөлімде бухгалтерлік баланстар талданады және кәсіпорын қызметінің қаржы нәтижелері туралы алдыңғы жыл қатарында, ең маңызды қаржы көрсеткіштер есеп айырысады. Егер бухгалтерлік есеп беруге нақтылы түзетулер енгізілсе, онда бұл есептеу нәтижесінде шағылысады.

Баға әдісінің бөлімі, берілген кәсіпорын бағасы үшін қолданылатын, таңдау әдістер дәйектемесінен не бір бастайды. Таңдаулы әдістердің осы кәсіпорын бағасының тізбегі осыдан кейін баяндалады.

Бағаланатын кәсіпорынның құнының шамасы туралы шешім осы бөлімде бітеді. Әдеттегідей, әртүрлі жол алған құндар көрсеткіштер бұл жерде кестелік формаға, оларға апарады нақтылы салмақтар, және бұл негіздерге қоса беріледі, құнның шамасы туралы шешім шығарылады.

Қосымшада қатысушы есептеу нәтижесінің жазуларындағы академиялық білім және бағашылардың кәсіби әзірлік сипаттайтын документ көшірмелері сонымен бірге болады.

Баға туралы есептеу нәтижесіне жалпы талаптар

Баға туралы есептеу нәтижесі, дүниенің құны туралы бағашының қисынды пікірі болуы керек. Сонымен бірге, РФ-на бағалау қызметі туралы заңға сәйкес, бағашыны баға туралы есептеу нәтижесінің құрастыруында мәліметті пайдалануға міндетті, дәлел мәнінің хабар-ошар болатын құжат сияқты баға туралы есептеу нәтижесін қамтамасыз ететін ақиқаттығы.

Баға туралы сапалы есептеу нәтижесінің әзірлеулері керекті шарт келесі белгілерге есептеу нәтижесінің қанағаттандыруы болып табылады:

- бағалау қызметтің төңірегіндегі қолданыстағы заңның қойылған талаптары, баға туралы есептеу нәтижесінің сәйкестігі;

- баға туралы есептеу нәтижесі қаралатын дүниенің құндылықтарына ықпал ететін барлық маңызды тұрғыларда, бағаның объекті туралы нақты ұсыныстың қолданушысында қалыптастыруы керек (баға объектісінің толық сипаттамасы, жылжымайтын мүліктің базардағы орнын анықтау және тағы басқалар);

- баға туралы есептеу нәтижесі мынандай түрде берілу керек, баға объектісі құның қолданушы өз бетінше бүкіл жүйені жаңадан өндіре алу керек (жеке көрсеткіштердің есептеуін қоса);

- баға туралы есептеу нәтижесінде бағаға нақты жолдар, бағаның әдістері және жеке көрсеткіштерінің анықтау әдістері дәлелді болу керек;

- мәліметтер, есептеу нәтижесінде қолданылатын баға туралы, верификацияға еріксіз көнуге тиісті, яғни айғақтардың барлық көрсетілген есептеу нәтижелерінің ақиқаттығының нақты тексеру мүмкіндігі бар болу керек (жеке алғанда, баға және баға объектісінің аналог сипаттамасы, құқықтары, баға объектісімен байланыстырылатын және сол сияқтылар);

- баға туралы есептеу нәтижесінде барлық жағдай шағылысуын табу керек, жорамал, шектеу, бағаның процессінде ықыластарға қабылданған.

3. Кәсіпкерліктің бағасы туралы есептеу нәтижесінің тағайындауы, бағашының

оңашалықты сақтау және жауапкершілігі.

Бағашылардың жұмыстарының нәтижесі болып табылады: баға туралы есептеу нәтижесі. Есептеу нәтижесі ресми құжат мәртебесін алады. Анықтауға қатысты істерді сотта қарастыру, анықталған мүліктің құнымен байланысты, кәсіпкерліктің және мүліктің басқа түрлері немесе бағаның құны дүниеге залал келтіргені үшін.

Кәсіпкерліктің бағасы туралы есептеу нәтижесі қажет:

- сатып алу/сату мәміледегі сенімді шешімнің қабылданулары;
- банкте несие алу туралы;
- соттағы мүдделердің дәлелдері;
- әділ сақтандыру төлеулерін алу;
- инвестор үшін құнның дәлелдемелері;
- қаржы есеп беруі;
- қайта бағалау.

Кәсіби бағалаушы қатал оңашалығын сақтау керек және өз арақатынасын жұмысшы және клиентпен сақтау керек. Клиент немесе жұмысшыдан алынған конфедициалдық мәліметті кәсіби бағашы үшінші жаққа айтпау керек, ол тапсырма нәтижесінде тең, жұмысшы немесе клиентке істелінген. Кәсіби бағашылардың есептеу нәтижелерінің сараптамасын орындайтын тұлғалар, сонымен бірге қабылдаушы және сақталатын тиісті көшірме есептеу нәтижесінің құжаттары, кәсіби бағалаушылармен құрастырылған, толық конфедициалдықты қамтамасыз ететін және сақталынған мәліметтер.

Толық жауапкершілікті кәсіби бағашы, бағаның есептеу нәтижесінде қол қойғанында және осындай мазмұны үшін алып жүреді.

Бағашының (мүліктік) азаматтық жауапкершілігі бағаның объекттерінің бағасы бойынша, бағаның өткізуіне келісім шарты бойынша міндеттемелерді орындамаумен немесе лайықсыз орындау келтірілген шығындар (немесе) және көрсеткен қызметтердің бағашы салдарынан келтірілген кемшіліктерін, мүліктік зиянының бағашысымен орнын толтыруға болады.

Бұл сақтандыруда бағашы өз азаматтық жауапкершілігі, бағалау қызметін жүзеге асыруда сөзсіз шарт болып табылады. Бағашылардың әрбір Сросындағы өтемақы қоры тап бұл мақсат үшін қалыптасып келді. Бұл ұжымдық жауапкершіліктің формалары.

Бағашының тәртіптік жауапкершілігі ол мүшесі болып табылған, бағашылардың өздігінен реттелетін ұйымымен бағашыға қолдануында (бағашылардың мүше Сроларының шығаруы туралы ұйғарымның шығаруы, ескерту, айыппұл, ұсыныс) тәртіптік әсердің шаралары болады. Мұндай шаралар РФ-ның заңының талаптары, бағаның федералды стандарттары, стандарттар және бағалау қызметтің ережелері, федералды заң қойылған талаптардың бағашыларының бұзылыстарында қолданылады.

4. Бағаның нәтижелерінің келісуі: сипаттама, мәні.

Жылжымайтын мүліктің объектінің нарықтық құны туралы қорытынды шешімді құрастыру үшін, бағаның нәтижелерінің ақырғы келісуін өткізу керек. Ол үшін алынған үш жолдарда бағаның нәтижелері таразының коэффициенттері берілу керек. Таразының коэффициенттерінің бағаның қалай қолданылатын әдістер қолдануының нәтижесінде, әрбір алған құнға енші бағаланатын объекттің нарықтық құнының қорытынды шамасында қатысатынын көрсетеді.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Бағалау туралы есептеме мазмұнына талаптар.
2. Есептеменің негізгі бөлімдерінің мінездемесі.
3. Құнды қорытынды бағалауға мәліметтермен келістіру.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Бағалау туралы есептеме мазмұнын, есептеменің негізгі бөлімдерін анықтау және меңгеру қажет.

10 тақырып. Инвестициялық жобаларды бағалау - 1 сағат.

Мазмұны:

Инвестициялық жоба - капиталдың өсу пайдасы қаржы арудың мақсатынан ақша қаражатына салынады.

Жобаның инвестициялары - бұл техникалық-экономикалық маркетингтің жасалынған комплексі, техника-экономиканың құрылыстың, ұйымдардың қаржыларды, басқарушылардың және басқа шешушілердің, құрылыстың жаңа формасында сферамен өндірістің жасалу мақсаты табысына бағытталған жұмыс істеп жатқан өндірістің техникалық қайта жабдықтауының реконструкциясы.

Инвестициялық жоба құнының бағасының жанында есептелетін қағида және факторлар.

Инвестициялық жоба факторлардың үлкен саны бойынша бағалай алады: инвестиция нарығындағы жағдай, қаржы нарығының жағдайы, кәсіби қызығушылықтарға және инвестор мүдделері, жобаның қаржы қисындылығы, геосаясат факторы т.б. Бір жағынан, инвестициялық жоба бағаның дербес объектісі немесе меншік иесі элементтер, белгіленген жұмсалатын қаражат тәсілдеріне жүктелім машиналарымен және интеллектуалды меншіктің жабдығымен т.б. қатысады. Бір жағынан, егер ақшаның мақсаты меншікті сатып алу-сату болып табылса, онда потенциалды меншік иесі қаражаттарды инвестициялауын ұйғарады, құнның қорытынды көлемімен сәйкесі, жиынтықтың үш тәсілімен анықталған: табыс, шығынды және салыстырмалы. Баға мақсаты: берілген жобаға пайдалы салым салынып жатыр ма, сонымен қатар қандай жобаны көбінен таңдауын анықтау керек.

Инвестициялық жобаны тиімділіктің бағасының жанында қолданылатын көрсеткіштер: қолданудың шарттары, салыстырмалы талдау.

Тапсырма:

Аудиторыдағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Орны толатынның (срок окупаемости) (мерзімі) кезеңі.
2. Табыстың ағымдағы таза құны.
3. Жобалардың табыстылығының мөлшерлемесі.
4. Жобалардың табыстылығының ішкі мөлшерлемесі.
5. Табыстылықтың модифицировальық мөлшерлемесі.
6. Қаржы менеджментінің табыстылығының мөлшерлемесі.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Табыстың ағымдағы таза құнын, жобалардың табыстылығының мөлшерлемесін, қаржы менеджментінің табыстылығының мөлшерлемесін анықтап, оларды меңгеру қажет.

11 тақырып. Қайта құрылымдау мақсаттары үшін компания құнын бағалау - 1 сағат.

Мазмұны:

2. Кәсіпорынның қайта құрылымдауының мақсаттары үшін кәсіпкерліктің бағасының жолы және әдістері.

Объекттің қайта құрылымдауымен қолданылатын шарттың объектілерінің өзгеруі түсініледі компанияның жұмыс істеу экономикалық нәтижесімен жоғарылату мақсатымен немесе қайта құрылымдау барысында тікелей ат салысу бойынша қолданылған шаралардан экономикалық нәтиже алу.

Екі жолдар қолданылады: шығындар бойынша жетекшілік және дифференциация. Ең алдымен бірінші жол кәсіпорынның шығыны қатал бақылауда және өндірістің тиімділігінің максимал жоғарылатуы болады; екінші - өндірістегі кәсіпорынның күштерін шоғырландыруларында және өнімдерді сатуы, рұқсатсыз бәсекелес аналогтарға ие болу.

Объекттерімен бар әсерлерінен құмарлығы, қайта құрылымдауларға жататын, келесі топтарда жағдайы қайта құрылымдаудың әдістерін бірлестіреді:

- әдістер, жатсынуға қатысты активтері,
- баланстағы әдістер, бекітуге қатысты активтері.

Белгі қойылған топтардың шеңберінде әрбір қайта құрылымдаудың әдістері адырады.

Міндеттемелердің қайта құрылымдауының әдістері объектінің мәніне байланысты бекітіледі. Дебиторлық және кредиторлық қарыздың қайта құрылымдауының есептерінде айырмашылығы болатыны анық. Есепті дебиторлық қарызына қарағанда, талаптың құқығынан болуы мүмкін, сома алу максимал экономикалық эффектiнiң табыс жолы болып табылады. Есепті кредиторлық қарызға қарағанда, олардан өтеу сабақтас шығындардың минимизациялауы максимал экономикалық эффектiнiң табыс жолы болып табылады.

Кредиторлық қарыз бойынша кейiнге қалдыру немесе төлеу мерзiмiн ұзарту, мән бойынша, инвестициялық жобаларды iске асыру кәсiпорын құндылығының көтерiлуi үшiн, қажеттi қосымша қарыз қаржыландыруын алуының қажеттi болатынын атап өту керек. Сайып келгенде, қайта құрылымдаулар әдiстерiнiң дебиторлық қарызы болып табылады: Дисконтпен талапты сату, құқыққа қайта жол беруi, өтеу, кейiнге қалдыру немесе мерзiм ұзарту, есептен шығару, өзара төлем. Қайта құрылымдаудың әдiстерi кредиторлық қарызға қарағанда - келесi есептен шығаруы, бар парыздың есептен шығаруы, кейiнге қалдыру немесе мерзiм ұзартуы, қарыздың мойындау жарамсызы, тағы сол сияқтылар.

2. Тәуелсiз сараптама өткiзуiнiң шарттары, кәсiпорынның банкроттығының жағдайында кәсiпорын құны бағалануымен өткiзiледi.

(«Банкроттық бейшаралық туралы») 2 110-шi баптар, заңның тарауы) конкурстық шығарылымда конкурс басқармасы дүние мүлiктiң бағасы үшiн тәуелсiз бағашыны тартуға мiндеттi. Олардың iске асыруын мерзiмдеуi үшiн, кәсiпорынның активтер өтiмдiгiн анықтау, жарыс өндiрiсiнiң ортақ мерзiмiн есептеу, осы жағдайында бәсекелес басқарушы бағасы, жарыс өндiрiсi шығады.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезектi талқылау үшiн келесi сұрақтар:

1. Қайта құрылымдау ұғымы.
2. Қайта құрылымдаудың негiзгi бағыттары.
3. Кәсiпорынның қайта құрылымдауының сыртқы стратегиясын жүзеге асыру кезiндегi бизнес құнын бағалау.

Тапсырмаларды орындау үшiн әдiстемелiк нұсқаулар. Кәсiпорынның қайта құрылымдауының сыртқы стратегиясын жүзеге асыру кезiндегi бизнес құнын бағалауды меңгеру қажет.

12 тақырып. Көп профилдi компания құнын бағалау - 1 сағат.

Мазмұны:

Көп профилдi компанияның нарықтық құнының бағасының ретi

Көп профилдi компания бағасының негiзгi кезеңдерi:

3. Iскер бiрлiктердi анықтау

■ Кәсiпкерлiктiң түрлерi бойынша оларды бөлу

■ Алдағы кеңсенi ерекшелеу

4. Iскер бiрлiктер туралы мәлiметтi жинау

■ Салыстырылатын объекттер анықталсын және мәлiметтер жинау

■ Мерзiмiн ұзартпаған бөлiмшелердiң қарды есептеу нәтижелерiн пайдалану

3. Iскер бiрлiктер бағасының салмақтауын өткiзу

■ Iскер бiрлiктер үшiн анықтау

✓ Ақшалай ағындар

✓ Салық мөлшерлерi

✓ Капиталдың құрылымдары

✓ Дисконттық мөлшерлер

■ Алдағы кеңсе үшiн анықтау

✓ Издержки

✓ Пайдалар

Дисконттық мөлшерлер

- Искер бірліктердің және алдағы кеңсенің ақшалай ағындарының дискодиловкасы.
- 4. Искер бірліктердің құнын бәрін бірге түйістіру
- 5. Шығын және іскер бірліктердің құнға алдағы кеңсенің пайдасын қосу
- 6. Қарыздың көлемін тәуекел және қосымша шығындардың бабын анықтау.
- 7. Искер бірліктердің құнның компаниясының дисконтталған ақшалай ағынының жиынтық құны бар нәтижелері және құрылымдық қайта құруды пентаграмманың негіздерін құрайтын корпорацияның алдағы кеңсесін салыстыру.
- 2. Сыртқы және ішкі өзгерістердің есепке алуы бар потенциалдық құнының бағасы.
- 3. Көп профилді серіктестіктің бағасының мақсаттары және анықталатын құнның түрлері.

Негізгі мақсат:

барлық ішкі және сыртқы жақсартуларды жиынтықтың есепке алуы бар компанияның ұтымды құнын анықтауы

Ірі көп профилді компаниялары өз бағалауынан ірі пайдаларын алуға қабілетті, іскер бірліктің және корпоративтік орталықтың құнын анықтау кезінде;

Көп профилді компанияның нақты құнының бағасы:

Негізінде, қоңыр серіктестіктің бағасын салмақтауынан айырмашылығы болады, қандай болса да бір кәсіпкерлік шұғылданатын.

Ерекшелік бар, құн анықталуына ықпал етеді,

Көп профилді компаниялардың бағасының ерекшеліктері:

Әрбір іскер бірліктерінде осындай компанияның өз меншігіндегі структура капиталы және капиталға шығыны болады;

Искер бірліктер көбінесе өз арасында ақшалай ағындарды бөліседі;

Шығын және пайдалар, корпорацияның кеңселерімен байланысты, бағаларға зорға еріксіз көнеді.

!!! Банкроттық процедураларындағы баға:

Қаржылық талдау қарызшылардың күйі анықталады құнның тәуелдісі, мүліктің қарыздары үшін:

сот шығындарының жамылғылары,

сыйлық берулер төлеуіне шығындар жабуы төрелік бағдарлаушы,

реттегі мүмкіндік немесе қарыздардың төлеу қабылетінің қалпына келтіруі мүмкін еместіктің анықтаулары және банкроттық туралы заңмен белгіленген мерзімдер мақсаттарында

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Көп профилді компанияларды бағалау процедурасы.

2. Корпоративтік ортаның ақшалай шығындар мен пайдаларын анықтау.

3. Бизнес-бірліктері үшін капитал шығыны мен капитал құрылымын анықтау.

4. Толықтай корпорацияның соммалық құны.

Тапсырмаларды орындауға әдістемелік нұсқаулар Көп профилді компанияларды бағалау процедурасы мен толықтай корпорацияның соммалық құнына назар аудару қажет.

13 тақырып. Несие мекемелерінің құнын бағалау - 1 сағат.

Несие мекемелерінің құнның бағасының ерекшеліктері коммерциялық кәсіпорындарға қарағанда.

Бағаның мақсаты:

- ҚР-ғы несие ұйымдары 1990-шы жылдарынан бастап бір қалыпты дамиды
- Экономиканың тұрақты өзгерістері, банктік қарыз 1998 жыл, банктерге мемлекеттің талабы несие ұйымдарының жұмыс сапасын жақсартуы және қайта ұйымдастыруды талап етеді.

• Бағаның ерекшеліктері:

Жолдар және әдістемелердің өндірулер процессінде, несие ұйымының қаржы есеп

беруі және өнеркәсіптік фирмадағы банктік кәсіпкерліктің ерекшелігін және айырмашылығын есепке алуы керек

Мүдде жеке субъекттердің баға өткізуінің мүмкіндіктерінің шекараларын ұсынады: аутсайдерлермен және инсайдерлермен.

Банк құндарының жеке ұғымдарын ашу кезінде ең басты маңызға ие болады, түрлі тәуекелдер бағасы, банк құның төмендетуге жетектейді (процентті, несие, валюталық тағы басқалар).

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Банктерді құндылық бағалау күрделіліктері.
2. Меншікті капитал бойынша банктерді бағалау.
3. Акционерлер үшін еркін ақшалай ағынды анықтау.
4. Сырттай банктің бағасы.
5. Пайыздық мөлшерлеменің сәйкес келмеуіндегі пайда немесе шығындар.
6. Ішкі банктік бағалау.

Тапсырмаларды орындауға әдістемелік нұсқаулар Банктерді құндылық бағалау күрделіліктері мен пайыздық мөлшерлеменің сәйкес келмеуіндегі пайда немесе шығындарға назар аудару қажет.

8. Өзіндік жұмыс тапсырмалары

1 тақырып. Компания құнын бағалаудың даму тарихы - 3 сағат.

- 1 Компания құнын бағалаудың даму кезеңдері.
- 2 Кеңес уақытындағы кәсіпорын құнын бағалау.
- 3 90-шы жылдардағы бизнесті бағалау.
- 4 Нарықтық экономика жағдайындағы бизнесті бағалау.
- 5 Бизнес құнын бағалаудағы шетел тәжірибесі.

2 тақырып. Бизнесті бағалаудың мәні және міндеттері, мақсаттары, түсінігі - 3 сағат.

1. Бизнесті бағалаудың ұғымы, мақсаттары, міндеттері және мәні.
2. Бизнес құнын бағалауды анықтау кезіндегі факторлар.
3. Бизнесті бағалау субъектілері мен объектілері.
4. Бағалау субъектісі сияқты бизнестің ерекшеліктері.
5. Бағалау субъектілері мен объектілерінің өзара байланысы.

3 тақырып. Бизнесті бағалаудың қағидаттары және құнның түрлері - 3 сағат.

1. Сатудың нарықтық құны мен бағасы.
2. Құнның нарықтық емес түрлері.
3. Инвестициялық құны. Таратушы құны. Баланстық құны.
4. Бизнесті бағалау топтарының қағидаты.
5. Нарықтық ортамен байланысты қағидалары.
6. Бизнесті бағалау құнының математикалық негіздері.
7. Бағалау құнына ықпал ететін қаржы көрсеткіштері.

4 тақырып. Корпорацияның айналым капиталы - 3 сағат.

1. Бағалау бойынша тапсырманың қойылуы.
2. Бизнестік бағалаудағы салық аспектісі.
3. Компанияны қайта құрылымдау және қайта ұйымдастыру, сату.
4. Бағалау кезеңдері. Бағалау сапасы.
5. Ақпараттық қамтамасыз ету жүйесі.

6. Ішкі және сыртқы мәліметтер.
7. Қаржы құжаттамасын әзірлеу және өңдеу.
8. Есептемені инфляциялық түзету.

5 тақырып. Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолы - 2 сағат.

1. Бағалаудың табысты тәсілінің негізгі ережелері.
2. Табыс жолын қолдану барысында ақша құнын есепке алу уақыты.
3. Табыс капитализациясының әдісі.
4. Ақшалай ағындардың дисконттау әдісі.
5. Бизнесті бағалау табыстарын болжау.

6 тақырып. Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолын салыстыру - 2 сағат.

1. Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолын салыстыру ерекшеліктері.
2. Капитал нарығының әдістері және мәмілелері.
3. Салалық байланыстардың әдісі

7 тақырып. Бизнесті бағалаудың шығынды жолы - 2 сағат.

1. Кәсіпкерліктің құнының бағасы үшін қолданылатын мән және әдістер.
2. Таза активтердің құнының әдісі және оның негізгі ерекшеліктері кәсіпкерліктің тағы басқа элементтерін кәсіпорынның құнының бағасын өткізуінде.
3. Таза активтердің әдісі.
4. Таратушы құнның әдісі.

8 тақырып. Акциялардың бақыланатын және бақыланбайтын пакетінің құнын бағалау - 2 сағат.

1. Акция бумасының құнын бағалаудағы кәсіпорынды бақылау деңгейіндегі есептеме.
2. Сый ақылар және жеңілдіктердің есепке ала отырып акциялар бумасын бағалау.

9 тақырып. Компания құнын бағалау бойынша есептеме - 2 сағат.

1. Бағалау туралы есептеме мазмұнына талаптар.
2. Есептеменің негізгі бөлімдерінің мінездемесі.
3. Құнды қорытынды бағалауға мәліметтермен келістіру.

10 тақырып. Инвестициялық жобаларды бағалау - 2 сағат.

1. Орны толатынның (срок окупаемости) (мерзімі) кезеңі.
2. Табыстың ағымдағы таза құны.
3. Жобалардың табыстылығының мөлшерлемесі.
4. Жобалардың табыстылығының ішкі мөлшерлемесі.
5. Табыстылықтың модифицировальық мөлшерлемесі.
6. Қаржы менеджментінің табыстылығының мөлшерлемесі.

11 тақырып. Қайта құрылымдау мақсаттары үшін компания құнын бағалау - 2 сағат.

1. Қайта құрылымдау ұғымы.
2. Қайта құрылымдаудың негізгі бағыттары.
3. Кәсіпорынның қайта құрылымдауының сыртқы стратегиясын жүзеге асыру кезіндегі бизнес құнын бағалау.

12 тақырып. Көп профилді компания құнын бағалау - 2 сағат.

1. Көп профилді компанияларды бағалау процедурасы.
2. Корпоративтік ортаның ақшалай шығындар мен пайдаларын анықтау.
3. Бизнес-бірліктері үшін капитал шығыны мен капитал құрылымын анықтау.
4. Толықтай корпорацияның соммалық құны.

13 тақырып. Несие мекемелерінің құнын бағалау - 2 сағат.

1. Банктерді құндылық бағалау күрделіліктері.
2. Меншікті капитал бойынша банктерді бағалау.
3. Акционерлер үшін еркін ақшалай ағынды анықтау.
4. Сырттай банктің бағасы.
5. Пайыздық мөлшерлеменің сәйкес келмеуіндегі пайда немесе шығындар.
6. Ішкі банктік бағалау.

10. Кеңес беру кестесі СӨЖМ (СӨЖМ СӨЖ-дің 25% құрайды)

№	Оқу түрлері	Дүйсенбі	сейсенбі	сәрсенбі	бейсенбі	жұма	сенбі
1.	Дәріс бойынша кеңес			12.35 13.25			
2.	Семинар бойынша кеңес беру		12.35 13.25				
3.	СӨЖ бойынша кеңес беру				12.35 13.25		
5.	Тест тапсырмалары бойынша кеңес беру	12.35 13.25					

11. Оқушының білімін тексеру кестесі

Дәріске бару және тәжірибелік (семинар, лабораторлық, жеке, студиялық) 0-100 баллмен бағаланады.

Пән бойынша тапсырмаларды орындау мен тапсыру кестесі.

№	Жұмыс түрлері	Тапсырманың тақырыбы, мақсаты және мазмұны	Ұсынылған әдебиет	Орындау ұзақтығы	Бақылау формасы	Тапсыру мерзімі
1	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Компания құнын бағалаудың даму тарихы. Бизнесі бағалаудың мәні және міндеттері, мақсаттары, түсінігі.		1 апта		2-ші апта
2	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Бизнесі бағалаудың қағидағтары және құнның түрлері		1 апта		3 апта
3	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Бизнесі бағалау құнын құқықтық реттеу		2 апта		4- апта
4	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Бизнесі бағалау құнындағы табыс жолы		2 апта		5-апта
	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, Глоссарий Реферат. Эссе	Бизнесі бағалау құнындағы табыс жолын салыстыру. Бизнесі бағалаудың шығынды жолы. Акциялардың бақыланатын және бақыланбайтын пакетінің құнын бағалау		2 апта		6- 7 апта
5	Межелік бақылау	Модуль 1,2			тест	8-апта
6	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Компания құнын бағалау бойынша есептеме		2 апта		9-10- апта
7	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Инвестициялық жобаларды бағалау		1 апта		11 апта
8	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Қайта құрылымдау мақсаттары үшін компания құнын бағалау		1 апта		12- апта
9	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Көп профилді компания құнын бағалау		1 апта		13- апта
	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, Глоссарий Реферат. Эссе	Несие мекемелерінің құнын бағалау		1 апта		14-апта

1 0	Межелік бақылау	Модуль 3,4			тест	15-апта
--------	-----------------	------------	--	--	------	---------

12. Оқушылардың білімін бағалау критерийлері

Пәнді зерттеу барлық өткен материалды қамтитын тестілеу формасындағы емтиханмен аяқталады. Емтиханға кіру рұқсатының міндетті шарты болып бағдарламадағы барлық тапсырмаларды орындау табылады.

Әр ссабақ 0-100 баллмен бағаланады.

Жіберу рейтингісі барлық орындалған тапсырмалардың орташа арифметикалық түрінде шығарылады (дәріске бару, үй тапсырмалары, СӨЖ тапсырмалары, тәжірибе тапсырмалары, межелік бақылау және т.б.).

Пән бойынша қорытынды бақылауға оқу бағдарламасының барлық тапсырмаларын орындаған студенттер жіберіледі (барлық зертханалық жұмыстардың, СӨЖ бойынша жұмыстар мен тапсырмалардың орындалуы мен тапсырылуы), курстық жобаны қорғау үшін оң баға алғандар және жіберу рейтингін жинаған дар (баллдан кем емес).

Әрбір пән бойынша студенттің оқу жетістіктерінің деңгейі (сондай-ақ қорытынды бақылау формасы МЕ болып табылатын пәндерден) ЖБ мен ҚБ (емтихан, сынақ, курстық жобаны қорғау) бағаларынан тұратын және олардың салмақты үлесін ескере отырып (ЖРСҮ және ҚБСҮ) қорытынды бағамен анықталады (Қ).

$$Қ = ЖР * 0,6 + ҚБ * 0,4$$

Салмақты үлестері жыл сайын университеттің ғылыми кеңесімен бекітіледі және ЖР үшін 0,6-дан, ал ҚБ үшін 0,3-тен артық болмауы керек.

Пән бойынша қорытынды бақылау тек қана оқушы жіберу рейтингі бойынша да, қорытынды бақылау бойынша да оңтайлы баға алған жағдайында ғана қорытынды баға саналады. Қорытынды бақылауға себепсіз келмеу «қанағаттанарлықсыз» бағасына теңестіріледі. Пән бойынша аралық аттестациялау мен емтихан нәтижелері студентке сол күнде не келесі күні, егер емтихан күннің екінші жартысында өткізілсе жеткізіледі.

Қорытынды бағаның дұрыс есептелуі үшін межелік бақылау мен қорытынды емтиханда 0-ден 100 балл аралығында бағаланады.

Межелік бақылау бағасы ағымдағы бағалар мен межелік бақылау бағаларынан құралады. Оқу жетістіктері, яғни «Қаржы» мамандығы бойынша студенттің білімдері, машықтары, мүмкіндіктері және біліктілігі сандық эквивалентіне және дәстүрлі баға шкаласына сәйкес келетін көпбаллды әріптік жүйе бойынша бағаланады.

Әріптік бойынша баға	жүйе	Баллдардың сандық эквиваленті	Проценттік мазмұны	Дәстүрлі жүйе бойынша баға
A		4,0	95-100	Үздік
A-		3,67	90-94	
B+		3,33	85-89	Жақсы
B		3,0	80-84	
B-		2,67	75-79	Қанағаттанарлық
C+		2,33	70-74	
C		2,0	65-69	
C-		1,67	60-64	
D+		1,33	55-59	Қанағаттанарлықсыз
D		1,0	50-54	
F		0	0-49	

13. Оқытушының талаптары, саясат пен үрдістер

Оқытушылармен барлық аудиториялық сабақтарға кешігусіз қатысуы міндетті болып табылады. Сабақты босату жағдайында деканатпен бекітілген тәртіппен өтеледі . Максималды тұрғыда екі сабақты босату рұқсат етілген. Сабаққа екі рет кешігу бір рет сабақты босатуға теңестіріледі. Екі реттен көп сабақты босату кезінде оқытушы студентті келесіде сабаққа кіргізбеуге құқылы (мәселені әкімшілік түрде шешуге дейін баруға құқылы). Дәрісте болуға топ студенттеріне жатпайтын тыс тұлғаларға тыйым салынады. Тапсырмаларды уақытында тапсыруы тиіс. Барлық тапсырмаларды тапсырудың ең ақырғы күні – емтихан сессиясының басталуына 3 күн бұрын.

Барлық тапсырмаларды тапсырмаған студенттер емтиханға жіберілмейді..

Әрбір оқу сабақтары бойынша тақырыпты қайталау мен өткен материалдарды өтеу міндетті. Оқу материалдарын меңгеру дәрежесі тесттермен немесе жазбаша жұмыстармен тексеріледі. Студенттерді тестілеу ескертусіз жүргізілуі мүмкін.

Мұғалімнің жетекшілігімен студенттердің өздік жұмысын орындау кезінде (СӨЖМ) келесі төрт негізгі функцияны ескеру қажет.

Бірінші – оқу пәндері бойынша белгіленген сабақтар аралағында алынған оқытушының ақпараты студенттермен белсенді қабылдауын жүзеге асыруды болжайды.

Екінші функция мынаны болжайды: студенттер оқытушының ұсыныстары негізінде өздігінен әдістемелік-нұсқаулық құралды, оқу әдебиеттерін зерттейді, үй тапсырмасын орындайды, бақылау және курстық жұмыстарын орындайды. Бұл кезеңде студенттен жұмыс жасау тәсілдерін білуді, қиыншылықтарды шешуі мен өзін-өзі ұйымдастыруы мен өздік тәртіп талап етіледі.

Үшінші функция студенттердің өзінің қиын жағдайларын жүйелеу мен талдаудан, қиындықтардың себептерін анықтау мен оқу материалдарын ұғу мен меңгеруден, басқа оқу істерінен тұрады. Студенттер шешілмейтін қиындықтарды оқытушы сұрақтар жүйесіне аударады (реттеп, ресімдейді), өзіндік жауап нұсқаларын құрастырады.

Төртінші функция оқытушыларға кеңес, түсіндірулер үшін бет бұруы..

14. Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Қаржылық талдау : оқулық Т. Ж. Демесінов. – Алматы : Дәуір, 2011. - 320 б.

2 Жобаларды талдау: Экономика мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы М. М. Мухамедова Павлодар : Кереку, 2010. - 83 б.

Қосымша

3 Бизнесті бағалау [Электронный ресурс] : оқу құралы Асқарова Ж. А. - Алматы : Нұр-Пресс, [2007]. - 1 с.

4 Банк ісі : оқулық С. Б. Мақыш. – Алматы : Жеті жарғы, 2009. - 552 б.

Әдістемелік нұсқаулардың
титулдық беті

Форма
Ф СО ПГУ 7.18.4/20

Қазақстан Республикасының Білім және Ғылым Министрлігі

С. Торайғыров атындағы Павлодар Мемлекеттік Университеті

Кафедра _____ «Қаржы» _____
(кафедра)

ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

_____ тәжірибелік сабақтарға _____
(сабақ түрі)

«Компания құнын бағалау» пәні бойынша

_____ (пән атауы)

5В050900 мамандығының студенттеріне арналған _____

Павлодар

Тәжірибелік (семинарлық, зертханалық, жеке, студиялық) сабақтардың мазмұны, сағаттағы олардың көлемі

1 тақырып. Компания құнын бағалаудың даму тарихы - 2 сағат.

Мазмұны:

Соңғы кезде бизнесті бағалау Қазақстанда актуальді және қажетті қызмет болып отыр. Бизнестегі әрбір операция соған жұмсалған мүлікке алдын ала бағалау өткізуді талап етеді. Бизнестің нарықтық құнын анықтау тек кепілдік мақсатта ғана емес, сату мен сатып алуды өткізу үшін, тағы да стратегиялық және басқару шешімдерін дұрыс қабылдау үшін де қажет.

Компания құнын бағалау – бизнесті бағалаудың кездейсоқ жағдайы, қызметінің көрсеткіші. Бағалау өзіне материалдық, қаржылық және экономикалық құрамдастарын қосатын стандартты әдістер негізінде жүргізіледі.

Компания құнын оның басқару қызметін бағалау үшін жүргізіледі, яғни оның болашақтағы құнын жоғарылату үшін. Сонымен қатар, стандартты сату-сатып алу операциялары, сақтандыру, акциялармен операциялар (ашық акционерлік қоғамдармен жаңа акциялар шығару, жабық акционерлік қоғамдардың акцияларын сатып алу), компанияны қайта құруда және инвестициялық жобалармен жұмыстар жүргізілгенде бағалау жүзеге асырылады. Инвесторлар үшін компания құны өте маңызды, себебі олар содан өздерінің алдағы кірістерін біле алады. Инвесторлар болашақта пайда табу мақсатында бастапқыда ақша қаражатын салады, ал қазір әлемдік экономикалық дағдарыс кезінде ақша қаражатын жоғалтып алмау үшін көптеген тәуекелдерді ескеру қажет.

Компания құнын бағалауда негізгі пункттердің бірі болып оның активтерінің бағасы, ерекше нарықтық активтері табылады. Көптеген активтер олардың жоғары салық салымының дәрежесіне байланысты, жасырынды болуы мүмкін, сонымен қатар активтер несие кепілі ретінде болуы да мүмкін. Сондықтан да активтерді бағалау жоғары қызығушылыққа ие. Көп жағдайда активтерді бағалау әртүрлі әдістер арқылы жүзеге асырылады, және соңында қорытынды баға беріледі. Бағалауды компанияны дұрыс бағалай алатын, негізінде активтерді бағалай білетін, тәжірибелі бағалаушы жүргізу қажет.

Компанияның құнын тиімді бағалау, оның даму кезеңдері жайлы түсінік.

- 3 кезең: (нарықтығы) төңкеріліске дейін, кеңес, қазіргі
- Жер бағасы
- Жылжымайтын мүліктің бағасы
- (фабрика)кәсіпорынның бағасы
- Мүліктің бағасы
- Кәсіпкерліктің бағасы
- Шығынды
- Салыстырмалы
- Табысты

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

- 1 Компания құнын бағалаудың даму кезеңдері.
- 2 Кеңес уақытындағы кәсіпорын құнын бағалау.
- 3 90-шы жылдардағы бизнесті бағалау.
- 4 Нарықтық экономика жағдайындағы бизнесті бағалау.
- 5 Бизнес құнын бағалаудағы шетел тәжірибесі.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Компанияның құнын тиімді бағалау рөлі мен бағалаудың негізгі әдістері: олардың мазмұны және компания құнын бағалаудың қазіргі жолдарын зерттеу бағытын меңгеру қажет.

2 тақырып. Бизнесі бағалаудың мәні және міндеттері, мақсаттары, түсінігі. - 2 сағат.

Мазмұны:

Бағалау қызметпен бағалау қызметтің субъекттерінің нарықтық немесе басқа меншіктің бағасының объекттерінің қатынасындағы анықтау бағыты қызметі ұғылады.

Кәсіпкерліктің құнының бағасы, сонымен қатар меншіктің кез келген басқа объектісі сияқты, нақты уақыт, нақты шарттарында ол ықпал ететін факторлардың есепке алуы бар, ақшалай өрнегіндегі объекті құнының шамасын анықтауындағы нысананы көздейтін, ретке салған процессі болады.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Бизнесі бағалаудың ұғымы, мақсаттары, міндеттері және мәні.
2. Бизнес құнын бағалауды анықтау кезіндегі факторлар.
3. Бизнесі бағалау субъектілері мен объектілері.
4. Бағалау субъектісі сияқты бизнестің ерекшеліктері.
5. Бағалау субъектілері мен объектілерінің өзара байланысы.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Бизнесі бағалаудың ұғымы, мақсаттары, міндеттері және мәнін меңгеріп, Бизнес құнын бағалауды анықтау кезіндегі факторлар түсіктеріне назар аудару қажет.

3 тақырып. Бизнесі бағалаудың қағидаттары және құнның түрлері - 1 сағат.

Мазмұны:

Өткізілетін бағаның мақсаттарына байланысты және бағашының есептелетін факторларының сан және нарықтық құн, немесе түр, өте жақсы нарықтықтан да үміт артады. Ресей федерациясының құнының 10 түрлері анықталған, соның ішінде:

- нарықтық құн;

Нарықтық құн — демек, бұл осы объект бойынша мәміленің тараптары дұрыс жұмыс істегенде, бәсекелестік шарттарындағы ашық нарықта мәміле бағасының шамасы қандай болмасын, барлық жағдайды қажетті мәліметпен орналастыра ойыға келгенде істей алатын ықтимал бағалар:

- бағаның объектісінен айрылуына, тараптардың бірі міндетті емес, ал басқа бір жағы орындауды қабылдауға міндетті емес;

- мәміленің тараптары мәміленің заты туралы хабарға қаныққан және өз мүдделерінде жұмыс істейді;

- ашық офертті формадағы сатуға ұсынылған ұқсас объект, яғни тип бағасы үшін;

- мәміленің бағасы өз тарабынан объектке сый ақы, мәміле тараптарының қатынасындағы мәмілені қай тұлға болмасын іске асыру кезінде беріледі.

- бағаның объектісіне төлеу ақшалай формада бейнеленген

- шектелген нарығы бар баға объектісінің құны;

- баға объектісінің орның басуының құны;

- баға объектісі көшірмесінің құны;

- қазіргі күйіндегі баға объектісінің қолдану құны;

- инвестициялық құн;

- салық өндірудің мақсаттары үшін объектінің құны;

- таратушы құн;

- қайталап пайдаға асыру құны;

- арнайы құн.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Сатудың нарықтық құны мен бағасы.
2. Құнның нарықтық емес түрлері.
3. Инвестициялық құны. Таратушы құны. Баланстық құны.
4. Бизнесті бағалау топтарының қағидаты.
5. Нарықтық ортамен байланысты қағидалары.
6. Бизнесті бағалау құнының математикалық негіздері.
7. Бағалау құнына ықпал ететін қаржы көрсеткіштері.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Сатудың нарықтық құны мен бағасын, есептеу әдістерін меңгеріп, бағалау құнына ықпал ететін қаржы көрсеткіштеріне назар аудару қажет.

4 тақырып. Корпорацияның айналым капиталы - 1 сағат.

Мазмұны:

1. Баға стандарттары, кәсіпорынның бағасы үшін қолданылатын бағалар: кәсіпкерліктегі құнның бағалау принципі, бағалар құнының түрлері, әдістері.

Өткізілетін бағаның мақсаттарына байланысты және бағашының есептелетін факторларының сан және нарықтық құн, немесе түр, өте жақсы нарықтықтан да үміт артады. Ресей федерациясының құнының 10 түрлері анықталған, соның ішінде:

- нарықтық құн;

Нарықтық құн - демек, бұл осы объект бойынша мәміленің тараптары дұрыс жұмыс істегенде, бәсекелестік шарттарындағы ашық нарықта мәміле бағасының шамасы қандай болмасын, барлық жағдайды қажетті мәліметпен орналастыра ойыға келгенде істей алатын ықтимал бағалар:

- бағаның объектісінен айрылуына, тараптардың бірі міндетті емес, ал басқа бір жағы орындауды қабылдауға міндетті емес;

- мәміленің тараптары мәміленің заты туралы хабарға қаныққан және өз мүдделерінде жұмыс істейді;

- ашық офертті формадағы сатуға ұсынылған ұқсас объект тип бағасы үшін;

- мәміленің бағасы өз тарабынан объектке сый ақы мәміле тараптарының қатынасындағы мәмілені қай тұлға болмасын іске асыру кезінде беріледі.

- бағаның объектісіне төлеу ақшалай формада бейнеленген

- шектелген нарығы бар баға объектісінің құны;

- баға объектісінің орның басуының құны

- баға объектісі көшірмесінің құны;

- қазіргі күйіндегі баға объектісінің қолдану құны;

- инвестициялық құн;

- салық өндірудің мақсаттары үшін объекттің құны;

- таратушы құн;

- қайталап пайдаға асыру құны;

- арнайы құн;

Үш қағида бағасының тобын ерекшелеуге болады:

1. негізделген меншік иесі ұсыныстарында

- ол қандай болмасын пайдалы потенциалдық меншік ие болса, баға объектісінің пайдалылығының қағидасы - тек қана құнмен ие бола алады

- орның басудың қағидасы - тиімді сатып алушы, көбірек ең төменгі бағаның меншігіне төлемейді;

- күту қағидасы - құнның күтілетін оқиғаларының негізі, объект қанша табыс әкелсе соншалықты оның бағасы болады.

2. пайдалануға қатысты меншіктер

- қалдық өнімділіктің қағидасы - жерге еңбек, капитал және кәсіпкерлікке шығын сияқтығынан кейін төлеуге жатқызылған таза табыс сияқты өлшенеді;

- үлестің қағидасы - бағаның объекті факторының кез келген қосымшасы

қосылады;

- тепе-теңдіктің қағидасы - өндіріс факторлары бір-бірімен пропорционал қатынаста болуы керек;

- өсетін және кішірейетін табыстар немесе шекті өнімділіктің қағидасы – анықталғанға дейін негізгі өндіріс факторларына қосымша қорлар.;

- эк қағида. шамалар немесе эк. өлшем - эк ауытқу. Тартымдылықты төмендетуге алып келген өлшем, демек объекттің құны;

- эк қағида. бөлінулер - мұндай тіркес мүліктік дұрыс айтады, ағымдағы және күтілетін пайдалардың ұтымды құрылымы және салдар, максимал құны қамтамасыз етіледі.

3. қағидалар, нарықтық ортаның мерзімді әсерлері:

- бағаның объекттеріне сұраным және ұсыныс қағида нарықтармен бекітіледі;

- бәсекелестіктің қағидасы - осы нарықтағы өзгерістерде есепке алынады;

- сәйкестіктің қағидасы - тауардың бағасы бар нарықтық қажеттіктерінің сәйкестігі;

- тәуелділіктің қағидасы - баға объектсінің құны сыртқы және ішкі ортаның факторларынан тәуелді болады

- өзгерістің қағидасы - социалистік, эк факторлардың өзгерісі, (саяси) уақыт өткенде бағаның объектсінің құны ықпал етеді.

4. Ең жақсы және (Ннэи) өте тиімді қолданудың қағидалары - топтардың барлық синтез қағидасы. Бұл қағида: барлық заңға сүйенген талаптар және шектеулерге жауап береді, физикалық жағынан іске асырамыз, экономикалық жағы тиімді, барынша өнімдіміз, яғни құн ағымдағы бағаларын объектісінде ең жоғары қамтамасыз етеді

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Бағалау бойынша тапсырманың қойылуы.

2. Бизнесік бағалаудағы салық аспектісі.

3. Компанияны қайта құрылымдау және қайта ұйымдастыру, сату.

4. Бағалау кезеңдері. Бағалау сапасы.

5. Ақпараттық қамтамасыз ету жүйесі.

6. Ішкі және сыртқы мәліметтер.

7. Қаржы құжаттамасын әзірлеу және өңдеу.

8. Есептемені инфляциялық түзету.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Бизнесік бағалаудағы салық аспектісін, компанияны қайта құрылымдау және қайта ұйымдастыру, сату ролін ашыңыз, ақпараттық қамтамасыз ету жүйесін анықтау қажет.

5 тақырып. Бизнесік бағалау құнындағы табыс жолы - 1 сағат.

Мазмұны:

1. Табыс жолы: мән және әдістер

Табыс жолы - табыстардың баға объектілерінің құн бағасының әдістер жиынтығы негізінде анықталатын баға объектсінен күтілетін табыс..

Кәсіпорынның бағасына табыс жолының логикасы келешек табыстардың өлшемі туралы инвестордың ұсынысын ең жақсы қамтып көрсетеді.

Жұмыс істейтін кәсіпорын шеңберінде бағаланатын бірнеше әдіс бар. Нақты әдісті таңдауда объекттен және баға мақсаттарымен тәуелді болады, нарықтық ортаның күйі және шекті нәтижелерге ықпал көрсететін басқа факторлардың қатары бағашының қарамағында болады. Кәсіпкерліктің келешек табыстарының ағымдағы құнына қарағанда, потенциалдық инвестор бағаны осы кәсіпкерлікке төлемейді. Меншік иесі өзінің кәсіпкерлігін ағымдағы келешек табыстарда болжанған төмен бағамен сатпайды.

Кәсіпкерліктің құнының шеңберінде табыс жолы анықтала алады:

- пайда капитализациясының әдісімен;

ақшалай ағындардың дисконттаулары әдісімен.

2. Кәсіпкерлік құнының бағасы үшін ақшалай ағындардың дисконттаулар әдісі

!!! ААД әдісі дүниежүзілік тәжірибеде кең қолданылады. Ақшалай ағындардың әр түрлі жарыстары жаңадан көрінген кәсіпорындардың бағасы, әдетте мүмкін болсалардың жанында қолданылады. Мысалы, сонымен бірге (туризм) маусымдық ауытқуға душар болған кәсіпорындардың бағасы үшін қолданамыз. Осы әдіс инвестор үшін басты сипаттамалардың бірі болып табылған, оның нарықтық құны кәсіпорынның бір жағынан қарағанда тура сипатталады.

Ақшалай ағындардың дисконттау әдісі, болжалданған келешек табыстарды алуымен ағымдағы құнның көрсеткіштерінің аудармасында негізделген. Оның айырмашылық ерекшелігі және бас қадыр-қасиеті, ол табыстардың жүйесіз өзгерістерін ескеруге мүмкіндік беруі болып табылады. Берілген әдіспен, баға ақшалай ағымдарының болжам спектрінің құрастыруы қосылады. Жалпы табыстардан әрдайымды, айналмалы шығындарды, амортизациялық шығындар және сатуға шығындар, проценттер және салықтар және әр жылғы болжамды кезеңіне таза табыстың болжамы жасалына алады. Содаң соң инвестициялық талдау жүргізілуімен қатар дисконт ставкасы есептеледі. Компания құнының шамасы болжам мерзімінде анықталады. Әйтеуір, ақша ағымының ағымдағы сома құны сияқты, әйтеуір, кәсіпкерлік құнының алдын ала көлемі, болжам кезеңінде және болжамдау кезінде ағымдағы құн мәні анықталады.

ААД таңдау: меншікті капитал үшін; барлығы үшін инвестиция капиталы. Ақшалай амортизациялық төлемі таза пайданың меншікті капиталы үшін ағын салықтардың төлемінен кейін таза айналым капиталының (өсу) кішірейтуі (іргелі салым) активтерінің сатуы - ұзақ мерзімді қарыздың (кішірейту) өсуі. Кәсіпорынның (акционерлік) меншікті капиталын нарықтық құндарды бұл үлгіні қолдануына үміт артады. Ақшалай барлық инвестиция үшін ағын.пайыздар және салықтардың төлеуіне дейін пайда капиталы амортизациялық төлемінің пайда салығы таза айналым капиталының (өсу) кішірейтуі - (іргелі салым) активтерді сатуы. Егер жеткіліксіз өтімділік акциялардың миноритарлық пакеті бағаланса, онда жеткіліксіз өтімдікке сипат және бейбақылау жеңілдігі есепке алынады.

3. Табыс капитализациясының әдісі: ұғым және кезеңдері

Пайданың капитализациясының әдісі қаржы жағдайында тұрақты және табыстардың ағын саласы үшін өз жарамдылығы, сонымен бірге тұрақты болып табылады, дәлелдейтіні кәсіпорындардың бағасының жанында қолданылады. Осы әдісті кәсіпкерліктің бағасында бірақ жылдаптарға пайдалар немесе ақшалай ағындар шамаларының түбегейлі тербелістері, бағаланатын кәсіпорындардың тән көпшіліктері артынан сирек болады.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Бағалаудың табысты тәсілінің негізгі ережелері.
2. Табыс жолын қолдану барысында ақша құнын есепке алу уақыты.
3. Табыс капитализациясының әдісі.
4. Ақшалай ағындардың дисконттау әдісі.
5. Бизнесті бағалау табыстарын болжау.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Бағалаудың табысты тәсілінің негізгі ережелерін және табыс жолын қолдану барысында ақша құнын есепке алу уақытына, әдісіне назар аудару қажет.

6 тақырып. Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолын салыстыру - 1 сағат.

Мазмұны:

1.Салыстырмалы жол: кәсіпкерліктің әр түрлі объекттерінің бағасы үшін, әдістердің мәні және қолданылуы

Салыстырмалы жол қарастыруымен фирманың меншікті капиталының құндылығы

анықтайтын бағасы бойынша құрастырылған нарықтың жеткілікті сомасымен сатылады. Басқаша айтқанда, бағаланатын кәсіпкерліктің құндары өте ықтимал бағамен, ұқсас фирмада нарықтың жазып алған нақты сатулары болады. Салыстырмалы жол қарастыруымен меншікті капитал құндылығы анықтаған бағасы бойынша, құрастырылған нарықтың жеткілікті сомасымен сатылады.

Салыстырмалы жолдың негізгі артықшылығы, бағашы ұқсас кәсіпорындардың сауда-саттық бағдарлаушысы болып табылады. Демек, салыстырмалы жол мәліметте негізделеді және нәтижелер кәсіпорынмен өндірістік - іс жүзінде жеткен заңсыз қаржылық қызметтерді қамтып көрсетеді, осы уақытта табыс жолы келешек табыстар туралы болжамдарына бағытталған. Салыстырмалы жол сонымен бірге, сол кезде бағалау тәжірибесінде қолданылады және елеулі кемшіліктерін қамтиды. Таңдау мақсаттарына тәуелді болып, объект және бағаның нақты шарттарының тәуелді болуында 3 түрлі негізгі әдіс қаралады: Біріншіден, есептеу үшін базасы, өткен қаржы нәтижелері болып табылады. Демек, әдіс кәсіпорынның даму перспективасын болашақта аяққа басады. Екіншіден, салыстырмалы жол бағаланатын кәсіпорын бойынша ғана жағдай болуы мүмкін. Аналогтердің кәсіпорындарынан қосымша мәлімет алу, оған күрделі және қымбат бағалы процесс жеткілікті. Үшіншіден, бағашы күрделі түзету істеу керек, қорытынды шама маңызы және аралық есептеулерге де түзету енгізуі керек кезінде маңызды дәлелдеуді талап етеді. Бұл іс жүзінде ұқсас абсолютті кәсіпорындар жоқ екенімен байланысты. Салыстырмалы жол таңдауы басты үш негізгі әдістер қолдануын қарастырады, таңдау мақсатында объект және бағаның нақты шарттарынан тәуелді болады.

1. Компанияның әдісі немесе капитал нарығының әдісі, ашық фондылық нарық құрастырған баға қолдануында негізделген. 2.. Мәмілелердің әдісі немесе сатулар әдісі, кәсіпорынның алуына бағада бағытталған немесе оның акцияларының бақылау пакеттері. Бұл осы әдісті өте ұтымды қолданылу аясын анықтайды - 100%-ды капитал бағасы, немесе акциялардың бақылау пакеттері 3. Салалық коэффициенттердің әдісі. Салалық коэффициенттердің әдісі немесе салалық байланыстардың әдісі, бағамен және нақтылы қаржы параметрлерінің арасындағы кеңес берілетін байланыстардың қолдануында негізделген. Салалық коэффициенттер кәсіпорынның меншікті капиталының бағасының аралығында, байланысқа ұзақ статистикалық бақылауларын негізге ала отырып, аналитикалық ұйымдармен әдетте есеп айырысады және ең маңызды өндірістік - қаржы көрсеткіштермен.)

2. Серіктестік – аналогының әдісі, оның ең басты ерекшелігі және кәсіпкерліктің құн бағасын қолдану шарттары.

Бағалардың қолдану негізінде, ашық қор нарығы құрастырылған. Кәсіпкерліктің баға базасын салыстыру үшін ашық түрдегі акционерлік қоғамдардың бір акциясының бағасы қызмет көрсетеді. Демек, осы әдіс таза түрде (бақылаулы емес) миноритарлық акциялар пакетінің бағасы үшін қолданылады. - кәсіпкерліктің бағасы. Жылжымайтын мүлік баға базасын салыстыру үшін бір квадрат метрдің бағасы қызмет көрсетеді.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Бизнесі бағалау құнындағы табыс жолын салыстыру ерекшеліктері.
2. Капитал нарығының әдістері және мәмілелері.
3. Салалық байланыстардың әдісі

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Бизнесі бағалау құнындағы табыс жолын салыстыру ерекшеліктерін, капитал нарығының әдісінің артықшылықтары мен кемшіліктерін сипаттау.

7 тақырып. Бизнесі бағалаудың шығынды жолы - 1 сағат.

Мазмұны:

1. Шығынды жол: кәсіпкерліктің құнының бағасы үшін қолданылатын мән және

әдістер.

Кәсіпкерліктің бағасындағы (шығынды) мүліктік жолды бір жағынан алып қарасақ, алып кеткен кәсіпкерліктің шығындар құны қарайды. Баланстық активтер құны және кәсіпорын міндеттемелері инфляция жағдайында, нарық конъюнктураларының өзгерістері, әдістің қолдану есептері нарықтың құнына сәйкес келмейді. Нәтижесінде бағашының алдында кәсіпорын түзетуін өткізу есепке алынады. Әйтеуір, орындалу үшін бұл баланстың әрбір активінің қисынды нарықтық құнының бағасы алдын ала жеке жүргізіледі, содан соң ағымдағы міндеттемелер анықталады, сосын кәсіпорын активтерінің сомасының құны. Нәтижесінде кәсіпорынның меншікті бағалау құны көрсетеді.

Меншікті капитал = Активтер - Міндеттемелер.

Демек, шығынды жолдың бас белгісі - бұл бағаланатын мүліктік кешені, элемент бойынша баға құрама бөліктері бытырайды, әрбір бөліктің бағасы істелінеді, содан соң мүліктік кешенінің құны ол құндардың жинақтаулар жолының бөліктерін алады..

(шығынды) мүліктік жолдағы негізгі формула болып табылады: Активтер меншікті капитал - міндеттеме.

Осы жорық екі негізгі әдістермен ұсынылады:

- Таза актив әдісі;
- Ликвидация құнының әдісі.
- Қолданылу аясы

Шығынды негізде бағаға жол өте қолайлы болып табылады:

- мемлекеттік объекттердің бағасының жанында;

- Мүліктің бағасын есептеуде, арнайы қолданылу үшін арналған: ол мектеп, мәдени ғимараттар, аурухана, поштаның ғимараты (табыстың алуысыз).

- бухгалтерлік есеп үшін негізгі қорларды қайта бағалау;

- Бағалау мақсатындағы салық өндірулер және сақтандыру мүлікті сотпен бөлісуінде;

- ашық саудаларда дүниелерді сату

2 әдіс. Таза активтердің құнының әдісі және оның негізгі ерекшеліктері кәсіпкерліктің тағы басқа элементтерін кәсіпорынның құнының бағасын өткізуінде.

Бұл әдістер, аналогтердің теңестіруін талап етпейді, тек қана бағаланатын фирманың мәліметтеріне тұрақтанған. Мән: міндеттемелердің нарықтық құнын шегеретін осы баланстарды коррекция активтердің нарықтық құн жолымен анықталады.

Таза активтердің құнының есептеуі бірнеше кезеңдерді қосады:

1. Фирманың қаржы құжаттамасы тағы басқалар есеп беру балансы зерттеледі. Егер қаржы құжаттамасы тексерушімен расталмаса, бағашы өзі немесе тәуелсіз тексерушіні шақыруға құқықты. Балансқа түзетулер енгізіледі. Анықтап алған баланс қорытындысы жасалынады.

2. (пассивтың элементтері және активтерді қайта санау) экономикалық баланс нарық бағасы бойынша жасалады:

- Нм тозуды шегермеге алуда баға бойынша баланстың активтерінде бар болады. Эк құрастырулар процессте. белгілі бөлігінің балансы жоғалтқан өз құндарымен мойындала алады.

- Материалдық активтерді құнның бағасы жылжымайтын мүліктің бағасы, жабдықтың әдістері тағы басқалар негізгі активтер өндіріп алады. Негізінен нарықтық және шығынды жол қолданылады. Құндар стандарты кең таралған. Орның басудың құны;

- Тауарлық-заттық қорлар түгендеу нәтижелері бойынша талданады. Алынған қорлар әлдеқашанғы жұмсалмайтын заттар - бағалар бойынша іске асыру шығындарын шегермеде іске асырады.

- Егер оларға қатысты пайда бар болса, мерзімдердің бұл шығындары, номиналды құн бойынша бағаланады;

- Дебиторлық мына жағынан талданады, ықтималдық және оның алу

мерзімдерімен. Дебитті алуға байланысты ол бірнеше айды қамтыса онда эк-а балансында кәсіпкерліктің сомасын келтіру керек болады.

- Сол сияқты дебиторлық арт – а кредиторлық арт түзетіледі

- Сол кездегі кәсіпкерлік бағасында жұмыс жасайтын, финанстық актив курсы бойынша. Қаржы активі бағаланатын серіктестікке басқа кәсіпорынның акциялары кіреді, бағашыға олардың құның және жоғарғы әдістерін бағалау керек.

- Мол пайданың әдісі бойынша Гудвилл бағаланады

- Баланс Эк-шы меншікті капиталды құнының өзгерісі жолымен қалыптасады;

3. Экономикалық баланстың негізінде активтер құны және міндеттемелердің құнымен анықталады.

4. Кәсіпкерліктің құны, экономикалық актив құнына, экономикалық құн міндеттемелеріне тең.

3 әдіс. Кәсіпкерліктің құнының бағасы үшін таратушы құнның әдісі және оның мәні.

- Объектінің құның анықтау мақсатында банкроттық және оның мүмкіндік күйінде бағаланады.

- Егер серіктестік құны қызметінің ликвидация құнына қарағанда, жоюдың жанында биік бола алады

Ликвидация құнының есептеу әдісі нарықтық құн активі мен міндеттемелерінде негізделген. Таза актив құн әдісіне қарағанда, кәсіпорын жағдайында анықталады.

Ликвидация құның есептеген кезде гудвилл босатылады, қалған НМА құны нөлге тең болады, сондай-ақ мұнда сатып алушылар болмауы мүмкін.

Ең басты ерекшелік мұнда, кәсіпорын ликвидация активін міндетті түрде төлеу керек және бағаны төмендету керек, ол нарық құнынан төмен болуы керек, сонда ол ликвидацияны қамтамасыздандырады. Сатылған активтер құнынан міндеттеменің құны шегеріледі, комиссияның арашалауы салықтарды сату дүниесі мен кәсіпкерліктің шығыны. Барлық табыстар мен шығындар бағаны анықтау кезінде болу керек.

4 әдіс. Кәсіпкерліктің құнының бағасындағы опциондар және оның қолдануы шартының әдісі. (Есиповтан алынған).

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1 Кәсіпкерліктің құнының бағасы үшін қолданылатын мән және әдістер.

2 Таза активтердің құнының әдісі және оның негізгі ерекшеліктері кәсіпкерліктің тағы басқа элементтерін кәсіпорынның құнының бағасын өткізуінде.

3 Таза активтердің әдісі.

4 Таратушы құнның әдісі.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Кәсіпорынның меншікті бағалау құның көздерін меңгеріп, құнның әдісінің артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау қажет.

8 тақырып. Акциялардың бақыланатын және бақыланбайтын пакетінің құнын бағалау - 1 сағат.

Мазмұны:

1. Акциялардың бақыланбайтын пакетінің құнын бағалау реті.

Акциялардың бақыланбайтын пакетінің - миниотарлық, меншік иесінің акцияларының сату жағдайында акционерлердің еншісі бағалауға мүмкіндік береді.

Капитал нарығының әдісі арқылы иеліктегі бақыланбайтын пакетінің бағасы анықталады, еркін жүзеге асырылатын кішірек еншімен құны, атап айтқанда, бұл әдіс дүниежүзілік қор нарықтарға акциялардың баға белгілеулері туралы мәліметте тұрақтанады.

Егер бағашыға бақыланатын пакетінің деңгейінде құның алу керек болса, онда құнға, капиталдың нарығынан алған әдісімен бақылау сипатына сый ақыны қосу керек. Бақыланатын пакетінің миноритар құның алу үшін, бақылау пакетінің құнынан, табыс әдістерімен алынған,

мүліктік жолдар, мәмілелердің әдісі үшін бейбақылауға жеңілдік алу керек.

2. Акциялардың бақыланбайтын пакетінің бағасына негізгі жолдар.

Үш негізгі жолдар бар.

Бірінші жол «Жоғарыдан төмен»

Үш негізгі жолды қосады.

1. Дисконтталған ақшалай ағындардың, капитализация табыстарының, таза активтердің құны, таратушы құнның әдісі, сонымен бірге мәмілелердің әдісімен барлық кәсіпорынның құны бағаланады.

2. Кәсіпорынның жалпы құнының бөлігі пакетіне пропорционал бейбақылауымен есеп айырысады. Сайып келгенде, база мөлшері, осыдан бейбақылау пакет сипатында жеңілдігінің есептелуі, берілген пропорционалдық пакетінің еншісі жалпы кәсіпорын құнымен бақылаудың барлық құқықтарын қосу негізінде.

3. Анықталады, содан соң бейбақылау жеңілдігін пропорционал еншісінен шегереді. Сайып келгенде, бұл этапта бірнеше қажетті және жеткіліксіз өтімділікке қосымша жеңілдіктің көлемі қаншалықты екені белгілену керек.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Акция бумасының құнын бағалаудағы кәсіпорынды бақылау деңгейіндегі есептеме.

2. Сый ақылар және жеңілдіктердің есепке ала отырып акциялар бумасын бағалау.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Бақыланатын пакетінің миноритар құның алу үшін, бақылау пакетінің құнынан, табыс әдістерімен алынған, мүліктік жолдар, мәмілелердің әдісі үшін бейбақылауға жеңілдіктерін меңгеру қажет.

9 тақырып. Компания құнын бағалау бойынша есептеме - 1 сағат.

Мазмұны:

1. Есеп, құрылым және есептеу нәтижесінің мазмұны. Есептеу нәтижесінің баға туралы келісім шартпен және кәсіпкерлік құнының бағасының мақсатымен байланысы.

Заңның 11-шы бабына сәйкес, баға туралы келісім шарттың орындалуымен баға объектісі дер кезінде құрастыру болып табылады және бағалаушымен берілетін тапсырма жазбаша түрінде құрастырылған заңның талаптарын қоса баға туралы есептеу нәтижесінің баға объектісі болып табылады.

Бағалаушының алдында кәсіпкерлік бағасы туралы есептеу нәтижесін жазуында келесі негізгі есептер тұрады: біріншіден, талдау логикасын айту керек; екіншіден, бағаның барлық маңызды сәттерін жазып қою; үшіншіден есептеу нәтижесін дайындау керек, оның тұтынушысы талдау ниетінде қайталай алатындай етіліп және бағашы жасайтын келісімге келер еді. Берілген есептер шешімі талаптарды орындау қатарында болуы мүмкін.

Ең алдымен, ол мәліметті қолданушыларының есептеу нәтижесін қабылдау үшін қисынды болу керек. Әрбір келесі мәселенің мазмұндамасы алдыңғы мәліметтен алу керек, әр түрлі бөлімдердің қорытындылары бір-бірін толықтыру және жалпы шешімге жұмыс істеу керек. Есептеу нәтижесінің материалын қабылдау жеңілдетеді, егер соңғысы жақсы толық болса және қажет ақпаратты қамтыса, құжаттармен расталатын. Сонымен бірге есептеу нәтижесі жоқ мәліметтермен салмақ салуға болмайды. Көбінде есептеу нәтижесін қабылдау стильмен анықталады, онымен жазылған. Ол бұл есептеу нәтижесін кім қабылдайтынына тәуелді. Бағашы қызметтерінің тұтынушылары ол адамдар, бағаның терминологиясымен таныс еместер, сондықтан кәсіби терминдер түсіндірілу керек.

Бағаның мақсаттарына тәуелсіздің есептеу нәтижесінің құрылымы біркелкі: ол ортақ бөлімдіге қағидаларда негізделген. Есептеу нәтижесінің негізгі бөлімдері:

1. Кіріспе.

2. Жалпы экономикалық бөлім.

3. Саланың қысқаша мінездемесі.

4. (фирма) кәсіпорынның қысқаша мінездемесі.

5. қаржылық талдаудың күйі.
6. Бағаның әдістері.
7. Қорытындылар және қосымша.
8. Баға бойынша ортақ шешім.

Баға мақсаттарына және объект ерекшеліктеріне сүйене отырып, есептеу нәтижесінің құрылымына біраз өзгертулер енгізілуі мүмкін. Мысалы, дербес бөлімге кәсіпорын-аналогтары бойынша талдау мәліметі берілуі мүмкін. Егер кәсіпорын бағасына мемлекетте немесе өлкеде жалпы экономикалық жағдай қажет болса, онда оларға арнайы бөлімдер арнауға болады. Қаржылық талдаудың жағдайы бөлімге кіре алады, мынада кәсіпорын сипаттамасы беріледі.

Есептеу нәтижесінің мазмұнында болу керек:

- ❖ күн құрастыруы және есептеу нәтижесінің реттік нөмірі;
- ❖ объекттер бағаларын бағашылармен өткізу үшін негіз;
- ❖ бағашының заңды мекен – жайы және оған берілген лицензия туралы хабар, оған берілген мүлік бойынша бағалау қызметін жүзеге асыру;
- ❖ Баға объектісінің дәл сипаттамасы, ол объекті бағасының қатынасында, заңды тұлғаға тәуелді.
- ❖ заңды тұлғаның реквизиттері және берілген баға объектісінің баланстық құны;
- ❖ бағаның стандарттары сәйкес келетін баға объектілерінің құнының анықтау үшін, оларды дәлелді қолдану тек берілген бағаның объектісінің бағасын өткізуінде, қолданылған бағалардың объекті бағасын өткізуі берілген мәлімет көздерді көрсетуі бойынша берілген, сонымен қатар алынған баға объектісін өткізу кезінде баға жорамалы.
- ❖ баға объектісі құнының шамалы анықтау және оның қорытынды шамасы, сонымен қатар шектеулігі және алынған нәтижеде қолдану шектері;
- ❖ баға объектісінің құнының күнің анықтау;
- ❖ құжаттар тізбелері, бағашымен қолдануда және сандық қолдану және баға объектісінің сапалы сипаттамасы.

Егер есептеу нәтижесінің қорытындысына қандай болмасын шектейтін шарттар қолданылса, онда оларды көрсету керек. Шектеулердің мысалы болып алдын ала жазулары немесе жартылай есептеу нәтижесі бола алады.

Есептеу нәтижесінің маңызды кезі-бағаның әдістер таңдау дәйектемесі. Бағаны тәуелсіз бағашы өткізу керек, сондықтан есептеу нәтижесінде бағаланатын объектідегі, бағашының дербес мүдделілігінің жоқтығын растауы және оның нарықтық құнының шамасы.

Есептеу нәтижесі үшін ондағы барлық қол қоюлар жекелердің маңызы, бағаны өткізушілер, мәтін, олардың келісімі туралы нәтижесін куәландыратын.

Егер де қайсы біреуі бағалашылардан, жұмысқа араласулардан қабылдаған, кейбір немесе есептеу нәтижесінің барлық қорытындыларымен келіспейтіні болса, онда ол өзінің дербес пікірін қосу керек, осы немесе басқа баға сұрақтарымен.

Кәсіпкерліктің бағасы туралы есептеу нәтижесі, оның мазмұны, көлем және стиль мазмұндамасы бағалар мақсатынан тәуелді болады, бағаланатын объект сипатынан және есептеу нәтижесіне тапсырыс беретіндердің қажеттіктері. Осылай, инвестор үшін есептеу нәтижесі, несие беру есептеу нәтижесінен немесе салық инспекторы үшін ерекшеленеді. Сондай-ақ есептеу нәтижесі күрделілік және бағаланатын кәсіпорын өлшемінен. Егер есептеу нәтижесінің оқырмандары тұлғалар болса, кәсіпорынмен таныс еместер болса, соңғының толық сипаттамасы міндетті түрде. Егер де есептеу нәтижесі фирманың қызметкерлері үшін арналса, онда оның толық сипаттамасы міндетті емес.

2. Кәсіпкерліктің бағасы туралы есептеу нәтижесінің мазмұны: оған жалпы талаптар, сонымен бірге өздігінен реттелетін ұйымның талаптарына байланысты.

Есептеу нәтижесі қысқаша кіріспе бөлімінен басталады-кіріспеде: тапсырманың мәні баяндалады (бағалар) және мәліметтің қолданылатын көздері қайта саналады; кәсіпорын туралы қысқаша мәлімет және оның капиталы туралы; құн түрі анықталады,

баға процессінде анықтау керек; баға әдістері жүргізіледі; берілген есептеу нәтижесінде қолданылады және қорытынды.

Тапсырмалар мазмұндамада атап өтеді: бағалау компаниясы және тап, кіммен қабылданды, мерзім, оған баға жарамдылығы және баға мақсаты.

Кіріспеде лазым сипаттау, кәсіпорын не өндіреді, қайда ол орналасқан, қандай капиталға, және соңғысы қалай бөлінеді. Бұдан әрі құнның стандарты хабарланады. Олардың мақсатына сүйене бағада қолданылады. Қолданылып жатқан құнға анықтауды пайдалы беру.

Сонымен бірге, кіріспеде бағаның әдістері қысқа баяндалады және бағаланған кәсіпорынның құнының шамасы туралы қорытынды келтіріледі.

Жалпы экономикалық бөлімде, тек қана мемлекет немесе өлкедегі ахуалы бойынша тура келуі керек, кәсіпорын дамуына әсер етеді. Бұл мәліметтер бөлімде де болуы мүмкін, баға әдісімен болжаланатын табысқа және кәсіпорын шығындарына арналады. Онда берілген бөлім белгіленбейді.

Бөлім, саланың ерекшелігі бар, есептеу нәтижесінің тұтынушысын, қазіргі кезде оның жағдайымен және келешектегі ерекшеліктерімен таныстыру керек. Ерекше ілтипаты өткізу нарығының сипатына және факторларына, сұранысқа ықпал ететін. салада және бағаланған кәсіпорын жағдайы, бастаушы бәсекеші жағдаймен салыстырғанда, сонымен бірге бөлімде бәсекешілер туралы мәлімет келтіріледі,. Бөлімнің ең басты мақсаты, кәсіпорын сипатына арналған- оның ерекшелігінің көрсетілуі және нарақтық құнға ықпалы.

Бөлімде қаралатын негізгі сұрақтар: кәсіпорын тарихы, шығарылатын тауар мәмілелері және қызметі, өткізу шарты, тізімі, менеджмент, өткен мәмілелер кәсіпорын акцияларымен.

Кәсіпорынның ағымдағы қызмет қатысының сұрақтар тобы осы бөлімде ашылады. Біріншіден, белгіленеді, қандай өнімді берілген кәсіпорын шығарады және ол қандай қызмет атқаратыны; өнімнің жүргізуші түрлері белгіленеді немесе қызметтері және олардың проценттік қатынасын көрсетеді; екіншіден кәсіпорынның келешек табыстарды болжалау үшін нарық туралы мәліметі маңызды және оның онда қандай орын алатыны, сол өнімнің тұтынушылары туралы және қаржылық жағдайы;, үшіншіден, жабдықтау жүйесі туралы мәлімет беру керек; төртіншіден осы бөлімде осы кәсіпорынның қызметкерлер саны туралы мәліметтер, қанша адам мұнда әрдайым қолы бос емес екенің көрсетеді, қаншасы уақытша және маусымды. Кадрлар квалификациясы жөнінде мәлімет берген орынды және олардың ағымдағысы.;бесіншіден, кәсіпорын бағалауында басқару жағдайы туралы міндетті түрде мәлімет беріледі. Бұл мәліметтер тізім түрінде берілуі мүмкін бастаушы жетекшілердің білімі және карьерасы туралы.

Берілген бөлім жалпылауда болатын факторлармен аяқталады, бағашы көзқарасымен, оң және теріс ықпалдар болады, кәсіпорын құнына.

Бөлім, кәсіпорынның қаржылық күйіне арнаулы, үш жолды бағаға мәліметті қамтиды: табыс, шығынды және салыстырмалы.Бөлімде бухгалтерлік баланстар талданады және кәсіпорын қызметінің қаржы нәтижелері туралы алдыңғы жыл қатарында, ең маңызды қаржы көрсеткіштер есеп айырысады. Егер бухгалтерлік есеп беруге нақтылы түзетулер енгізілсе, онда бұл есептеу нәтижесінде шағылысады.

Баға әдісінің бөлімі, берілген кәсіпорын бағасы үшін қолданылатын, таңдау әдістер дәйектемесінен не бір бастайды. Таңдаулы әдістердің осы кәсіпорын бағасының тізбегі осыдан кейін баяндалады.

Бағаланатын кәсіпорынның құнының шамасы туралы шешім осы бөлімде бітеді. Әдеттегідей, әртүрлі жол алған құндар көрсеткіштер бұл жерде кестелік формаға, оларға апарды нақтылы салмақтар, және бұл негіздерге қоса беріледі, құнның шамасы туралы шешім шығарылады.

Қосымшада қатысушы есептеу нәтижесінің жазуларындағы академиялық білім және бағашылардың кәсіби әзірлік сипаттайтын документ көшірмелері сонымен бірге

болады.

Баға туралы есептеу нәтижесіне жалпы талаптар

Баға туралы есептеу нәтижесі, дүниенің құны туралы бағашының қисынды пікірі болуы керек. Сонымен бірге, РФ-на бағалау қызметі туралы заңға сәйкес, бағашыны баға туралы есептеу нәтижесінің құрастыруында мәліметті пайдалануға міндетті, дәлел мәнінің хабар-ошар болатын құжат сияқты баға туралы есептеу нәтижесін қамтамасыз ететін ақиқаттығы.

Баға туралы сапалы есептеу нәтижесінің әзірлеулері керекті шарт келесі белгілерге есептеу нәтижесінің қанағаттандыруы болып табылады:

- бағалау қызметтің төңірегіндегі қолданыстағы заңның қойылған талаптары, баға туралы есептеу нәтижесінің сәйкестігі;

- баға туралы есептеу нәтижесі қаралатын дүниенің құндылықтарына ықпал ететін барлық маңызды тұрғыларда, бағаның объекті туралы нақты ұсыныстың қолданушысында қалыптастыруы керек (баға объектісінің толық сипаттамасы, жылжымайтын мүліктің базардағы орнын анықтау және тағы басқалар);

- баға туралы есептеу нәтижесі мынандай түрде берілу керек, баға объектісі құның қолданушы өз бетінше бүкіл жүйені жаңадан өндіре алу керек (жеке көрсеткіштердің есептеуін қоса);

- баға туралы есептеу нәтижесінде бағаға нақты жолдар, бағаның әдістері және жеке көрсеткіштерінің анықтау әдістері дәлелді болу керек;

- мәліметтер, есептеу нәтижесінде қолданылатын баға туралы, верификацияға еріксіз көнуге тиісті, яғни айғақтардың барлық көрсетілген есептеу нәтижелерінің ақиқаттығының нақты тексеру мүмкіндігі бар болу керек (жеке алғанда, баға және баға объектісінің аналог сипаттамасы, құқықтары, баға объектісімен байланыстырылатын және сол сияқтылар);

- баға туралы есептеу нәтижесінде барлық жағдай шағылысуын табу керек, жорамал, шектеу, бағаның процессінде ықыластарға қабылданған.

3. Кәсіпкерліктің бағасы туралы есептеу нәтижесінің тағайындауы, бағашының оңашалықты сақтау және жауапкершілігі.

Бағашылардың жұмыстарының нәтижесі болып табылады: баға туралы есептеу нәтижесі. Есептеу нәтижесі ресми құжат мәртебесін алады. Анықтауға қатысты істерді сотта қарастыру, анықталған мүліктің құнымен байланысты, кәсіпкерліктің және мүліктің басқа түрлері немесе бағаның құны дүниеге залал келтіргені үшін.

Кәсіпкерліктің бағасы туралы есептеу нәтижесі қажет:

- сатып алу/сату мәміледегі сенімді шешімнің қабылданулары;

- банкте несие алу туралы;

- соттағы мүдделердің дәлелдері;

- әділ сақтандыру төлеулерін алу;

- инвестор үшін құнның дәлелдемелері;

- қаржы есеп беруі;

- қайта бағалау.

Кәсіби бағалаушы қатал оңашалығын сақтау керек және өз арақатынасын жұмысшы және клиентпен сақтау керек. Клиент немесе жұмысшыдан алынған конфедициалдық мәліметті кәсіби бағашы үшінші жаққа айтпау керек, ол тапсырма нәтижесіндей тең, жұмысшы немесе клиентке істелінген. Кәсіби бағашылардың есептеу нәтижелерінің сараптамасын орындайтын тұлғалар, сонымен бірге қабылдаушы және сақталатын тиісті көшірме есептеу нәтижесінің құжаттары, кәсіби бағалаушылармен құрастырылған, толық конфедициалдықты қамтамасыз ететін және сақталынған мәліметтер.

Толық жауапкершілікті кәсіби бағашы, бағаның есептеу нәтижесінде қол қойғанында және осындай мазмұны үшін алып жүреді.

Бағашының (мүліктік) азаматтық жауапкершілігі бағаның объекттерінің бағасы

бойынша, бағаның өткізуіне келісім шарты бойынша міндеттемелерді орындамаумен немесе лайықсыз орындау келтірілген шығындар (немесе) және көрсеткен қызметтердің бағашы салдарынан келтірілген кемшіліктерін, мүлктік зиянының бағашысымен орнын толтыруға болады.

Бұл сақтандыруда бағашы өз азаматтық жауапкершілігі, бағалау қызметін жүзеге асыруда сөзсіз шарт болып табылады. Бағашылардың әрбір Сросындағы өтемақы қоры тап бұл мақсат үшін қалыптасып келді. Бұл ұжымдық жауапкершіліктің формалары.

Бағашының тәртіптік жауапкершілігі ол мүшесі болып табылған, бағашылардың өздігінен реттелетін ұйымымен бағашыға қолдануында (бағашылардың мүше Сроларының шығаруы туралы ұйғарымның шығаруы, ескерту, айыппұл, ұсыныс) тәртіптік әсердің шаралары болады. Мұндай шаралар РФ-ның заңының талаптары, бағаның федералды стандарттары, стандарттар және бағалау қызметтің ережелері, федералды заң қойылған талаптардың бағашыларының бұзылыстарында қолданылады.

4. Бағаның нәтижелерінің келісуі: сипаттама, мәні.

Жылжымайтын мүліктің объектінің нарықтық құны туралы қорытынды шешімді құрастыру үшін, бағаның нәтижелерінің ақырғы келісуін өткізу керек. Ол үшін алынған үш жолдарда бағаның нәтижелері таразының коэффициенттері берілу керек. Таразының коэффициенттерінің бағаның қалай қолданылатын әдістер қолдануының нәтижесінде, әрбір алған құнға енші бағаланатын объектінің нарықтық құнының қорытынды шамасында қатысатынын көрсетеді.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Бағалау туралы есептеме мазмұнына талаптар.
2. Есептеменің негізгі бөлімдерінің мінездемесі.
3. Құнды қорытынды бағалауға мәліметтермен келістіру.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Бағалау туралы есептеме мазмұнын, есептеменің негізгі бөлімдерін анықтау және меңгеру қажет.

10 тақырып. Инвестициялық жобаларды бағалау - 1 сағат.

Мазмұны:

Инвестициялық жоба - капиталдың өсу пайдасы қаржы алудың мақсатынан ақша қаражатына салынады.

Жобаның инвестициялары - бұл техникалық-экономикалық маркетингтің жасалынған комплексі, техника-экономиканың, құрылыстың, ұйымдардың, қаржыларды, басқарушылардың және басқа шешушілердің, құрылыстың жаңа формасында сферамен өндірістің жасалу мақсаты табысына бағытталған жұмыс істеп жатқан өндірістің техникалық қайта жабдықтауының реконструкциясы.

Инвестициялық жоба құнының бағасының жанында есептелетін қағида және факторлар.

Инвестициялық жоба факторлардың үлкен саны бойынша бағалай алады: инвестиция нарығындағы жағдай, қаржы нарығының жағдайы, кәсіби қызығушылықтарға және инвестор мүдделері, жобаның қаржы қисындылығы, геосаясат факторы т.б. Бір жағынан, инвестициялық жоба бағаның дербес объектісі немесе меншік иесі элементтер, белгіленген жұмсалатын қаражат тәсілдеріне жүктелім машиналарымен және интеллектуалды меншіктің жабдығымен т.б. қатысады. Бір жағынан, егер ақшаның мақсаты меншікті сатып алу-сату болып табылса, онда потенциалды меншік иесі қаражаттарды инвестициялауын ұйғарады, құнның қорытынды көлемімен сәйкесі, жиынтықтың үш тәсілімен анықталған: табыс, шығынды және салыстырмалы. Баға мақсаты: берілген жобаға пайдалы салым салынып жатыр ма, сонымен қатар қандай жобаны көбінен таңдауын анықтау керек.

Инвестициялық жобаны тиімділіктің бағасының жанында қолданылатын көрсеткіштер: қолданудың шарттары, салыстырмалы талдау.

Тапсырма:**Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:**

1. Орны толатынның (срок окупаемости) (мерзімі) кезеңі.
2. Табыстың ағымдағы таза құны.
3. Жобалардың табыстылығының мөлшерлемесі.
4. Жобалардың табыстылығының ішкі мөлшерлемесі.
5. Табыстылықтың модифицировальқ мөлшерлемесі.
6. Қаржы менеджментінің табыстылығының мөлшерлемесі.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Табыстың ағымдағы таза құнын, жобалардың табыстылығының мөлшерлемесін, қаржы менеджментінің табыстылығының мөлшерлемесін анықтап, оларды меңгеру қажет.

11 тақырып. Қайта құрылымдау мақсаттары үшін компания құнын бағалау - 1 сағат.**Мазмұны:**

3. Кәсіпорынның қайта құрылымдауының мақсаттары үшін кәсіпкерліктің бағасының жолы және әдістері.

Объекттің қайта құрылымдауымен қолданылатын шарттың объектілерінің өзгеруі түсініледі компанияның жұмыс істеу экономикалық нәтижесімен жоғарылату мақсатымен немесе қайта құрылымдау барысында тікелей ат салысу бойынша қолданылған шаралардан экономикалық нәтиже алу.

Екі жолдар қолданылады: шығындар бойынша жетекшілік және дифференциация. Ең алдымен бірінші жол кәсіпорынның шығыны қатал бақылауда және өндірістің тиімділігінің максимал жоғарылатуы болады; екінші - өндірістегі кәсіпорынның күштерін шоғырландыруларында және өнімдерді сатуы, рұқсатсыз бәсекелес аналогтарға ие болу.

Объекттерімен бар әсерлерінен құмарлығы, қайта құрылымдауларға жататын , келесі топтарда жағдайы қайта құрылымдаудың әдістерін бірлестіреді:

- әдістер, жатсынуға қатысты активтері,
- баланстағы әдістер, бекітуге қатысты активтері.

Белгі қойылған топтардың шеңберінде әрбір қайта құрылымдаудың әдістері адырайды.

Міндеттемелердің қайта құрылымдауының әдістері объекттің мәніне байланысты бекітіледі. Дебиторлық және кредиторлық қарыздың қайта құрылымдауының есептерінде айырмашылығы болатыны анық. Есепті дебиторлық қарызына қарағанда, талаптың құқығынан болуы мүмкін, сома алу максимал экономикалық эффектiнiң табыс жолы болып табылады. Есепті кредиторлық қарызға қарағанда, олардан өтеу сабақтас шығындардың минимизациялауы максимал экономикалық эффектiнiң табыс жолы болып табылады.

Кредиторлық қарыз бойынша кейiнге қалдыру немесе төлеу мерзiмiн ұзарту, мән бойынша, инвестициялық жобаларды iске асыру кәсіпорын құндылығының көтерілуі үшін, қажетті қосымша қарыз қаржыландыруын алуының қажетті болатынын атап өту керек. Сайып келгенде, қайта құрылымдаулар әдістерінің дебиторлық қарызы болып табылады: Дисконтпен талапты сату, құқыққа қайта жол беруі, өтеу, кейiнге қалдыру немесе мерзiм ұзарту, есептен шығару, өзара төлем. Қайта құрылымдаудың әдістері кредиторлық қарызға қарағанда - келесі есептен шығаруы, бар парыздың есептен шығаруы, кейiнге қалдыру немесе мерзiм ұзартуы, қарыздың мойындау жарамсызы, тағы сол сияқтылар.

2. Тәуелсіз сараптама өткізуінің шарттары, кәсіпорынның банкроттығының жағдайында кәсіпорын құны бағалануымен өткізіледі.

(«Банкроттық бейшаралық туралы») 2 110-ші баптар, заңның тарауы) конкурстық шығарылымда конкурс басқармасы дүние мүліктің бағасы үшін тәуелсіз бағашыны тартуға міндетті. Олардың іске асыруын мерзiмдеуі үшін, кәсіпорынның активтер

өтімдігін анықтау, жарыс өндірісінің ортақ мерзімін есептеу, осы жағдайында бәсекелес басқарушы бағасы, жарыс өндірісі шығады.

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Қайта құрылымдау ұғымы.
2. Қайта құрылымдаудың негізгі бағыттары.
3. Кәсіпорынның қайта құрылымдауының сыртқы стратегиясын жүзеге асыру кезіндегі бизнес құнын бағалау.

Тапсырмаларды орындау үшін әдістемелік нұсқаулар. Кәсіпорынның қайта құрылымдауының сыртқы стратегиясын жүзеге асыру кезіндегі бизнес құнын бағалауды меңгеру қажет.

12 тақырып. Көп профилді компания құнын бағалау - 1 сағат.

Мазмұны:

Көп профилді компанияның нарықтық құнының бағасының реті

Көп профилді компания бағасының негізгі кезеңдері:

5. Іскер бірліктерді анықтау
 - Кәсіпкерліктің түрлері бойынша оларды бөлу
 - Алдағы кеңсені ерекшелеу
6. Іскер бірліктер туралы мәліметті жинау
 - Салыстырылатын объекттер анықталсын және мәліметтер жинау
 - Мерзімін ұзартпаған бөлімшелердің қарды есептеу нәтижелерін пайдалану
3. Іскер бірліктер бағасының салмақтауын өткізу

■ Іскер бірліктер үшін анықтау

- ✓ Ақшалай ағындар
- ✓ Салық мөлшерлері
- ✓ Капиталдың құрылымдары
- ✓ Дисконттық мөлшерлер
- Алдағы кеңсе үшін анықтау
- ✓ Издержки
- ✓ Пайдалар

Дисконттық мөлшерлер

■ Іскер бірліктердің және алдағы кеңсенің ақшалай ағындарының дискондировкасы.

4. Іскер бірліктердің құнын бәрін бірге түйістіру

5. Шығын және іскер бірліктердің құнға алдағы кеңсенің пайдасын қосу

6. Қарыздың көлемін тәуекел және қосымша шығындардың бабын анықтау.

7. Іскер бірліктердің құнның компаниясының дисконтталған ақшалай ағынының жиынтық құны бар нәтижелері және құрылымдық қайта құруды пентаграмманың негіздерін құрайтын корпорацияның алдағы кеңсесін салыстыру.

2. Сыртқы және ішкі өзгерістердің есепке алуы бар потенциалдық құнының бағасы.

3. Көп профилді серіктестіктің бағасының мақсаттары және анықталатын құнның түрлері.

Негізгі мақсат:

барлық ішкі және сыртқы жақсартуларды жиынтықтың есепке алуы бар компанияның ұтымды құның анықтауы

Ірі көп профилді компаниялары өз бағалауынан ірі пайдаларын алуға қабілетті, іскер бірліктің және корпоративтік орталықтың құның анықтау кезінде;

Көп профилді компанияның нақты құнының бағасы:

Негізінде, қоңыр серіктестіктің бағасын салмақтауынан айырмашылығы болады, қандай болса да бір кәсіпкерлік шұғылданатын.

- Ерекшелік бар, құн анықталуына ықпал етеді,
- Көп профилді компаниялардың бағасының ерекшеліктері:
- Әрбір іскер бірліктерінде осындай компанияның өз меншігіндегі структура капиталы және капиталға шығыны болады;
- Іскер бірліктер көбінесе өз арасында ақшалай ағындарды бөліседі;
- Шығын және пайдалар, корпорацияның кеңселерімен байланысты, бағаларға зорға еріксіз көнеді.

!!! Банкроттық процедураларындағы баға:

Қаржылық талдау қарызшылардың күйі анықталады құнның тәуелдісі, мүліктің қарыздары үшін:

- сот шығындарының жамылғылары,
- сыйлық берулер төлеуіне шығындар жабуы төрелік бағдарлаушы,
- реттегі мүмкіндік немесе қарыздардың төлеу қабылетінің қалпына келтіруі мүмкін еместіктің анықтаулары және банкроттық туралы заңмен белгіленген мерзімдер мақсаттарында

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Көп профилді компанияларды бағалау процедурасы.
2. Корпоративтік ортаның ақшалай шығындар мен пайдаларын анықтау.
3. Бизнес-бірліктері үшін капитал шығыны мен капитал құрылымын анықтау.
4. Толықтай корпорацияның соммалық құны.

Тапсырмаларды орындауға әдістемелік нұсқаулар Көп профилді компанияларды бағалау процедурасы мен толықтай корпорацияның соммалық құнына назар аудару қажет.

13 тақырып. Несие мекемелерінің құнын бағалау - 1 сағат.

Несие мекемелерінің құнның бағасының ерекшеліктері коммерциялық кәсіпорындарға қарағанда.

Бағаның мақсаты:

- ҚР-ғы несие ұйымдары 1990-шы жылдарынан бастап бір қалыпты дамиды
- Экономиканың тұрақты өзгерістері, банктік қарыз 1998 жыл, банктерге мемлекеттің талабы несие ұйымдарының жұмыс сапасын жақсартуы және қайта ұйымдастыруды талап етеді.

• Бағаның ерекшеліктері:

Жолдар және әдістемелердің өндірулер процессінде, несие ұйымының қаржы есеп беруі және өнеркәсіптік фирмадағы банктік кәсіпкерліктің ерекшелігін және айырмашылығын есепке алуы керек

Мүдде жеке субъекттердің баға өткізуінің мүмкіндіктерінің шекараларын ұсынады: аутсайдерлермен және инсайдерлермен.

Банк құндарының жеке ұғымдарын ашу кезінде ең басты маңызға ие болады, түрлі тәуекелдер бағасы, банк құның төмендетуге жетектейді (процентті, несие, валюталық тағы басқалар).

Тапсырма:

Аудиториядағы кезекті талқылау үшін келесі сұрақтар:

1. Банктерді құндылық бағалау күрделіліктері.
2. Меншікті капитал бойынша банктерді бағалау.
3. Акционерлер үшін еркін ақшалай ағынды анықтау.
4. Сырттай банктің бағасы.
5. Пайыздық мөлшерлеменің сәйкес келмеуіндегі пайда немесе шығындар.
6. Ішкі банктік бағалау.

Тапсырмаларды орындауға әдістемелік нұсқаулар Банктерді құндылық бағалау күрделіліктері мен пайыздық мөлшерлеменің сәйкес келмеуіндегі пайда немесе шығындарға назар аудару қажет.

Әдістемелік нұсқаулардың
титулдық беті

Форма
Ф СО ПГУ 7.18.4/20

Қазақстан Республикасының Білім және Ғылым Министрлігі

С. Торайғыров атындағы Павлодар Мемлекеттік Университеті

Кафедра _____ «Қаржы» _____
(кафедра)

ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

студенттің өзіндік жұмыстарына
(сабақ түрі, жұмыс)

«Компания құнын бағалау» пәні бойынша
(пән атауы)

5В050900 мамандығының студенттеріне арналған

Павлодар

Өзіндік жұмыс тапсырмалары

1 тақырып. Компания құнын бағалаудың даму тарихы - 3 сағат.

- 1 Компания құнын бағалаудың даму кезеңдері.
- 2 Кеңес уақытындағы кәсіпорын құнын бағалау.
- 3 90-шы жылдардағы бизнесті бағалау.
- 4 Нарықтық экономика жағдайындағы бизнесті бағалау.
- 5 Бизнес құнын бағалаудағы шетел тәжірибесі.

2 тақырып. Бизнесті бағалаудың мәні және міндеттері, мақсаттары, түсінігі - 3 сағат.

1. Бизнесті бағалаудың ұғымы, мақсаттары, міндеттері және мәні.
2. Бизнес құнын бағалауды анықтау кезіндегі факторлар.
3. Бизнесті бағалау субъектілері мен объектілері.
4. Бағалау субъектісі сияқты бизнестің ерекшеліктері.
5. Бағалау субъектілері мен объектілерінің өзара байланысы.

3 тақырып. Бизнесті бағалаудың қағидаттары және құнның түрлері - 3 сағат.

1. Сатудың нарықтық құны мен бағасы.
2. Құнның нарықтық емес түрлері.
3. Инвестициялық құны. Таратушы құны. Баланстық құны.
4. Бизнесті бағалау топтарының қағидаты.
5. Нарықтық ортамен байланысты қағидалары.
6. Бизнесті бағалау құнының математикалық негіздері.
7. Бағалау құнына ықпал ететін қаржы көрсеткіштері.

4 тақырып. Корпорацияның айналым капиталы - 3 сағат.

1. Бағалау бойынша тапсырманың қойылуы.
2. Бизнестік бағалаудағы салық аспектісі.
3. Компанияны қайта құрылымдау және қайта ұйымдастыру, сату.
4. Бағалау кезеңдері. Бағалау сапасы.
5. Ақпараттық қамтамасыз ету жүйесі.
6. Ішкі және сыртқы мәліметтер.
7. Қаржы құжаттамасын әзірлеу және өңдеу.
8. Есептемені инфляциялық түзету.

5 тақырып. Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолы - 2 сағат.

1. Бағалаудың табысты тәсілінің негізгі ережелері.
2. Табыс жолын қолдану барысында ақша құнын есепке алу уақыты.
3. Табыс капитализациясының әдісі.
4. Ақшалай ағындардың дисконттау әдісі.
5. Бизнесті бағалау табыстарын болжау.

6 тақырып. Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолын салыстыру - 2 сағат.

1. Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолын салыстыру ерекшеліктері.
2. Капитал нарығының әдістері және мәмілелері.
3. Салалық байланыстардың әдісі

7 тақырып. Бизнесті бағалаудың шығынды жолы - 2 сағат.

- 1 Кәсіпкерліктің құнының бағасы үшін қолданылатын мән және әдістер.
- 2 Таза активтердің құнының әдісі және оның негізгі ерекшеліктері кәсіпкерліктің тағы басқа элементтерін кәсіпорынның құнының бағасын өткізуде.
- 3 Таза активтердің әдісі.
- 4 Таратушы құнның әдісі.

8 тақырып. Акциялардың бақыланатын және бақыланбайтын пакетінің құнын бағалау - 2 сағат.

1. Акция бумасының құнын бағалаудағы кәсіпорынды бақылау деңгейіндегі есептеме.
2. Сый ақылар және жеңілдіктердің есепке ала отырып акциялар бумасын бағалау.

9 тақырып. Компания құнын бағалау бойынша есептеме - 2 сағат.

1. Бағалау туралы есептеме мазмұнына талаптар.
2. Есептеменің негізгі бөлімдерінің мінездемесі.
3. Құнды қорытынды бағалауға мәліметтермен келістіру.

10 тақырып. Инвестициялық жобаларды бағалау - 2 сағат.

1. Орны толатынның (срок окупаемости) (мерзімі) кезеңі.
2. Табыстың ағымдағы таза құны.
3. Жобалардың табыстылығының мөлшерлемесі.
4. Жобалардың табыстылығының ішкі мөлшерлемесі.
5. Табыстылықтың модифицировальдық мөлшерлемесі.
6. Қаржы менеджментінің табыстылығының мөлшерлемесі.

11 тақырып. Қайта құрылымдау мақсаттары үшін компания құнын бағалау - 2 сағат.

1. Қайта құрылымдау ұғымы.
2. Қайта құрылымдаудың негізгі бағыттары.
3. Кәсіпорынның қайта құрылымдауының сыртқы стратегиясын жүзеге асыру кезіндегі бизнес құнын бағалау.

12 тақырып. Көп профилді компания құнын бағалау - 2 сағат.

1. Көп профилді компанияларды бағалау процедурасы.
2. Корпоративтік органның ақшалай шығындар мен пайдаларын анықтау.
3. Бизнес-бірліктері үшін капитал шығыны мен капитал құрылымын анықтау.
4. Толықтай корпорацияның суммалық құны.

13 тақырып. Несие мекемелерінің құнын бағалау - 2 сағат.

1. Банктерді құндылық бағалау күрделіліктері.
2. Меншікті капитал бойынша банктерді бағалау.
3. Акционерлер үшін еркін ақшалай ағынды анықтау.
4. Сырттай банктің бағасы.
5. Пайыздық мөлшерлеменің сәйкес келмеуіндегі пайда немесе шығындар.
6. Ішкі банктік бағалау.

Кеңес беру кестесі СӨЖМ (СӨЖМ СӨЖ-дің 25% құрайды)

№	Оқу түрлері	Дүйсенбі	сейсенбі	сәрсенбі	бейсенбі	жұма	сенбі
1.	Дәріс бойынша кеңес			12.35 13.25			
2.	Семинар бойынша кеңес беру		12.35 13.25				
3.	СӨЖ бойынша кеңес беру				12.35 13.25		
5.	Тест тапсырмалары бойынша кеңес беру	12.35 13.25					

Оқушының білімін тексеру кестесі

Дәріске бару және тәжірибелік (семинар, лабораторлық, жеке, студиялық) 0-100 баллмен бағаланады.

Пән бойынша тапсырмаларды орындау мен тапсыру кестесі.

№	Жұмыс түрлері	Тапсырманың тақырыбы, мақсаты және мазмұны	Ұсынылған әдебиет	Орындау ұзақтығы	Бақылау формасы	Тапсыру мерзімі
1	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Компания құнын бағалаудың даму тарихы. Бизнесті бағалаудың мәні және міндеттері, мақсаттары, түсінігі.		1 апта		2-ші апта
2	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Бизнесті бағалаудың қағидағтары және құнның түрлері		1 апта		3 апта
3	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Бизнесті бағалау құнын құқықтық реттеу		2 апта		4- апта
4	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолы		2 апта		5-апта
	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, Глоссарий Реферат. Эссе	Бизнесті бағалау құнындағы табыс жолын салыстыру. Бизнесті бағалаудың шығынды жолы. Акциялардың бақыланатын және бақыланбайтын пакетінің құнын бағалау		2 апта		6- 7 апта
5	Межелік бақылау	Модуль 1,2			тест	8-апта
6	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Компания құнын бағалау бойынша есептеме		2 апта		9-10- апта
7	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Инвестициялық жобаларды бағалау		1 апта		11 апта
8	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Қайта құрылымдау мақсаттары үшін компания құнын бағалау		1 апта		12- апта
9	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, глоссарий	Көп профилді компания құнын бағалау		1 апта		13- апта
	Сұрақтардың жазбаша және ауызша пысықталуы, Глоссарий Реферат. Эссе	Несие мекемелерінің құнын бағалау		1 апта		14-апта

